

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TAŞRA ÖRGÜTÜ YÖNETİCİLERİNİN
YERELLEŞME KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Hasan Hüseyin ATASAYAR

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Metin ARSLAN

Kırıkkale
2005

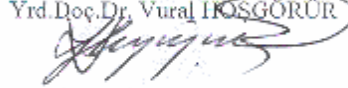
T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Hasan Hüseyin ATASAYAR'a ait "Milli Eğitim Bakanlığı Taşra Örgütü Yöneticilerinin Yerleşme Konusundaki Görüşleri" adlı tez çalışması, jürimiz tarafından, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak oybirliği ile kabul edilmiştir.

Başkan

Prof. Dr. Tayyip DUMAN

Üye
Yrd. Doç. Dr. M. Metin ARSLAN
(Danışman)

Üye
Yrd. Doç. Dr. Vural HOŞGÖRÜR

KİŞİSEL KABUL

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım "MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TAŞRA ÖRGÜTÜ YÖNETİCİLERİNİN YERELLEŞME KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ" adlı çalışmamı, ilmi ahlâk ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazdığım ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterdiklerimden ibaret olduğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu şeref ve haysiyetimle doğrularım.

19.09.2005

Hasan Hüseyin ATASAYAR

ÖNSÖZ

Genel anlamda bireyin gelişiminin yanında sosyalleşmesini de sağlamayı amaçlayan eğitim; geleneksel bilgi aktarma işlevinin ötesinde yeni işlevler üstlenmiştir. 1980'li yıllardan itibaren eğitimde bireysel, ulusal ve uluslar arası boyutlardaki değişmelere koşut olarak; Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş, düşünme, algılama ve problem çözme ve karar verme yeteneği gelişmiş, değerlere bağlı, yeni fikirlere açık, milli kültürü özümsemiş, farklı kültürel değerleri yorumlayabilen ve yaşam boyu öğrenen bireyleri hedeflemek durumundadır (8. B.Y.K.P, 2000: 32).

Türkiye'de eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde temel sorumluluk Milli Eğitim Bakanlığına verilmiştir. Bilgi çağı insanını yetiştirmek amacıyla, yönetim yapısında merkeziyetçilikten sıyrılarak katılımlı yönetime dayalı, yetkilerin işin yapıldığı yerel düzeylere aktarılacağı yeni düzenlemelere gidilmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu durum kalkınma planlarında, hükümet programlarında, milli eğitim şûralarında, Milli Eğitim Bakanlığı icra planlarında ve eğitim ile ilgili çevrelerde konu edilmektedir. Son yıllarda Milli Eğitim Bakanlığında, bazı yetkilerin il milli eğitim müdürlüklerine devredilmesi de bu konunun önemini ortaya çıkarmaktadır.

Bu araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığının merkez örgütünün ve taşra örgütünün işlevlerinden kaynaklanan sorunların çözüme kavuşturulmasına katkı sağlamak amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşmak için Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde bulunan bazı yetkilerin yerel örgütlere devrilmesi konusunda il milli eğitim müdürlüklerinde görevli eğitim yöneticileri ve denetçilerinin görüşlerine başvurulmuştur.

Bu araştırmanın yapılmasına katkı sağlayan insanlara teşekkür etmek isterim. Öncelikle hocam Yrd. Doç. Dr. Mehmet Metin ARSLAN'a araştırmamın her aşamasındaki katkılarından dolayı teşekkür ederim. Anketin hazırlanmasında ve değerlendirilmesinde görüşlerini belirterek destek olan hocam Prof. Dr. Saim KAPTAN'a ve hocam Yrd. Doç. Dr. Vural HOŞGÖRÜR'e teşekkür ederim. Anketin uygulanması sırasında desteklerini

esirgemeyen Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü görevlilerine, Milli Eğitim Bakanlığı Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı yöneticilerine, Milli Eğitim Bakanlığı Kırıkkale İl Milli Eğitim Müdürlüğü çalışanlarına teşekkür ederim. Anketi yanıtlamak için zaman ayıran, eleştiri ve önerileriyle araştırmada katkısı bulunan Milli Eğitim Bakanlığı il milli eğitim müdürlüklerinde görev yapan eğitim yöneticileri ve denetçilerine teşekkür ederim. Son olarak, çalışmalarım süresince bana destek olan eşim Özlem ATASAYAR'a teşekkür ederim.

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütü yöneticileri ve denetçilerinin iş gören hizmetleri, bütçe hizmetleri, genel hizmetler, eğitim programları ve öğretim ile ilgili hizmetler alanında yerelleşme konusundaki görüşlerini saptamak, eğitim hizmetlerinin yerelleştirilmesi çalışmalarına ışık tutmaktır.

Bu araştırma, Türk eğitim sisteminde yaşanan sorunların, Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısı ve yetkilerin Milli Eğitim Bakanlığının üst yönetim birimlerinde toplanmasından kaynaklandığı denencesine dayanmaktadır. Bu araştırmada taşra örgütünde görevli eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerelleşme konusundaki görüşlerinde görev unvanı, eğitim durumu ve yöneticilik kıdemlerine göre farklılık olup olmadığı test edilmiştir.

Araştırmada; kuramsal çerçeve içerisinde, yerelleşme ve yetki kavramları, Türk eğitim sisteminde idari örgütlemenin tarihsel süreci, eğitim yönetimi ile ilgili bazı hukuki metinler tartışılmıştır.

Araştırmada aşağıdaki soruların cevabı aranmıştır:

1. Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütünde görev yapan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısı ve merkez örgütünün taşra örgütüne yetki devretmesi konusundaki görüşleri nedir?
2. Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütünde görev yapan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin taşra örgütüne yetki devredilmesinin yararları ve sakıncaları konusundaki görüşleri nedir?
3. Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütünde görev yapan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin; iş gören, eğitim programları ve öğretim, bütçe, genel hizmetler konularında yerel örgütlerin yetkili olması konusundaki görüşleri nedir?

4. Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütünde görev yapan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin görüşleri arasında görev unvanları, eğitim durumları ve yöneticilik kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Araştırma betimsel modele göre geliştirilmiştir. Veri toplamak amacıyla örneklem grubuna 20 önermeden oluşan bir anket uygulanmıştır.

Araştırmanın evrenini, Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütünde görev yapan 81 il milli eğitim müdürü, 243 milli eğitim müdür yardımcısı, 1709 şube müdürü, 2676 şef, 2221 ilköğretim müfettişi oluşturmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı il milli eğitim müdürlüklerinde görev yapan 334 ilköğretim müfettişi, 22 il milli eğitim müdür yardımcısı, 24 şube müdürü, 56 şef olmak üzere 436 eğitim yöneticisi ve denetçisi örnekleme alınmıştır.

Eğitim yöneticileri ve denetçilerinden anket yoluyla toplanan verilerin analizinde Sosyal Bilimler için İstatistik Programı (SPSS) kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistik analizinde ilişkisiz gruplar için tek yönlü varyans analizi (F), Scheffe testi, frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (SS) yöntemlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen bulgular, tablolar ve grafikler ile yorumlanmıştır.

Araştırmada ulaşılan bulgular şunlardır:

- 1.** Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin çoğunluğu (% 64), ($\bar{X}$ =2.58) Milli Eğitim Bakanlığının karar verme yetkisinin üst yönetim birimlerinde toplandığı merkeziyetçi yapısıyla işlevlerini etkili bir şekilde yerine getiremediği görüşündedirler.
- 2.** Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin çoğunluğu (% 70), ($\bar{X}$ =3.73) Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yetkilerinin bir kısmını yerel örgütlere devretmesi ve eğitim sisteminin yeniden yapılanması görüşündedirler.
- 3.** Eğitim yöneticileri ve denetçileri, Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yerel örgütlere yetki devretmesi durumunda en fazla (%74),

($\bar{X}$ =3.82) bakanlık merkez örgütünün yerel örgütlerden gelen bilgileri kullanarak daha gerçekçi eğitim politikaları oluşturmaları ve yerel düzeyde bulunan eğitim araç-gereçleri, personel, bina ve diğer kaynakların daha verimli kullanılması konularında yararlı olacağı görüşündedirler.

4. Eğitim yöneticileri ve denetçileri, Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yerel örgütlere yetki devretmesi durumunda en fazla (% 60), ($\bar{X}$ =3.56) halk arasındaki nüfuzlu kişilerin kendi çıkarları yönünde eğitim yönetimini etkilemesi, böylece eğitimde tarafsızlığı sağlanmanın güçleşmesi ve yerel örgütlerde görevli eğitim yöneticilerinin halk tarafından daha çok ilgi gören hizmetlere yönelmesiyle eğitimin genel amaç ve ilkelerinden uzaklaşılması konularında sakıncalı olacağı görüşündedirler.

5. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin çoğunluğu (% 73), ($\bar{X}$ =3.78) en fazla okul yapımı için arsa, bina yapımı, binaların onarım işleri, eğitim araç-gereçlerinin temin edilmesi, bakım ve onarımı, kurumların elektrik, su, haberleşme, ısınma vb. giderlerinin karşılanması konularında yerel örgütlere yetki devredilmesinin uygun olacağı görüşündedirler.

6. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin görev unvanı, eğitim durumu, yöneticilik kıdemi değişkelerine göre yerelleşme konusuna ilişkin görüşlerinde gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

7. Eğitim yöneticileri ve denetçileri en fazla, eğitimin milli birliği sağlama işlevinin azalacağı ve yerelleşme ile ekonomik ve sosyal kalkınmanın daha hızlı gerçekleşeceği konularında görüş ayrılığına düşmektedirler.

ABSTRACT

The aim of this research is to identify the points of view of the directors and inspectors of the provincial organization of the Ministry of National Education on staff, budget, site construction and restoration of building and localization in educational programs and to enlighten the studies on localization of the educational services.

This research relies on the experimentation which suggests that the problems of the Turkish Education System are caused by the centralizing structure of the Ministry of National Education and the authorities which are gathered in the upper management units. In the research, the thoughts of the education directors and inspectors who work in the provincial organization about the localization have been tested to find out whether there is a difference among them according to their titles, educational status and seniority of directorship.

In the research concepts of localization and authority, historical process of the administrative organization in Turkish Educational System and some lawful texts about the management of education has been discussed.

The answers to the following questions have been looked for;

- 1.** What are the opinions of the education directors and inspectors who work in the provincial organization of Ministry of National Education on the centralizing structure of the Ministry and that central organization to transfer authority to provincial organization?
- 2.** What are opinions of the education directors and inspectors who work in the provincial organization of the Ministry of the National Education on advantages and disadvantages of the authority transfer to the provincial organization?
- 3.** What are opinions of the education directors and inspectors who work in the provincial organization of the Ministry of the National Education on

performing the operations in the area of staff, budget, working, common and educational programs and tuition ministration at the local level?

4. Is there a meaningful difference between the opinions of the education directors and inspectors who work in the provincial organization of the Ministry of the National Education in terms of titles, educational status and seniority of directorship?

The research has been developed according to the descriptive model. In order to collect data, a means of data collection which consists of 20 proposals have been applied to the sample group. The research environment is constituted by county director of national education 81 directors of county national education, 243 assistant-directors of county national education, 1709 section directors, 2676 chiefs and primary school inspector 2221.

A total of 436 education directors and inspectors have been taken as the sample group 334 of whom are primary school inspectors, 22 assistant-directors of county national education, 24 section directors and 56 chiefs.

In the analysis of the data collected with the data collecting means Statistic Program for Social Sciences (SPSS) have been used. In the statistical analysis of the collected data unidirectional analysis-of-variant (F) for unrelated groups and Scheffe test, frequency (f) percentage (%) arithmetical average (X), standard deviation (SD) techniques have been benefited. The gained findings have been interpreted with tables and graphics.

The findings reached in the research are as the following:

1. The majority of the education directors and inspectors (64 %), ($\bar{X}=2.58$) think they cannot perform their functions effectively with the centralizing structure of the Ministry of National Education where authority to adjudicate is gathered in the upper management units.

2. The majority of education directors and inspectors (70 %), ($\bar{X}$ =3.73) think that the central organization of the Ministry of National Education should transfer a part of its authorities to local organizations and that education system should be reconstructed.
3. Education directors and inspectors think that in case the central organization of the Ministry of National Education transfer authority to local organizations, it would be beneficial that more (%74), ($\bar{X}$ =3.82) ministry central organization constitute more realistic education programs using the information which comes from the local organizations and the education facilities, personnel, building and other sources which are at the local level will be used more productively.
4. Education directors and inspectors think that it would be disadvantageous in case central organization of the Ministry of National Education transfer authority to local organizations, because more (% 60), ($\bar{X}$ =3.56) influential individuals among the people may affect education management for their own advantage, thus it would get harder to ensure equality in education and education may stray from its general goals and principles if education directors who work in local organizations take advantage of it.
5. The majority of education directors and inspectors (% 73), ($\bar{X}$ =3.78) think that it would be appropriate to transfer authority to local organizations on the subjects like building schools, site, building construction, maintaining the educational facilities, maintenance and restoration and meeting the electricity, water, communication, heating expenses of the facilities.
6. There are meaningful differences between the opinions of the education directors and inspectors about the localization subject in terms of their titles, educational status and seniority of directorship.

7. Education directors and inspectors mostly fall into disagreement on the subjects that education's function to ensure national unity will decrease and economic and social development will be faster with the localization.

İÇİNDEKİLER

	<u>SAYFA NO</u>
ÖNSÖZ	I
ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	X
TABLolar LİSTESİ	XIV
GRAFİKLER LİSTESİ.....	XVI

BÖLÜM I

PROBLEM.....	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Önemi.....	4
Problem Cümlesi.....	4
Alt Problemler.....	5
Amaç.....	5
Sayıtlılar.....	6
Sınırlamalar.....	6
Tanımlar.....	7

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE.....	10
Merkezden Yönetim ve Yerinden Yönetim	10
Merkezden Yönetim.....	10
Yerelleşme.....	11
Yerelleşme biçimleri.....	13
Yetki.....	13
Yetki Genişliği.....	14
Yetki Devri.....	15
Yerinden Yönetim.....	17
Yerelleşmenin Yararları ve Sakıncaları.....	18
Yerelleşmenin Yararları.....	18
Yerelleşmenin Sakıncaları.....	19
Yerelleşmenin Gerekliliği.....	20
Türk Eğitim Sisteminde İdari Örgütlenmenin Tarihsel Süreci	22

Osmanlı Devleti'nden Önce Kurulan Türk Devletlerinde Eğitimin İdari Örgütlenmesi...	22
Osmanlı Devleti'nde Eğitimin İdari Örgütlenmesi.....	23
Medreseler.....	23
Sıbyan Mektebi.....	24
Enderun Mektebi.....	25
Osmanlı Devleti'nde Eğitim Yönetimi.....	25
Cumhuriyet Döneminde Eğitimin İdari Örgütlenmesi.....	29
BAZI HUKUKİ METİNLERDE EĞİTİM YÖNETİMİ.....	35
KALKINMA PLANLARINDA EĞİTİM YÖNETİMİ	35
Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı.....	35
İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı.....	35
Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı.....	35
Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı.....	36
Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı.....	36
Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı.....	36
HÜKÜMET PROGRAMLARINDA EĞİTİM YÖNETİMİ	39
53. Hükümet Programı.....	40
54. Hükümet Programı.....	40
55. Hükümet Programı.....	40
58. ve 59. Hükümet Programı.....	41
MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRALARINDA EĞİTİM YÖNETİMİ.....	42
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	48

BÖLÜM IV

YÖNTEM.....	51
Araştırmanın Modeli.....	51
Evren ve Örneklem	52
Veri Toplama Teknikleri	53
Geçerlik ve Güvenirlik	55
Verilerin Çözülmesi	55

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM.....	56
Araştırmaya Katılan Eğitim Yöneticileri ve Denetçilerine Ait Genel Bilgiler.....	57

Görev Unvanlarına Göre Eğitim Yöneticileri ve Denetçilerinin İncelenmesi.....	58
Eğitimde Yerelleşme Konusuna İlişkin Görüşlerin Genel Değerlendirilmesi.....	62
Milli Eğitim Bakanlığının Merkezîyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Bulgular ve Yorum...	65
Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	66
Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	67
Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	70
Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	73
Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığının Merkezîyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	76
Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Bulgular ve yorum	78
Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Bulgular ve Yorum	80
Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	83
Görev Unvanlarına Göre Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	89
Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığının Merkezîyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	93
Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorum	95
Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	97
Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	100
Eğitim Durumlarına Göre Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	103
Yöneticilik Kademelerine Göre Milli Eğitim Bakanlığının Merkezîyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	106

Yöneticilik Kıdemlerine Göre Milli Eğitim Bakanlığı'nda Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	108
Yöneticilik Kıdemlerine Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	110
Yöneticilik Kıdemlerine Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	114
Yöneticilik Kıdemlerine Göre Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	119

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	124
Sonuçlar.....	124
Öneriler.....	130
KAYNAKÇA.....	132
EKLER.....	135
EK 1 Anket.....	136
EK 2 Araştırmaya Katılan İller.....	138
EK 3 İzin Belgeleri	139
EK 4 Güvenirlilik Katsayıları.....	144
EK 5 Özgeçmiş.....	145

TABLOLAR LİSTESİ

<u>TABLO NO</u>		<u>SAYFA NO</u>
1	Likert Ölçeğine Göre Katılma Düzeyleri ve Puan Sınırları.....	54
2	Eğitim Yöneticileri ve Denetçilerine Ait Genel Bilgiler.....	57
3	Görev Unvanına Göre Eğitim Yöneticileri ve Denetçilerinin Eğitim Durumları.....	58
4	Görev Unvanına Göre Eğitim Yöneticileri ve Denetçilerinin Yöneticilikteki Kıdem Durumları.....	60
5	Eğitimde Yerelleşme Konusuna İlişkin Görüşler.....	62
6	Eğitimde Yerelleşme Konusuna İlişkin Görüşlerin Boyutlara Göre Değerlendirilmesi.....	63
7	Milli Eğitim Bakanlığının Merkezîyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Görüşler.....	65
8	Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Görüşler.....	66
9	Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Görüşler.....	68
10	Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Görüşler.....	71
11	Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Görüşler	74
12	Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığının Merkezîyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Görüşler.....	76
13	Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Görüşler	78
14	Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Görüşler.....	80
15	Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Görüşler.....	83
16	Görev Unvanlarına Göre Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Görüşler.....	89
17	Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığının Merkezîyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Görüşler.....	93
18	Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Görüşler.....	95

TABLO NO**SAYFA NO**

19	Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Görüşler.....	97
20	Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Görüşler.....	100
21	Eğitim Durumlarına Göre Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Görüşler.....	103
22	Yöneticilik Kıdemlerine Göre Milli Eğitim Bakanlığının Merkeziyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Görüşler.....	106
23	Yöneticilik Kıdemlerine Göre Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Görüşler.....	108
24	Yöneticilik Kıdemlerine Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Görüşler.....	110
25	Yöneticilik Kıdemlerine Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Görüşler.....	114
26	Yöneticilik Kıdemlerine Göre Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Görüşler.....	119

GRAFİKLER LİSTESİ

<u>GRAFİK NO</u>		<u>SAYFA NO</u>
1	Görev Unvanlarına Göre Eğitim Yöneticileri ve Denetçilerinin Eğitim Durumları.....	59
2	Görev Unvanlarına Göre Eğitim Yöneticileri ve Denetçilerinin Yöneticilikteki Kıdem Durumları.....	61
3	3-9. Önergelerin Ortalamalarına Göre Sıralanması	70
4	10-15. Önergelerin Ortalamalarına Göre Sıralanması.....	73
5	16-20. Önergelerin Ortalamalarına Göre Sıralanması.....	76
6	Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığının Merkezîyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Görüşler.....	77
7	Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Görüşler.....	79
8	Görev Unvanlarına Göre 3-9. Önergelerin Değerlendirilmesi....	82
9	Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Görüşler.....	83
10	Görev Unvanlarına Göre 10-15. Önergelerin Değerlendirilmesi	87
11	Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Görüşler.....	88
12	Görev Unvanlarına Göre 16-20. Önergelerin Değerlendirilmesi	92
13	Görev Unvanlarına Göre Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Görüşler.....	93
14	Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığının Merkezîyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Görüşler.....	95
15	Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Görüşler.....	96
16	Eğitim Durumlarına Göre 3-9. Önergelerin Değerlendirilmesi...	98

GRAFİK NO**SAYFA NO**

17	Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Görüşler.....	99
18	Eğitim Durumlarına Göre 10-15. Önergelerin Değerlendirilmesi	101
19	Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Görüşler.....	102
20	Eğitim Durumlarına Göre 16-20. Önergelerin Değerlendirilmesi	105
21	Eğitim Durumlarına Göre Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Görüşler.....	105
22	Yöneticilik Kıdemlerine Göre Milli Eğitim Bakanlığının Merkeziyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Görüşler.....	107
23	Yöneticilik Kıdemlerine Göre Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Görüşler.....	109
24	Yöneticilik Kıdemlerine Göre 3-9. Önergelerin Değerlendirilmesi.....	113
25	Yöneticilik Kıdemlerine Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Görüşler.....	113
26	Yöneticilik Kıdemlerine Göre 10-15. Önergelerin Değerlendirilmesi.....	117
27	Yöneticilik Kıdemlerine Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Görüşler.....	118
28	Yöneticilik Kıdemlerine Göre 16-20. Önergelerin Değerlendirilmesi.....	122
29	Yöneticilik Kıdemlerine Göre Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Görüşler.....	123

BÖLÜM I

PROBLEM

Bu bölümde problem durumu, alt problemler, denenceler, sayıtlılar, sınırlılıklar, tanımlar ve araştırmanın amacı ve önemi üzerinde durulmuştur.

PROBLEM DURUMU

Enformasyon teknolojilerinin sağladığı imkanlarla birlikte küçülen dünyada bilişim ve iletişim alanında büyük dönüşüm ve değişimler gerçekleşmiştir. Bu dönüşüm ve değişimler günümüzde hızla gerçekleşmeye devam etmektedir. Bu değişimden hemen her ülke belli ölçülerde etkilenmektedir. Yeni yetişen kuşaklarına çağa uyum sağlamaya yönelik davranışları kazandırma zorunluluğunu duymaktadır. İçinde bulunduğumuz çağın kendine özgü koşulları, ülkemizde de toplumsal ve ekonomik alanda değişimi zorunlu kılmaktadır. Toplumsal ve ekonomik alanda yaşanan değişimler, yeni yetişen kuşakları geleceğe hazırlamada önemli rolü olan eğitim sistemimizde bazı değişimleri zorunlu kılmaktadır. Eğitim sistemimizin yönetsel üst yapısını oluşturan Milli Eğitim Bakanlığının da eğitim sistemindeki değişmelere uygun bir bakanlık örgüt yapısına kavuşturulması önem kazanmaktadır.

Türk eğitim sistemi, tarihsel süreç içerisinde değerlendirildiğinde; sistemin 3 Mart 1924 tarihinde kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu'na kadar dağınık bir yapı sergilediği görülmektedir.

Cumhuriyetin ilanından önceki dönemde eğitim kurumları önemli devlet adamlarının çabalarıyla ve varlıklı insanlar tarafından kurulan vakıflar yoluyla desteklenmekteydi.

Osmanlı devletinde yaşanan toplumsal değişmeler, siyasi değişmeler ve modernleşme çabaları merkezi bir eğitim örgütünün kurulmasını gerektirmiştir (Bursalıoğlu, 2000: 11).

Osmanlı Devletinde Tanzimat döneminde, 1846 yılında eğitim işleriyle ilgilenmek üzere “Meclis-i Maarif-i Muvakkat” adlı bir meclis kurulmuştur. Bu meclisin kurulmasıyla birlikte Osmanlı Devletinde eğitim işlerinden sorumlu ilk örgütün temelleri atılmıştır (Başar, 2004: 43, Koçer, 1991: 64).

Osmanlı Devletinde Islahat Fermanı’nın ilan edilmesinden sonra (1856) 15 mart 1857’de Maarif-i Umumiye Nezaretinin (Eğitim Bakanlığı) kurulmasıyla birlikte eğitim işleri devlet teşkilatında bakanlık düzeyinde ele alınmaya başlamıştır (Başar, 2004: 43, Koçer, 1991: 64).

Islahat Fermanı’ndan sonra kurulan eğitim bakanlığının teşkilat yapısı 3 Mart 1924’te 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edilinceye kadar bir çok defa düzenlenmiştir.

Cumhuriyet döneminde eğitim, yeni Türk devletinin ve cumhuriyetin sağlam temellere kavuşturulması için önemli bir araç olarak görülmüştür. Bu nedenle ilk iş olarak milli eğitim sisteminin geliştirilmesi düşünülmüştür. 3 Mart 1924 tarihinde kabul edilen 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile Osmanlı Devleti’nden kalan geleneksel eğitim kurumlarına son verilmiştir. Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığının sorumluluğunda lâik eğitim sistemi kurulmuştur. Eğitim işlerinin tek elden yürütülmesi sağlanmıştır. Böylece eğitim sistemimizin merkezden yönetilmesine başlanmıştır. Merkezde güçlü bir otoritenin varlığı ve taşrada gücünü merkezi otoriteden alan valinin başında bulunduğu il sistemini meydana getiren idari örgütlenme şekli günümüzde de varlığını sürdürmektedir (Başar, 2004: 136).

Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde değişen koşullara bağlı olarak bir çok kez yeniden düzenleme ve geliştirme çalışmaları yapılmıştır. Zaman zaman personel sayısının azaltılması ya da çoğaltılması, mevcut personelin yerine yenilerinin getirilmesi, bazı birimlerin merkez örgütüne eklenmesi, bazı birimlerin merkez örgütünden çıkarılması, daha sonra tekrar merkez örgütüne

eklenmesi gibi alışmalar Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütüne yönelik düzenleme çalışmalarından bazılarıdır. Ancak bu düzenleme çalışmalarının bilimsel temellere dayandığı ve n çalışmalarının yapıldığı pek söylenmez (MEB, 1995: 8).

Günümüzde Dünya'da ve ülkemizde meydana gelen teknolojik, ekonomik, politik, kültürel gelişmelere koşut olarak eğitimin her kademesinde hizmet alma talebi artmıştır. Bu talepleri karşılamak üzere kalkınma planları, hükümet programları, milli eğitim şurlarında belirlenen politika ve ilkelere rağmen henüz istenilen sonuca ulaşılması mümkün olmamıştır. İstenilen sonuçlara ulaşılamamasının nedenlerinin başında yetkilerin merkezde, st yönetim birimlerinde toplanması ve st yönetimde sık sık değişikliğin yapılması, katılım yetersizliği görülmektedir. Bu durum Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda Türkiye'nin ekonomik ve sosyal yönden kalkınmasına engel olan faktörlerin aşır merkeziyetçilik, yetki-sorumluluk dengesizliği, verimsizlik ve gereksiz formalite ile kırtasiyecilik olduğu şeklinde dile getirilmiştir. Ayrıca On dördüncü Milli Eğitim şursı'nda enerji, para ve zaman kaybına neden olan kırtasiyeciliğin yaygın olduğu, eğitim sisteminin alt sistemleri arasında koordinasyonun zayıf olduğu, yetkilerin st yönetimde toplandığı vurgulanarak merkezi yönetimin güçlükleri belirtilmiştir.

Eğitim alanında yaşanan güçlüklerin zme kavuşturulması amacıyla merkezi yönetimden yerinden yönetime geçiş için model arayışları sürdürülmekte ve bu konuda çalışmalar yapılmaktadır. Ancak yerinden yönetimin; bürokratik gecikmelerin azaltılması, merkezin yükünün hafifletilmesi, yöre halkının ihtiyaç duyduğu eğitim hizmetlerinin daha hızlı ve ekonomik bir şekilde karşılanması gibi yararlarının yanı sıra eğitim standartlarının yöreden yöreye farklılık göstermesi, yerel örgütlerde koordinasyon zorluğunun ortaya çıkması, yöre halkından ileri gelenlerin yerel örgütler üzerinde söz sahibi olması, seçimle gelen yöneticilerin halk tarafından daha çok ilgi gören hizmetlere öncelik verip diğer hizmetleri savsaklaması gibi sakıncalar bulunmaktadır. Bu sakıncalar nedeniyle Milli Eğitim Bakanlığında yerelleşme konusu uzun süre gündemde kalacak ve tartışılacak bir konu olmaya devam edecektir.

Türkiye’de eğitimde yerelleşme konusundaki tartışmalarda görüş belirtmesi gereken taraflardan biri de Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütünde görev yapan eğitim yöneticileri ve denetçileridir. Bu nedenle Milli Eğitim Bakanlığı il milli eğitim müdürlüklerinde görev yapan eğitim yöneticilerinin ve denetçilerinin yerelleşme konusundaki görüşlerinin belirlenmesi, araştırılması gereken bir problem durumundadır.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Günümüzde, hemen her toplumda her alanda değişimler meydana gelmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde görülen hızlı nüfus artışı, kentleşme, sağlık, güvenlik, eğitim gibi alanlardaki talep artışlarından dolayı toplumu merkezi bir yönetim sistemiyle yönetmek artık pek mümkün görülmemektedir.

Günümüzde eğitim sorunlarını gidermede en sağlıklı yolun, merkezde toplanan yetkilerin yerine devredilmesi olduğu kamu oyununda giderek önem kazanmaktadır. Son yıllarda yürütülen çalışmalarla eğitim alanında bazı yetkilerin illere devredilmesi yerelleşme konusundaki uygulamaların önemini göstermektedir.

Bu araştırmanın sonunda elde edilen bulguların; eğitim yönetimi, Milli Eğitim Bakanlığının yapısı ve eğitim hizmetlerinin yerelleşmesi konularına ilgi duyan eğitim yöneticisi, denetçisi ve öğretmenlere yararlı olacağı düşünülmektedir.

PROBLEM CÜMLESİ

Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütü yöneticileri ve denetçilerinin iş gören, genel, bütçe, eğitim programları ve öğretim hizmetleri alanlarında yerelleşme konusundaki görüşleri nedir?

ALT PROBLEMLER

1. Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütünde görev yapan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısı ve merkez örgütünün taşra örgütlerine yetki devretmesi konusundaki görüşleri nedir?
2. Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütü yöneticileri ve denetçilerinin taşra örgütlerine yetki devredilmesinin yararları ve sakıncaları konusundaki görüşleri nedir?
3. Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütü yöneticileri ve denetçilerinin; iş gören, eğitim programları ve öğretim, bütçe, genel hizmetler konularında yerel örgütlerin yetkili olması konusundaki görüşleri nedir?
4. Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütü yöneticileri ve denetçilerinin görüşleri arasında;
 - a. Görev unvanlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?
 - b. Eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?
 - c. Yöneticilik kıdemlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?

AMAÇ

Bu araştırmanın amacı; Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütünde görev yapan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan bir kısım yetkilerin yerel örgütlere devredilmesi durumunda ortaya çıkacak yarar ve sakıncalar ile yerel örgütlere devredilmesi öngörülen eğitim hizmetleri konularına ilişkin görüşlerini değerlendirmektir.

Araştırma bulgularının daha önce yapılmış çalışmaların bulgularıyla karşılaştırılarak eğitim hizmetlerinin yerelleşmesi konusunda farklı görüşlerin

ortaya konulması, böylece yerelleşme çalışmalarına katkı sağlanması düşünülmektedir.

SAYILTILAR

1. Araştırmada kullanılan anketin geçerli ve güvenilir olduğu,
2. Araştırma kapsamında bulunan katılımcıların görüşlerini objektif olarak ortaya koyduğu,
3. Üzerinde çalışılan grubun, evreni temsil edecek nitelik ve niceliğe sahip olduğu,
4. Araştırma kapsamında bulunan kişilerin eğitimde yerelleşme ve yetki kavramlarını bildikleri varsayılmıştır.

SINIRLAMALAR

Bu araştırma; Milli Eğitim Bakanlığı il milli eğitim müdürlükleri ile sınırlandırılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü, yurt dışı örgütü, bağlı kuruluşlar ve ilçe milli eğitim müdürlükleri araştırma kapsamının dışındadır.

2004-2005 öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı il milli eğitim müdürlüklerinde görev yapmakta olan eğitim yöneticileri ve denetçileri araştırma kapsamına alınmıştır. Bunların dışında kalan Milli Eğitim Bakanlığı çalışanları araştırma kapsamına dahil edilmemiştir.

Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün bir kısım yetkilerinin yerel örgütlere devredilmesi ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma, eğitim hizmetlerinden, iş gören, bütçe, eğitim programları ve öğretim, genel hizmetler ile sınırlandırılmıştır.

İş gören hizmetleri; eğitim iş görenlerinin istihdamı, yer değişikliği ve özlük işleri ile ilgili hizmetler ile sınırlandırılmıştır.

Bütçe hizmetleri; okulların arsa, bina yapımı, onarım, eğitim araç-gereçlerinin temin edilmesi, bakım ve onarımı , elektrik, su, ısınma, iletişim gibi giderlerinin karşılanacağı kaynaklarla sınırlandırılmıştır.

Genel hizmetler, arsa, bina yapım ve onarımla ilgili hizmetlerle sınırlandırılmıştır.

Eğitim programları ve öğretim ile ilgili hizmetler; derslerin amaç ve içerikleri, haftada kaç saat okutulacağı, kaç dönem okutulacağı ve ders kredilerinin belirlenmesine yönelik hizmetlerle sınırlandırılmıştır.

TANIMLAR

Araştırmada sık kullanılacak olan kavramlardan bazılarının tanımları aşağıda verilmiştir.

Yönetici: Bir kurum ya da örgütte, bir birim ya da hizmetin sorumlusu konumunda görev yapan ve bu göreviyle ilgili olarak gözetim ve denetimde bulunan kişi (Demirtaş, Güneş, 2002: 171).

Bu çalışmanın başlığında kullanılan “eğitim yöneticileri” kavramı içerisine yönetimin denetim boyutu da düşünülerek denetçiler de alınmıştır. Çünkü araştırmanın katılımcıları arasında bulunan ilköğretim müfettişleri genelde rehberlik ve denetimden ziyade idari yürütme, sicil amirliği, kurs, seminer, toplantı ve soruşturma hizmetlerini de yürüterek bir bakıma yöneticilik yapmaktadır (14. Milli Eğitim Şûrası, 1993: 37). Ancak araştırmanın uygulandığı hizmetiçi eğitim kursları ilköğretim müfettişleri için ve eğitim yöneticileri için farklı farklı yerlerde düzenlendiği için araştırmanın “bulgular ve yorum” kısmında eğitim yöneticileri ve denetçileri olarak ayrı ayrı ele alınmıştır.

Denetçi: Eğitim ve öğretimin, ilgili yasalar, ve öğretim programlarında belirtilen amaç, ilke ve kurallara göre yürütölüp yürütölmediğini kontrol etmekle görevli kimse (Demirtaş, Güneş, 2002: 107).

Yetki: Bir görevi, bir işi yasaların verdiği imkanlara göre belli şartlarla yapmayı sağlayan karar verme ve verilen kararları uygulama hakkıdır (Can, 2002: 131).

Yetki devri: Bir yöneticinin sahip olduğu karar verme ve verdiği kararları uygulama hakkını kendisi kullanmayıp bu haklarını astlarına devredip bu hakları astlarının kullanmasını sağlamasıdır (Barkçin, 1995: 19).

Eğitimde yetki devri: Milli Eğitim Bakanlığı Merkez örgütünde görevli bulunan bakan ve bakanlık yöneticilerinin sahip oldukları karar verme ve verdikleri kararları uygulama haklarını illerin ve okul yöneticilerinin kullanmalarının sağlanmasıdır (Barkçin, 1995: 19).

Merkezden yönetim: Kamu yönetimi ile ilgili tüm konularda karar verme yetkisine tek bir merkezin, üst düzey yöneticilerin sahip olması, alt kademelerin ise takdir haklarının ve yetkilerinin azaldığı yönetim biçimidir (Barkçin, 1995: 18).

Eğitimde merkezden yönetim: Eğitimle ilgili tüm konularda Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü üst düzey yöneticilerin karar verme yetkisine sahip olmalarıdır.

Yerelleşme: Karar verme hakkının merkezden, taşra örgütlerine veya yerel yönetim örgütlerine (İl Milli Eğitim Müdürlükleri, İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri, İl Özel İdareleri, okul müdürlükleri, ve bağımsız yerel örgütler) aktarılmasıdır.

Yerinden yönetim: Kamu yönetimi ile ilgili kararların yerinde (il, ilçe ve köy) alınarak sorunlara ilişkin çözümlerin yine yerinde sunulmasıdır.

Eğitimde yerinden yönetim: Eğitimle ilgili kararların yerinde (il milli eğitim müdürlükleri, ilçe milli eğitim müdürlükleri, okul müdürlükleri) alınarak sorunlara ilişkin çözümlerin yine yerinde sunulmasıdır (Barkçin, 1995: 19).

Yerel yönetim: Kamu hizmetlerinin yöre halkının oylarıyla seçilen kamu organları aracılığıyla yürütülmesidir.

Yetki genişliği: Merkez örgütünün temsilcisi olan taşra örgütlerine merkezin onayına sunulmak veya sunulmamak şartıyla belli konularda karar verme yetkisinin aktarılmasıdır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde; merkezden yönetim ve yerinden yönetim, yerelleşme, yetki kavramları tartışılmıştır. Yerelleşme biçimleri, yerelleşmenin yararları ve sakıncaları, yerelleşmenin gerekliliği üzerinde durulmuştur. Türk Eğitim Sisteminde idari örgütlenmenin tarihsel süreci, Kalkınma planlarında, hükümet programlarında ve milli eğitim şûralarında eğitim yönetimi ile ilgili ele alınana konular tartışılmıştır.

MERKEZDEN YÖNETİM ve YERİNDEN YÖNETİM

Yönetim; bir örgütün amaçları doğrultusunda örgütteki insan ve madde kaynaklarının eşgüdümlemesi sürecidir. Yönetim kendisinden beklenen eşgüdümleme faaliyeti için merkezden yönetim ve yerinden yönetim olmak üzere iki ilkeye göre örgütlenmektedir (Bucak, 2000: 3).

Merkezden yönetim ya da merkeziyetçilik bir örgütteki tüm yetkilerin örgütün merkezinde toplandığı bir yönetim biçimidir. Yerinden yönetim ise; idari işlerle hizmetlerin bir kısmının yerine devredildiği bir yönetim biçimidir.

Merkezden Yönetim

Merkezleşme; yetkinin, örgütün üst kademelerinde toplanmasıdır. Merkezden yönetimde kanun gücü merkezde toplanır ve her iş merkezden yönetilir. Merkezden yönetimde merkezi yönetim, karar alma ve bu kararları uygulama yetkisine sahiptir. Merkezden yönetimde hizmetler merkezdeki görevliler tarafından yürütülür. Hizmetlerin yerine getirilmesi için gereken kaynaklar da merkezileşmiştir (Ertürk, 1998: 109, Bucak, 2000: 9, Tortop, 1990: 92).

Merkezleşmenin en aşırı biçimi tüm yetkilerin tek bir kişide toplanmasıdır. Böyle bir durumda bir örgütün varlığı söz konusu değildir. Yetkilerin bir kısmının başkalarına devredilmesiyle birlikte bir örgütün varlığından söz edilebilir (Ertürk, 1998: 109).

Merkez örgütü görev alanına giren hizmetlerin yürütülmesi ile ilgili amaç ve yönetim tayin etme, planlama, kaynak sağlama, koordinasyon, denetim ve geliştirme gibi görevleri yerine getirmek durumundadır (Bucak, 2000: 4).

Merkezden yönetimin; idarede birliği sağlama, hizmetlerin verimli yürütülebilmesi için uzmanlık sağlama, hizmetlerde standart sağlama ve hizmetlerin dengeli dağıtılması gibi yararları vardır.

Merkezden yönetimin yukarıda belirtilen yararlarının yanı sıra bazı sakıncaları da vardır.

Merkezden yönetimde kırtasiyecilik artmaktadır. Merkezi yönetimde yerel ihtiyaçları merkezden belirlemek zordur. Merkezden yönetimde halkın doğrudan yönetime katılması sınırlıdır. Merkezden yönetimde merkez adına görev yapan birimler, görevlerinin gereklerini yerine getirmek yerine, merkezin emirlerini uygulamayı yeğleyebilir. Merkezden yönetimin katı bir biçimde uygulanması, örgütteki bütün kararların üst düzey yöneticiler tarafından alınması ve örgütün alt birimlerinde çalışanların hemen her işi üstlerine danışarak yapmalarına neden olur (Bucak, 2000: 10)

Yerelleşme

Adem-i merkeziyet, yerinden yönetim ya da desentralizasyon gibi değişik isimlerle anılan yerelleşme; merkezde bulunan yetkilerin karar verme, planlama ve kamu hizmetlerinin yürütülmesi konularında yerel düzeydeki herhangi bir örgüte ya da kuruluşa devredilmesi anlamına gelmektedir.

Yerelleşmede örgütün sahip olduğu yetkilerin karar verme, planlama ve kamuya ait hizmetlerin yönetilmesi konularında ulusal düzeydeki

örgütlerden yerel düzeydeki örgütlere devredilmesi söz konusudur (Bucak, 2000: 4).

Yerelleşmede, karar verme yetkisinin, üst yönetim birimlerinden alt yönetim birimlerine devredilmesi ve yerel yönetimlere özerklik tanınması önem taşımaktadır.

Karar verme var olan seçeneklerden en uygun olanın seçilmesidir. Bir örgütteki yöneticilerin asıl görevi örgütle ilgili karar vermektir. Kararlar mümkün olduğunca örgütün alt birimlerinde alınmalıdır. Böylece örgütte hizmeti yerine getiren birimlere sorumluluk devri yapılmış olur (Ertürk, 1998: 189).

Yerelleşme bir yönüyle demokrasinin temeli olarak düşünülmektedir. Çünkü yerelleşme bir örgütte en alt birimlere kadar tüm yöneticilere ve işgörenlere özerk bir ortam sağlar. Yerelleşme açısından ele alındığında özerklik yerel düzeydeki bir örgütün yerel nitelikteki hizmetleri kendi organları ve kendi kaynaklarını kullanarak yürütmesidir. Özerklik kavramının temelinde merkezi örgütün yerel örgütlere müdahale etmemesi yer alır.

Bir sistemin merkezden mi yerinden mi yönetilmesi konusunda bazı etmenlerden söz edilebilir. Bunlardan bazıları; yerel örgütlerin karar alanlarını genişletmesi, yerel örgütlerin kendi kaynaklarını sağlama derecesi, yerel düzeyde verilen kararların onaylanması için merkeze ne kadar sıklıkla başvurulduğu, merkezden devredilen karar verme yetkisinin miktarı, merkez örgütünün yerel örgütleri denetleme eğilimi, yerel düzeyde alınan kararların merkez tarafından kontrol ya da etkileme şeklinde yönlendirilmesi, yerel örgütlere yapılan personel ya da yönetici atamalarının merkez tarafından ya da yerel örgütler tarafından yapılması konularında gösterilen tutumlardır (Bucak, 2000: 4).

Yerelleşmenin temelinde yetki ve yetki devri yer almaktadır. Yetkinin örgütün alt kademelerine devredilme düzeyine göre örgütün biçimsel yapısı, üyeler arasındaki ilişkiler, karar verme, iletişim, çatışmaların çözülmesi gibi konularda örgüt yeni bir biçim alır (Ertürk, 1998: 110).

Yerelleşme Biçimleri

Genellikle yerelleşme örgütsel yerelleşme ve siyasal yerelleşme olarak iki biçimde ele alınmaktadır. Örgütsel yerelleşme; merkezi yönetimin yetkilerinin alt birimlere hiyerarşik olarak devredilmesi demektir. Bu yönetim biçiminde yasama ve yargı güçleri merkezde toplanmıştır. Merkezi yönetim yürütmeye ilgili bazı yetkilerini daha alt birimlere devretmiştir (Keleş, 2000: 21).

Örgütsel yerelleşme, yetkiyi kullanan birimin özelliğine göre hizmet yönünden yerinden yönetim ve yer yönünden yerinden yönetim olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Hizmet yönünden yerinden yönetimde; merkez dışında bağımsız bir örgütün kamuya ait belli hizmetleri yerine getirmesi söz konusudur. Yer yönünden yerinden yönetimde ise bir yöredeki insanların ortak ve yerel özellikte ihtiyaç duydukları hizmetlerin yerine getirilmesi için özerklik tanınmış örgütler söz konusudur (Keleş, 2000: 21).

Siyasal yerelleşme ise yarı bağımsız yerel denetim biçimi anlamına gelmektedir. Bu yönetim biçimi, federal devletlerde anayasalarca ulusal bir kimliği bulunmayan yerel topluluklara tanınan yarı özerk ya da özerk bir statüsü olan yönetim biçimidir (Keleş, 2000: 20-21).

Yerelleşmenin biçimleri konusunda bir ayrım da yerelleşmenin dereceleri arasında yapılmaktadır. Bazı örgütler yetki genişliğine göre, bazı örgütler yetki devrine göre yönetilirken bazıları da yerinden yönetime göre yönetilir. Buna göre yerelleşmenin yetki genişliği, yetki devri ve yerinden yönetim olmak üzere üç biçimi vardır (Bucak, 2000: 4).

Yetki

Yetki; bir örgütün üyelerinin örgütün amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik davranmalarını sağlayan yönetim gücüdür. Yetki; bir örgütte bulunan yönetim birimlerinin karar verme ve başkalarını harekete geçirme ya da örgütün hedeflerine ulaşmak için başkalarına belirli görevleri yaptırma hakkıdır (Bursalıoğlu, 2000: 180, Can, 2002: 131). Bu hak yasalardan,

sözleşmelerden ya da fiili bir durumdan kaynaklanabilir. Yetki kişiye, başkalarına komuta etme, bir işi yaptırma ya da yaptırmama imkanı tanır. Bir örgütte yetki sahibi olan kişiler, ya da birimler bir işin yapılıp yapılmaması, yapılacaksa ne zaman, kim tarafından nasıl yapılması gerektiği konularında karar verir (Elma, 2003: 182).

Yönetim, örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için yapılması gereken etkinlikleri örgütleme ve kontrol etme, insan ve madde kaynaklarını bir araya getirerek, onlara iş gördürme süreci olarak ele alındığında yetkinin söz konusu yönetim etkinliklerinin gerçekleşmesini mümkün kılan güç olarak düşünülebilir (Aydın, 2000: 156).

Yetki, yöneticilerin sahip olduğu en önemli iş yaptırma araçlarından biridir. Bu aracın etkili bir şekilde kullanılması, etkili yönetimin temel koşuludur (Elma, 2003: 182). Yetki; bir örgütte, biri üst, diğeri ast konumunda olan iki görevli arasında var olan bir ilişkidir. Üst, ast tarafından kabul edileceğine inandığı kararları, tasarlayıp asta iletir. Ancak üstün astına emir verirken, verdiği emirlerin yasa ve kurallara dikkat etmesi gerekmektedir (Aydın, 2000: 157).

Yetki Genişliği

Yetki genişliği, merkezi yönetimin yerel nitelikli hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla yetkisini kendine bağlı uzakta bulunan birimlere aktarmasıdır. Yetki genişliği merkezden yönetimin yumuşak biçimidir (Keleş, 2000: 19, Bucak, 2000: 10).

Yetki genişliği ilkesinin uygulanması ile birlikte; merkez örgütünün taşra örgütlerinde görevli yöneticilerce merkez örgütünün belirlediği bazı konularda kendi kendilerine karar almalarına ve aldıkları kararları uygulama yetkisi tanır. Kararlar, yerel örgütün yöneticisi tarafından merkez adına alınır ve uygulanır.

Yetki genişliği ilkesinde merkez örgütünün karar verme gücünün azalması söz konusu değildir. Merkez örgütün yerel örgütleri denetleme gücü

artar. Merkez örgütünden yerel örgütlere daha çok iş akışı olmaktadır. Yerel örgütlerin aldıkları kararlar merkez örgütünün onayına sunulur. Dolayısıyla kararlar merkezi yönetim birimlerinde alınır. Alınan kararlar ise yerel örgütler tarafından uygulanır (Bucak, 2000: 10).

Bir örgütte yetki genişliği ilkesinin başarıyla uygulanabilmesi örgütün yönetim politikasına, örgütün hizmet alanına ve yapılan işin özelliğine bağlıdır. Kamu görevlilerinin nitelikleri, sayısı, görev ve sorumlulukların açık bir biçimde belirtilmiş olması da yetki genişliği ilkesinin uygulanmasını etkileyen bazı faktörlerdir. Yetki genişliği ilkesinde örgütün politikası ve ilkeleriyle ilgili kararların merkez örgütü yöneticileri tarafından alınması, hizmetlerin yerine getirilmesiyle ilgili ayrıntılı konularda kararların yerel örgütlerin yöneticileri tarafından alınması daha uygundur (Bucak, 2000: 11).

Yetki Devri

Yetki devri; örgütün amaçlarını gerçekleştirmek amacıyla yetkinin üst yöneticilerinden alt yöneticilerine aktarılmasıdır. Bir başka tanıma göre yetki devri; işlevsel veya yönetsel nitelikte anlamlı görev ve sorumlulukların astlara verilmesidir. Yetki devri karar verme sürecinde astların daha özerk olmasını sağlamaktadır.

Yetki devri ilkesiyle yerel örgütlere daha fazla karar yetkisi tanınmıştır. Ancak yetkilerin bir bölümünü devretmek bu yetkilerden tamamen vazgeçmek demek değildir. Asıl yetkiler yine merkezde tutulmaktadır. Astlar, yetki devri ile birlikte belli sınırlar içinde hareket özgürlüğüne sahip olur. Merkezi yönetim, devrettiği yetkilerini yasal bir düzenleme yapmadan bir duyuruyla geri alabilir (Can, 2002: 131-132, Bucak, 2000: 8).

Yetki devri ile birlikte sorumluluk kavramı da anılmaktadır. Sorumluluk bir örgütteki bireylerin görevlerini yerine getirmesi demektir. Sorumluluk yetkiyi kullanma zorunluluğudur (Bursalıoğlu, 2000: 181). Sorumluluk; örgütte belli bir amacın gerçekleşmesi için yapılması zorunlu olan işlerin yapılmasını sağlamak için verilmiş yetkilerin kullanılma zorunluluğudur (Aydın, 2000: 157).

Yetki devredilmesiyle birlikte yetki devredilen kişi sorumluluk üstlenmektedir. Yetki devri yukarıdan aşağıya doğru yapılırken sorumluluk aşağıdan yukarıya doğru yönelir. Bununla birlikte üst yöneticinin yetki devrini gerçekleştirdiği görevlerindeki sorumluluğu devam eder (Can, 2002: 136). Kural olarak yetkin devredilebileceği, ancak sorumluluğu devredilemeyeceği ileri sürölmektedir. Çünkü, sorumluluğu da devredilmesi halinde örgütte yapılan işle ilgili sorumlunun bulunmasının zorlaşacağı, ve tüm sorumlulukların örgütün alt kademelerinde yığılacağı ileri sürölmektedir. Bu nedenle yöneticiler astlarına devrettikleri yetkileri etkili kullanıp kullanmadıklarını kontrol etmek zorundadır (Aydın, 2000: 158).

Yetki devri gerçekleştirilirken, yetki ile sorumluluk dengesi iyi kurulmalıdır. Yetki devrinde; bir görevin sorumluluğunu üstlenen astlar bu görevi yerine getirmek için gerekli yetkiye de sahip olmalıdır (Can, 2002: 136, Bursalıoğlu, 2000: 181).

Bir örgütte yöneticiler açısından zaman baskısı, iş yükünün aşırı artması, önemli işler üzerinde yoğunlaşmak, astların gelişimine katkı sağlamak, astların iş doyumuna katkı sağlamak gibi nedenlerden dolayı yetki devri gereklidir. Örgüt açısından ise yetki devri; iş ve etkinliklerin hızlı yürütölmesi, kararların hızlı bir şekilde alınıp uygulamaya konulması, rutin işler yerine daha önemli işlere yönelme gibi nedenlerden dolayı gereklidir. (Elma, 2003: 188).

Bir örgütte yetki devri rast gele yapılmamalıdır. Örgütte alt birimlere yetki devredilirken uyulması gerekli olan bazı kurallar vardır. Bu kurallardan bazıları aşağıda sıralanmıştır (Tortop, 1990: 93-94).

- Yetki devredilirken; iş analizi yapılmalı, hangi işin, hangi sınırlarda, ne derece devredileceği belirlenmelidir.
- Yetki; işin yapıldığı birime en yakın yönetim kademesine devredilmelidir.
- Yetki ve sorumluluğu dengeli olmasına dikkat edilmelidir.

- Yetki çatışması olmamasına dikkat edilmelidir. Hiçbir işgören birden fazla yöneticiye bağlı olmamalıdır.
- Yetki devredilirken, yetki verilen kişilerin bu yetkileri kullanma yeteneği dikkate alınmalıdır.
- Yetki devriyle asıl amaçlananın işin daha iyi yapılması olduğu sürekli akılda tutulmalıdır.

Yerinden Yönetim

Yerelleşmenin diğer bir biçimi yerinden yönetimdir. Yerinden yönetim; katılım ve fırsat eşitliğine dayanan, merkezi olmayan politikalar geliştirmeye yönelik bir yönetim anlayışıdır. Yerinden yönetim; kamu hizmetlerinin yönetim işlerinin, merkezi yönetim dışındaki örgütlere verilmesidir. Yerinden yönetim ilkesinde, merkezi yönetim ve yerel yönetimin yetkileri birbirinden ayrılmıştır. Merkezi yönetim ve yerel yönetim kendine ait yasal yetkilere ve sorumluluklara sahiptir (Şişman, Turan, 2003: 304).

Merkezi yönetim karar verme yetisinin merkezi hükümetten alt düzeylere doğru aktarılmasıdır. Yerinden yönetimin siyasal yerinden yönetim ve idari yerinden yönetim olmak üzere iki biçimi vardır. Siyasal yerinden yönetimlere federal devletler örnek verilebilir. İdari yerinden yönetim biçiminde yerel örgütlere yalnız yürütme ile ilgili görevler verilmiştir (Duman, 1998: 84).

Yerinden yönetiminin temel özelliği, özerkliğe dayanmasıdır. Yerinden yönetim örgütlerinin kendine ait bütçeleri vardır. Yerinden yönetim, merkezi yönetimin vesayet denetimi ile kontrol edilir (Keleş, 2000: 21).

Eğitim açısından yerinden yönetim; eğitimle ilgili tüm tarafların temsil edilmesini mümkün kılan bir yönetim anlamına gelmektedir. Eğitimde yerinden yönetim; eğitim örgütlerinde en yukarıdan en aşağıya kadar tüm karar aşamalarında sorumluluğun aktarılmasını gerektirir (Şişman, Turan: 305).

Eğitimin yerinden yönetimi; eğitimle ilgili karar verme alanlarında karara katılmanın bir aracı olarak görülmektedir. Karar verme sürecine katılmanın düzeyi, hangi alanlarda karar vermeye katılmanın gerçekleştirileceği, bu karar verme alanlarından hangilerinin okul, hangilerin yerel, hangilerinin ulusal düzeyde olacağı üzerinde tartışılması gereken temel konulardandır (Hurst, Akt: Duman, 1998: 86).

Holmes, eğitimin yerinden yönetilmesi konusunda politikaların oluşturulması, seçilmesi ve seçilen politikaların uygulanması arasındaki ayrıma dikkat edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Holmes hangi eğitim sorunlarının yerinden yönetim kapsamında ele alınacağı, hangilerinin merkezde tutulacağı konusunda karar verilmesi gerektiğini vurgulamıştır. (Holme, Akt: Duman: 1998: 86).

Yerelleşmenin Yararları ve Sakıncaları

Yerelleşmenin yararlı ve sakıncalı olduğu konular halâ tartışılmaktadır. Bu konuda ileri sürülen bazı görüşler şunlardır (Bucak, 2000: 11-12, Koçak; 1995:11-13, Erdoğan, 1996: 120):

Yerelleşmenin Yararları

1. Yerelleşme ile merkez örgütü tarafından yerel örgütlere atanan görevlilerin yerel düzeyde yürütülen işlevlere ilişkin duyarlılıkları artar. Yerel düzeydeki görevliler ile yerel nüfus arasındaki yakın ilişkiler yöreye ait daha fazla bilgi alınmasını sağlar. Ayrıca merkezi yönetimin yöreye ait daha etkili ve gerçekçi projeler hazırlaması sağlanır.
2. Merkezden yönetimin işleyişinden kaynaklanan bürokratik gecikmeler azalır. Merkezi yönetimin iş yükü azalır. Merkezi yönetim rutin işlerden sıyrılıp kalıcı politikalar belirlemeye yönelir.
3. Merkezi yönetimin yerel nüfus tarafından bilinmeyen politikaları daha iyi anlaşılır.

4. Yerel nüfus içindeki farklı grupların karar verme aşamasında temsil edilmesi, böylece bu gruplar için de kaynak ayrılması sağlanır.
5. Yerel düzeydeki örgütlerin işbirliği ve yönetim kapasitelerinin gelişmesi sağlanır.
6. Çeşitli örgütlerin eşgüdümlenerek çalışacağı bir ortam oluşturulur.
7. Hizmetlerin halka en az maliyetle, yeterli nicelikte ve nitelikte ulaşması sağlanır.
8. Uygulamada esneklik ve çevre koşullarına uygunluk sağlanır.
9. Halkın yönetime katılma fırsatları ortaya çıkar. Böylece demokrasinin gelişmesine katkı sağlanır.
10. Yerel sorunlar yerinden çözülmeye çalışılır. Böylece merkezden yönetimin işleyişinden kaynaklanan gecikme, kırtasiyecilik, maliyet artışı gibi sorunlar giderilmiş olur.

Yerelleşmenin Sakıncaları

1. Yerelleşme ile ülke genelinde tek bir politikanın izlenmesi zorlaşır.
2. Yerel örgütler arasında işbirliği ve koordinasyonun sağlanması güçleşir.
3. Merkezi yönetimin denetimi, yetkileri ve olanakları ortadan kalkabilir ya da etkinliği azalabilir.
4. Yerelleşme uygulamaları sendikalar, vergi politikaları tarafından sınırlandırılabilir.
5. Yerel düzeyde seçimle iş başına gelen yöneticiler, kısa sürede sonuç veren gösterişli işlere önem verip uzun zaman gerektiren işleri bir kenara bırakabilir.

6. Yerel düzeyde yürütülen hizmetlerde ülke genelinde eşitlik ve kalite standardı sağlanamayabilir.
7. Yerel düzeyde yürütülen hizmetlerde tarafsızlığı sağlamak güçleşebilir.
8. Yerel düzeyde gerekli uzman ve personeli sağlamak güçleşebilir.
9. Yerel örgütler merkezi yönetimin mali yardımına gereksinim duyarlar.
10. Yerel örgütler mali kaynak sağlamak amacıyla belirlenen kuralların dışına çıkabilir. Mali denetimin yapılması güçleşebilir.
11. Yerelleşme bazen bir grubun veya kurumun gücünü zayıflatmak ya da artırmak şeklinde gerçekleşebilir.
12. Yerelleşme yerel düzeydeki bir merkezileşme ile sonuçlanabilir.
13. Yöneticiler statülerini kaybetme korkusuyla yerelleşmeye karşı direniş gösterebilir.
14. Yerelleşme konusundaki yeterli deneyime sahip olmayan toplumlarda yetki ve sorumlulukların yerel örgütlere devri ve katılımlı yönetim gibi uygulamalarda sorun yaşanabilir.

Yerelleşmenin Gerekliliği

Merkezden yönetilen bir eğitim sistemi bireylerin eğitim ihtiyaçlarını tüm ülke düzeyinde karşılamak için kurulmuştur. Ancak merkezi bir eğitim sisteminde yerel düzeyde ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamak güçtür.

Türkiye’de eğitim yönetimi aşırı bir biçimde merkezileşmiştir. Türk eğitim sisteminin merkeziyetçi yapısı ile ekonomik, teknolojik ve siyasal alanlarda ortaya çıkan ihtiyacı karşılaması mümkün değildir. Merkezden yönetilen bir sistemde okullarda büyük ölçüde aynı tür programlar uygulanmaktadır. Bu durum, demokrasi kültürünün oluşmasına engel olmanın yanı sıra bireylerin istediğini seçebilmesine de engel olmaktadır.

Oysa, Türk toplumunun eğitime olan talebi gün geçtikçe artmaktadır. Bununla birlikte eğitimde çeşitliliğe olan gereksinim gündeme gelmektedir.

Eğitim sisteminin ve okulların yaşadığı sorunlara neden olan faktörlerin başında merkezi yönetim yapısı gelmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı merkez, taşra ve yurt dışı örgütlerinden meydana gelen bir süper sistem haline gelmiştir. Çok geniş bir yapıya sahip Milliği Eğitim Bakanlığının kırtasiyecilik, hantallık ve merkeziyetçilik gibi nedenlerden dolayı etkili çalışması ve günün şartlarına uyum sağlaması beklenemez (Duman,21998: 90). Okulların ve eğitim sisteminin günün şartlarına uyum sağlayabilmesi için merkezden yönetilme yerine daha çok kendilerini ilgilendiren kararları kendilerinin alabilecekleri kurumlar olmaları gereklidir. Bu ise yerinden yönetim modellerinin uygulamaya konulmasıyla mümkündür (Erdoğan, 2005: 83).

Türkiye’de sosyal ve ekonomik değişimlerin sonucunda ekonomik yapıda devletin ağırlığı azaltılmaya çalışılmaktadır. Bu değişim sürecinde Türk toplumunun eğitim gereksinimlerinin merkezden yapılan planlamalarla karşılanmaya çalışılması güçleşmektedir. Bu nedenle eğitim sistemimizin merkeziyetçi yapısının azaltılması, yetki ve sorumlulukların yerel örgütlere aktarılması gerekmektedir (Erdoğan, 96:120).

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE İDARİ ÖRGÜTLENMENİN TARİHSEL SÜRECİ

Bu bölümde Türkiye'de eğitim kurumlarının idari örgütlenmesi tarihsel süreç açısından değerlendirilmiştir.

Eğitim kurumlarının idari örgütlenmesinin tarihsel gelişimi;

- Osmanlı Devleti'nden önce kurulan Türk devletlerinde eğitimin idari örgütlenmesi
- Osmanlı Devleti'nde eğitimin idari örgütlenmesi
- Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde eğitimin idari örgütlenmesi olmak üzere üç ana başlık altında değerlendirilmiştir.

Osmanlı Devleti'nden Önce Kurulan Türk Devletlerinde Eğitimin İdari Örgütlenmesi

Türklerin Müslüman olmadan önce kurdukları ilk Türk devletlerindeki eğitim kurumları hakkında bilgi bulunmamaktadır. Ancak; bu dönemde Türklerin ulaştıkları kültür ve uygarlık düzeyi düşünüldüğünde örgün eğitim kurumlarının var olduğu sonucu çıkarılabilir (Akyüz, 2001: 5).

Eski Türk toplumlarında eğitim anlayışı onların yaşama biçimlerinden etkilenmiştir. Eski Türklerde, bireyin eğitimi, onun doğa koşullarıyla etkileşimi içinde gerçekleşiyordu. Eski Türklerde hayatın içinde, hayata hazırlamak için eğitim alma fikri vardı. Uygurlar döneminde yerleşik hayata geçen Türkler katiplik, bürokratik ve danışmanlık hizmetlerine önem vermişlerdir (Binbaşoğlu, 1995: 5, Akyüz, 2001: 5).

Türklerin Müslüman olmalarıyla birlikte medrese denilen örgün eğitim öğretim kurumları ortaya çıkmıştır. Medreselerin ilk olarak Orta Asya'daki İslam şehirlerinde ortaya çıktığı kabul edilmektedir. Karahanlı Devleti döneminde medreseler Semerkand, Buhara , Taşkent, Yarkent, Kaşgar,

Balasagun gibi şehirlere yayılmıştır. Bu medreselerde Farabi, İbn-i Sina gibi bilim adamları yetişmiştir (Akyüz, 2001: 21)

Selçuklu Devleti döneminde ilk medrese Tuğrul Bey tarafından kurulmuştur. Daha sonra Alparslan ve Vezir Nizamülmülk'ün çabalarıyla Nizamiye Medreseleri adlı eğitim kurumları açılmıştır.

Selçuklular döneminde kütüphane denilen okuma yazma, Kur'an, din, aritmetik eğitimi veren ilköğretim düzeyinde eğitim kurumları açılmıştır. Ayrıca bir yaygın eğitim kurumu olarak düşünülebilecek Ahilik Teşkilatı ilk defa Selçuklular döneminde kurulmuştur. Ahilik teşkilatı Selçuklular döneminde ortaya çıkmış, Osmanlı devletinde de ilk dönemlerde etkili olmuştur. Bu teşkilat, küçük esnaf, usta, kalfa ve çırakları içine alan, onların yardımlaşmalarını, dürüst çalışmalarını ve eğitimlerini amaç edinmiştir (Akyüz, 2001: 48)

Bu dönemde kurulan eğitim kurumları vakıflar yoluyla kurulmuş ve yaşatılmıştır. Devletin ileri gelenleri, varlıklı ve hayırsever kimselerin kurdukları vakıflar eğitim kurumlarının öğretmen maaşları, öğrencilerin barınma ve harçlıkları gibi her türlü ihtiyaçlarını karşılıyorlardı. Ayrıca devlet de eğitim kurumlarına yardım ediyordu (Akyüz, 2001: 41).

Osmanlı Devleti'nde Eğitimin İdari Örgütlenmesi

Osmanlı Devleti'nde ilk yenileşme hareketlerine kadar olan dönemde medrese, sıbyan mektebi, enderun mektebi gibi eğitim kurumları bulunmaktaydı. İlk yenileşme hareketleriyle birlikte geleneksel eğitim kurumlarının yanı sıra yeni askeri ve sivil eğitim kurumları da açılmıştır.

Medreseler

Osmanlı Devleti'nde daha öncesinde Selçuklu Devletinde ve diğer İslam devletlerinde olduğu gibi eğitim dini ağırlıklı eğitim sistemi olan medrese sistemine dayanmaktaydı. (Koçer, 1991: 5).

Osmanlı Devleti'nde ilk medrese Orhan Bey tarafından kurulmuştur. Fatih Sultan Mehmet'in bu konudaki düzenlemesine kadar ülkenin farklı yerlerinde medreseler kurulmaya devam etmiştir. Osmanlı devletinde kurulan ilk medreselerin Selçuklu devletindeki medreselere benzediği görülmektedir (Akyüz, 2002: 58).

Fatih Sultan Mehmed döneminde Sahn-ı Seman ve Tetimme medreseleri kurulmuştur. Bu medreseler ilkokul, imaret, kütüphane, aşevi, hamam, hastane, misafirhane gibi yapıların bulunduğu bir kurumlar topluluğu olarak düzenlenmiştir (Akyüz, 2002: 61, Koçer, 1991: 10).

Kanuni Sultan Süleyman döneminde Süleymaniye medreseleri kurulmuştur. Bu medreselerde darülhadis, darüttıp, sıbyan mektebi, kütüphane, eczane, hastahane, hamam, imarethane, misafirhane yer alıyordu. (Akyüz, 2002: 62).

Medreselerde öğrencilerin barınak, yiyecek, giyecek ihtiyaçları karşılanıyordu. Medreselerin giderleri bağışlanan vakıfların gelirlerinden karşılanıyordu. Medreseyi kuran kimseler, medresenin nasıl idare edileceğini vakıfnamede belirtirlerdi (Başar, 2004: 30).

Medreseler, Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan 16. Yüzyılın sonuna kadar devletin ihtiyaç duyduğu birçok devlet, din ve meslek adamını yetiştirmiştir. Ancak 16. Yüzyılın sonlarında medreseler, öğretim sisteminin ferdi olması, dini eğitim aşırı bir biçimde verilmesi, eğitimin doğa ve toplum olaylarını anlamak ve çözmekten uzaklaşması, ilmi hürriyetin ortadan kalkması, kayırmacılık ve siyasetin karışması gibi nedenlerle bozulmaya başlamıştır (Koçer, 1991: 9, Başar, 2004: 29).

Sıbyan Mektebi

Osmanlı Devleti'nde sıbyan mektebi, mahalle mektebi gibi adlar verilen ilköğretim düzeyindeki eğitim kurumları ülkenin her yerine yayılmıştır. Bu okullar devlet adamları ve varlıklı kimselerin kurdukları vakıf yoluyla cami ve mescitlerin yanında kurulurlardı. Bu eğitim kurumlarının giderleri vakıf

gelirlerinden karşılanırdı. Sıbyan okullarında çocuklar ücretsiz okur, ücretsiz yemek yer hatta harçlık ve elbise alırdı. Sıbyan mekteplerinde çocuklara dini bilgiler ve uygulamalar öğretilirdi (Başar,2004: 31, Koçer, 1991: 8).

Enderun Mektebi

Osmanlı Devleti'nde saray hizmetlerini görmek için personel yetiştiren eğitim kurumlarına Mekteb-i Enderun adı verilmiştir. Bu okulların kuruluş amacı padişahın yakın maiyetini oluşturacak kişileri yetiştirmenin yanı sıra ordu, devlet örgütü ve kültür konularında devletin ihtiyacı olan kişileri yetiştirmektir. İleri bir eğitim kurumu olan Enderun Mektebinin öğrenci kaynağı devşirilen Hristiyan çocuklardı. Enderun Mektebinin giderleri saray tarafından karşılanırdı (Başar, 2004: 34).

Enderun okulları II. Mahmut'un padişahlığı dönemine kadar varlığını sürdürmüştür. Ancak daha sonra batılı yöntemlerle öğretim yapan okulların çoğalması, Enderun okulundan çıkanların devlet örgütünde görev alma konusundaki ayrıcalıklarını kaybetmesi, okulun halkın ve devlet adamlarının arasında değerini kaybetmesi gibi nedenlerle 1909'da kapatılmıştır (Koçer, 1991: 19).

Osmanlı Devleti'nde Eğitim Yönetimi

Osmanlı Devleti'nde geleneksel dini eğitim kurumları Bab-ı Meşihat (Şeyhülislamlık) makamı tarafından yönetiliyordu. Bu durum Fatih Kanunnamesi'nde "Şeyhülislam ulemanın reisidir" şeklinde belirtilmiştir. Ancak, şeyhülislamlık makamının, bir eğitim bakanlığının görev ve yetkilerini tam anlamıyla üzerinde taşıdığı ve ülkedeki tüm eğitim kurumlarının üzerinde etkili olduğu düşünülemez. Çünkü; ülkenin her tarafına yayılmış bulunan ve vakıflar tarafından kurulup yönetilen eğitim kurumları, vakıfnamelerinde belirtilen kurallara göre idare edilmiştir (Başar, 2004: 36, Akyüz, 2002: 101). Sıbyan okullarının yönetimi de aynı şekilde vakıfnamelerde belirtilmiş ya da müftü, kadı, okulun hocası yönetimde yetkili olmuştur. Enderun mektebi ise saray tarafından yönetilmiştir (Akyüz, 2002: 102).

Osmanlı Devleti'nde çok uzun bir geçmişı olan ancak, çağın ve toplumun gereksinimlerini karşılayamayan geleneksel eğitim kurumlarının yanı sıra bu ihtiyaca cevap verebileceğı düşünülerek askeri ve sivil modern okullar açılmıştır. Askeri ve sivil okulların kurulması devletin fiilen eğitim işlerine katılmasını sağlamıştır.

II. Mahmut döneminde sivil eğitim kurumları yeniden düzenlenmiş ve ilköğretimi zorunlu hale getirmek için bir ferman yayınlanmıştır. Ancak bu ferman sadece vakıflar yoluyla gelişen ve devletin ilgilenmediğı ilköğretimi halka yaymak ve zorunlu yapmaktan öteye geçememiştir (Başar, 2004: 38).

II. Mahmut eğitim yönetimi alanında da düzenlemeler yapmıştır. Dağınık olan vakıflara düzen vermek ve kontrol etmek için Evkaf-ı Hümayun Nezaretini kurmuştur. Bu nezaret sıbyan okullarının yönetimiyle yetkilendirilmiştir. Ayrıca Meclis-i Umur-ı Nafia'nın (Yararlı İşler Meclisi) görevlerine eğitim ile ilgili işler de eklenmiştir. Böylece eğitim medrese etkisinden kurtarılıp devletin denetimine alınmıştır (Başar, 2004: 41).

1839 yılında Tanzimat Fermanı'nın ilanıyla birlikte Osmanlı Devleti'nde Tanzimat dönemi başlamıştır. Tanzimat döneminde eğitim işlerini yürütmek için 1846 yılında Meclis-i Maarif-i Muvakkat (Geçici Eğitim Meclisi) adlı bir meclis kurulmuştur. Bu meclisin aldığı kararlar doğrultusunda Osmanlı Devleti'nde eğitim işlerinden doğrudan sorumlu ve hükümet başkanına bağlı Meclis-i Maarif-i Umumiye (Genel Eğitim Meclisi) kurulmuştur (Koçer, 1991: 53).

Meclis-i Maarif-i Umumiyenin gösterdiği gerekçelerle Evkaf Nezaretinin yönetimindeki okullar Meclis-i Maarif-i Umumiyenin yürütme organı olarak kurulan Mekatib-i Umumiye Nezaretine devredilmiştir. Açılması düşünülen Darülfünunun kitaplarının yazılması amacıyla 1851 yılında Encümen-i Daniş kurulmuş, ancak istenen gelişmeyi gösteremediğinden 1862 yılında dağıtılmıştır (Başar, 2004: 42, Akyüz, 2002: 175).

Osmanlı Devleti'nde eğitim işlerinin ilk defa bakanlar kurulunun bir üyesi tarafından idare edilmesi için 1856 Islahat Fermanı'nın ilan edilmesinin

hemen ardından 1857'de Maarif-i Umumiye Nezareti kurulmuştur. Böylece eğitim öğretim işleri devlet örgütünde sistemli olarak ele alınmıştır. 1861 yılında Maarif-i Umumiye Nezaretinin ilk görev ve yetkilerini belirlemek amacıyla Maarif Nezaretinin Vazifelerine Dair Mevat adlı yasa çıkarılmıştır. Bu talimatname ile askeri okullar dışındaki tüm okullar Maarif Nezaretinin yönetimine girmiştir. Daha önce kurulmuş olan Meclis-i Maarif-i Umumiyenin yanı sıra Meclis-i Muhtelit adında yeni bir danışma kurulu oluşturulmuştur. Böylece bakanlığın merkez teşkilatı genişlemiştir. 1864 yılında çıkarılan yeni bir nizamname ile bakanlık genel okullardan ve özel okullardan sorumlu yönetim birimlerine ayrılmıştır (Başar, 2004: 43, Koçer, 1991: 48).

1869 yılında Maarif-i Umumiye Nezaretine modern bir şekil vermek için Maarif-i Umumiye Nizamnamesi çıkarılmıştır. Bu nizamname ile öğretimin zorunluluğu, genel okulların kademe ve derecelere ayrılması, genel eğitim ödeneği adlı halktan para alınması gibi düzenlemeler yapılmıştır. Bu nizamname ile Maarif Nazırının başkanlığında Büyük Meclis-i Maarif kurulmuş, Daire-i İlmiye ve Daire-i İdare olarak ikiye ayrılmıştır. Yine bu nizamnamede bakanlığın taşra örgütü olarak her ilde başkanlığını maarif müdürünün yapacağı Meclis-i Maarifin kurulması yer almıştır (Koçer, 1991: 91).

II. Abdülhamit döneminde 1876 yılında çıkarılan Kanun-ı Esasi adlı anayasada eğitime de yer verilmiştir. Anayasada eğitimle ilgili olarak; öğretimin serbest olduğu ve her Osmanlı vatandaşının kanuna uymak şartıyla genel ve özel eğitim alma hakkının olduğu, okulların devletin denetiminde olduğu ve ilköğretimin Osmanlı vatandaşlarına zorunlu olduğu belirtilmiştir. 1876 Anayasası'na eğitimle ilgili konuların girmesi ile birlikte devletin eğitimle ilgili görev ve sorumluklarının olduğu resmi olarak kabul edilmiştir (Başar, 2004: 47).

1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesinin *“İstanbul'daki Meclis-i Kebir-i Maarif'in şubesi ve icra vasıtası olmak ve başkanlığı Maarif Müdürü adıyla bir sorumlu kimsenin uhdesinde bulunmak üzere her vilayet merkezinde bir Meclis-i Maarif teşkil edilecektir.”* ifadesindeki hükümleri II. Abdülhamit

döneminde uygulanamamıştır. Çünkü Maarif Nezareti merkezde basit bir şekilde örgütlenmiştir. İllerde ise eğitim işlerini yürütecek memur bulunamamıştır (Koçer, 1991: 126).

1879 yılında yeni bir düzenleme ile Maarif Nezareti modern bir hale getirilmiştir. Bu yeni düzenleme ile nezaret öğretim basamaklarına uygun dairelere ayrılmıştır. Bu yapı cumhuriyet döneminde de korunmuştur (Başar, 2004: 48).

II. Meşrutiyet'in ilanından sonra merkez örgütünde memur sayısının aşırı artması nedeniyle Maarif Nezaretinde azaltmaya gidilmiştir. Meclisi-i Kebir-i Maarif, daimi encümen haline getirilmiş ve nezaret daireleri yeniden örgütlenmiştir. 1910 yılında Tedrisat-ı Aliye (Yükseköğretim) dairesi ve kütüphaneler müfettişliği kurulmuştur. 1912 yılında Maarif Nezaretinin merkez örgütü bir yönetmelikle yeniden belirlenmiş, Daim-i Meclis-i Maarif adlı bir eğitim meclisi kurulmuştur. Öğretim daireleri yeniden düzenlenmiştir (Başar, 2004: 51).

1914 yılında Meclis-i Kebir-i Maarif kaldırılmış, yerine Telif ve Tercüme Heyeti kurulmuştur. Maarif müdürlerinin görev ve yetkileri 1914 yılında yayınlanan bir tüzükle belirtilmiştir (Koçer, s. 187).

Kurtuluş Savaşı'nın yapıldığı yıllarda ülkede iki eğitim bakanlığı bulunuyordu. Bu iki eğitim bakanlığından birincisi İstanbul'da bulunan Osmanlı Hükümetinin Maarif Nezaretidir. İkincisi ise; 23 Nisan 1920'de TBMM açıldıktan sonra 3 Mayıs 1920'de kurulan TBMM Hükümeti bakanlıkları arasında yer alan Maarif Vekaletidir.

TBMM hükümetine bağlı Maarif Vekaletinin bu ilk kuruluşunda bakanlığın merkez örgütünde şu birimler bulunmaktadır:

1. Program heyeti
2. İlk tedrisat müdürlüğü
3. Orta tedrisat müdürlüğü
4. Hars (kültür) müdürlüğü

5. Sicil ve istatistik müdürlüğü

3 Mayıs 1920'de kurulan Maarif Vekaletinin ismi günümüze kadar zaman zaman değiştirilmiştir. Bu değişiklikler şu şekildedir:

- Maarif Vekaleti (1920),
- Kültür Bakanlığı (1938),
- Maarif Vekilliği (1941),
- Mili Eğitim Bakanlığı (1946),
- Maarif Vekaleti (1954),
- Milli Eğitim Bakanlığı (1961),
- Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı (1983),
- Milli Eğitim Bakanlığı (1989).

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra 1 Kasım 1922'de saltanatın kaldırılmasıyla birlikte Osmanlı Hükümeti ve bu hükümete bağlı Maarif Nezareti kaldırılmıştır. TBMM Hükümeti Maarif Vekaletinin merkez örgütü genişletilerek müsteşarlık, yüksek öğretim dairesi, teftiş heyeti, telif ve tercüme dairesi, özel kalem ve evrak dairesi birimleri eklenmiştir. Böylece bu son eklemelerle bakanlık merkez örgütünde danışma, ana hizmet ve yardımcı hizmet birimleri oluşturulmuştur (Türk, 1999: 71).

Cumhuriyet Döneminde Eğitimin İdari Örgütlenmesi

29 Ekim 1923 yılında Cumhuriyetin ilan edilmesiyle eğitimin idari örgütlenmesinde yeni bir dönem başlamıştır. 3 Mart 1924 yılında Tevhid-i Tedrisat Kanunu (Öğretim Birliği Yasası) çıkarılmıştır. Bu kanun eğitim yönetimi bakımından şu yenilikleri getirmiştir (Türk, 1999: 73):

- Ülkemizdeki tüm eğitim kurumları Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır. Böylece eğitim işleri tek elden yürütülmeye başlanmıştır.
- Medreseler ve sıbyan mektepleri kapatılmıştır. Bu okullardaki öğrencilerden isteyenler ilkokul, orta okul, lise ve öğretmen okullarına kayıt edilmiştir.

- Şer'îye ve Evkaf Vekaleti bütçesinde eğitim için ayrılan pay Eğitim Bakanlığına aktarılmıştır.
- Din adamı yetiştirmek üzere Darulfünunda bir İlahiyat Fakültesi açılmıştır.

Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile eğitim kurumlarının tek elden yönetilmesi amaçlanmıştır. Ancak; 1925 yılında askeri okullar, Milli Savunma Bakanlığına bağlanmıştır. Polis okulları ve sağlık okulları da Eğitim Bakanlığına bağlanamamıştır (Türk, s.73).

1926 yılında Eğitim Bakanı Mustafa Necati'nin çalışmaları sonunda 789 sayılı "Maarif Teşkilatına Dair Kanun" adıyla bir yasa çıkarılmıştır. Cumhuriyet döneminde eğitim örgütünü düzenleyen ilk yasa olan bu yasa ile Eğitim Bakanlığı merkez örgütüne Dil Heyeti ile Talim ve Terbiye Dairesi adlı iki danışma birimi eklenmiştir.

Maarif Teşkilatına Dair Kanun ile birlikte taşra örgütünde 'bölge' sistemi getirilmiştir. Taşra örgütünde 'maarif mıntıkaları' oluşturulmuş ve önce on bir sonra da on üç olan mıntıkaların yönetimine maarif eminleri atanmıştır. Fransız eğitim sisteminden örnek alınan bu uygulama 1931 yılında kaldırılmıştır. Bu kanundan sonra da bankalık merkez örgütüne Yapı İşleri Dairesi ve Sağlık Dairesi eklenmiştir. Talim ve Terbiye Kuruluna bağlı Neşriyat Müdürlüğü (Yayımlar Müdürlüğü), genel müdürlüğe dönüştürülmüştür. 1926 yılında Mektep Müzesi kurulmuştur. Bu müze daha sonra ayrı bir müdürlük haline getirilmiştir (Başar; 2004: 185).

Teftiş Kurulunu geliştirmek amacıyla çıkarılan yasa ile Eğitim Bakanlığı İçişleri Bakanlığına bağlı Genel Müfettişlik örgütüne, müşavir müfettiş göndermiştir. Ancak bu sistemin işlememesi nedeniyle 1952 yılında Genel Müfettişlik örgütü kaldırılmıştır (Türk, s.76).

Mustafa Necati Bey'in bakanlığı döneminde bakanlık örgütünde organlaşma sağlanmaya çalışılmıştır. İlmi danışma organı, yürütme organı,

denetim organı oluşturulmuştur. 1930 yılında örgüte İnzibat Komisyonu (Disiplin Kurulu) eklenmiştir.

1933 yılında 2287 sayılı Maarif Vekaleti ve Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanun çıkarılarak üniversiteler bakanlığa bağlanmıştır. Aynı kanunda mesleki eğitim ve teknik eğitim bakanlık merkez örgütüne katılmıştır. Ayrıca talim ve Terbiye Dairesi tarafından hazırlanan düzenleme ve programları incelemek ve bir karara bağlamak için 'Maarif Şûrası' adlı bir danışma kurulu oluşturulmuştur. Böylece bakanlık merkez örgütünün iş yükü ve işlevlerinin çeşitliliği artmıştır. 2287 sayılı Maarif Vekaleti ve Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanun, birkaç yıl içinde yapılan değişikliklerle geliştirilerek 1937 tarih ve 3225 sayılı yasa ile tamamlanmıştır. 3225 sayılı yasa ile bakanlık örgütünde ana hizmet, danışma hizmeti, yardımcı hizmet ve denetim hizmeti birimleri oluşturulmuştur. Mesleki ve teknik eğitime önem verilerek merkez örgütüne eklenmiştir (Başar, 2004: 269, Türk, 1999: 77).

Milli Eğitim Bakanlığının iş yükünün giderek artması, Köy Enstitülerinin kurulması, mesleki ve teknik eğitimin daha önemli hale gelmesi gibi nedenlerle 2287 sayılı Maarif Vekaleti ve Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanun'da 1941 yılında 4113 sayılı yasa ile yapılan değişiklik ve eklerle bakanlığın merkez örgütü yeniden düzenlenmiştir. Bu yeni düzenleme ile Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı ve buna bağlı genel müdürlükler ve yeni birimler oluşturulmuştur. Ancak bu düzenlemeler merkez örgütündeki bürokratik yapılanmayı artırmıştır (Başar; 2004: 349).

1946 yılında 4926 sayılı yasa ile bakanlık merkez örgütünde yeni bir düzenleme yapılmıştır. Ayrıca Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 1949 yılında 5441 tarih sayılı yasa ile Milli Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır. Milli Kütüphane Müdürlüğü de 1950 yılında 5632 tarih sayılı yasa ile Milli Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır. Bu son durumda, bakanlık merkez örgütünde her bölümün kendi içinde hizmet birimlerine bölündüğü görülmektedir. Bu nedenle karar alma süreçleri etkili olamamaktadır.

1960'lı yıllarda ortaya çıkan yeni ihtiyaçların giderilmesi amacıyla yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu yeni düzenlemeler sırasında “olur” ile bakanlık merkez örgütüne yeni birimler eklenmiştir. Bu yeni birimler şunlardır (Türk, s. 81):

- Sağlık İşleri Genel Müdürlüğü
- Yayınlar ve Basılı Eğitim Genel Müdürlüğü
- Dış Münasebetler Genel Müdürlüğü
- Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğü
- Ticaret ğretimi Genel Müdürlüğü

Bu dönemin sonunda Milli Eğitim Bakanlığının eğitim, kültür ve spor ile ilgili işlevleri de yürütmeye çalıştığı görülmektedir. Ayrıca bakanlığın eğitim işlevlerini genel eğitim ve mesleki eğitim olmak üzere iki ayrı örgüt halinde yürütmeye çalıştığı görülmektedir.

1971 yılında Kültür Bakanlığının kurulması ile Milli Eğitim Bakanlığı kültür ile ilgili görevlerini bırakmıştır. 1973 yılında 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile getirilen bakanlığın eğitim ile ilgili işlevleri örgütün merkezi ve bürokratik yapısı yüzünden bu dönemde uygulanamamıştır (Türk, s. 84).

1974-1978 yıları arasında Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde düzenleme çalışmaları devam etmiştir. 1982 yılında yapılan yeni düzenleme ile Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde görev, iş bölümü ve yetki düzeyi yönünden birimler yeniden düzenlenmiştir. Merkez rgtnn hizmetleri asıl birimler, danışma ve denetim birimleri, yardımcı birimler olmak üzere üç grupta işlevsel olarak sınıflandırılmıştır. Bu dönemde yüksek öğretimin yeniden düzenlenerek yükseköğretim işlevlerinin bakanlıktan ayrılması Milli Eğitim Bakanlığının iş yükünün azalmasına yardımcı olmuştur. Ancak bu durum ğretim kademeleri arasında sürekliliğin sağlanamaması sorununun ortaya çıkmasına neden olmuştur (Türk, 1999: 85).

1983 yılında çıkarılan 179 sayılı ve 1984 yılında çıkarılan 208 sayılı kanun hükmünde kararnameler ile Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulmuştur. Ancak daha sonra 1989 yılında 385 sayılı Kanun Hükmünde

Kararname ile gençlik ve spor hizmetleri ile ilgili işlevler Milli Eğitim Bakanlığından ayrılmıştır.

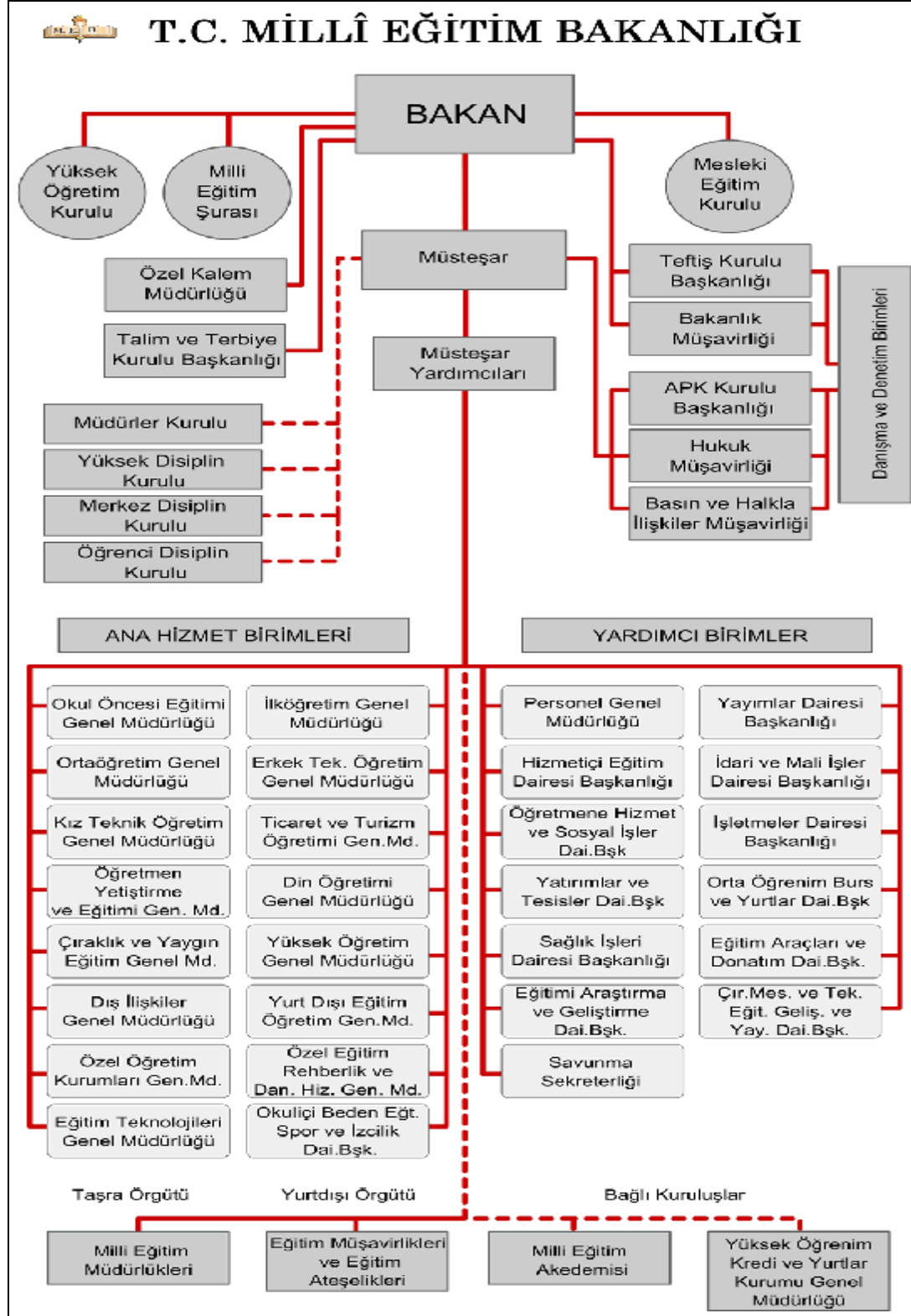
Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ve 4359 sayılı kanun ile bugünkü halini almıştır. Buna göre Milli Eğitim Bakanlığı örgüt yapısı merkez, taşra ve yurt dışı örgütü ile bağlı kuruluşlardan oluşturulmuştur. Milli eğitim Bakanlığı merkez örgütü ana hizmet birimleri, danışma ve denetim birimleri ve yardımcı birimlerden meydana gelmektedir. Milli Eğitim Bakanlığının bugünkü örgüt şeması şema 1'de görülmektedir (Mili Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 12.05.1992/3797).

Milli Eğitim Bakanlığının taşra örgütünü ise İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri oluşturmaktadır. İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri hizmet alanlarındaki okul ve kurumların amaçlarına uygun olarak verimli çalışmasını sağlamakla görevlidir.

1980 yıllardan itibaren sürdürülen bürokrasiyi azaltma çabaları 1990'lı yıllarda yerelleşme eğiliminin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı da bu anlamda bazı işlevlerinde taşra örgütlerine yetki devrini gerçekleştirmiştir. Milli Eğitim Bakanlığının gerçekleştirdiği yetki devirleri şunlardır:

- Öğretmenlerin stajerlik işlemleri,
- Öğretmenlerin emeklilik işlemleri,
- Derece yükselmeleri,
- İl milli eğitim müdürleri, müdür yardımcıları, şube müdürleri, ilköğretim müfettişleri, ilçe milli eğitim müdürleri ve şube müdürlerinin dışında kalan personelin sicil dosyalarının tutulması,
- İl ve ilçe milli eğitim müdürleri, müdür yardımcıları, şube müdürleri ve ortaöğretim okul müdürlerinin dışındaki yöneticilerin atama işlemleri,
- Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlara ait açma kapatma ve ad verme işlemleri,
- Öğrencilerin bakanlıkça yürütülen sosyal, kültürel ve sanatsal etkinlikleri ile ilgili işlemler.

Şema 1
Milli Eğitim Bakanlığının Örgüt Yapısı

Kaynak: www.meb.gov.tr

BAZI HUKUKİ METİNLERDE EĞİTİM YÖNETİMİ

KALKINMA PLANLARINDA EĞİTİM YÖNETİMİ

1963 yılından itibaren Türkiye’de kalkınma planları hazırlanmaya başlanmıştır. Türkiye’de şimdiye kadar 8 adet kalkınma planı hazırlanmıştır. Devlet Planlama Teşkilatı da bu amaçla anayasal bir kuruluş olarak önemli bir rol üstlenmiştir. Beş yıllık zaman dilimlerini kapsayan kalkınma planları kamu kesimini bağlayıcı nitelikte, özel kesim için ise öneri niteliğindedir.

Bu bölümde kalkınma planlarında yer alan eğitim yönetimi ile ilgili hedefler ve Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü ile ilgili kararlar açıklanmıştır.

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963)

Bu planda tüm bakanlıklarda eğitim ile ilgili amaç ve ilkelerin belirlenmesi ve belirlenen amaç ve ilkelerin uygulanması sırasında işbirliği sağlamak amacıyla örgütler kurulması amaçlanmıştır. Ayrıca yeni okul tipleri ve okullar arasında standart belirleme konusunda araştırmalar yapmak için yetkili bir birim kurulması önerilmiştir.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1969-1973)

Bu planda Halk Eğitimi Genel Müdürlüğü’nün Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütüne eklenmesi önerilmiştir.

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1974-1978)

Bu planda aşırı büyüyen ve işlevsel olmayan Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yönetim ilkelerine uygun olarak işlevsel birimler halinde yeniden düzenlenmesi önerilmiştir. Yeniden düzenleme çalışmalarının araştırma, geliştirme, yenilikleri takip etme, ülkenin şartlarına uygun olanların seçilip uygulanması olarak değerlendirilmesi istenmiştir. İhtiyaç duyulan öğretim programlarının geliştirilmesi ve eğitim ile ilgili projelerin hazırlanması için Milli Eğitim Bakanlığı’nda bir birim kurulması önerilmiştir.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983)

Bu planda, eğitim ile ilgili öngörülen gelişmelerin uygulanması ve ülke geneline yayılması amacıyla eğitim ile ilgili tüm birimlerin yeniden düzenlenmesi önerilmiştir. Örgün ve yaygın eğitimin birbirini tamamlayacak biçimde düzenlenmesi, eğitim sisteminin diğer sistemlerle birlikte değerlendirilmesi, mesleki ve teknik eğitime yer verilmesi bu planda yer alan diğer önerilerdir (4. B.Y.K.P, 1979).

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)

Bu planda, eğitim sisteminin mevcut durumuyla ilgili ülke nüfusunun eğitim seviyesinin düşüklüğü, eğitim için yeterli kaynağın sağlanamaması, eğitim sisteminin yapısı ve işleyişinin neden olduğu sorunların sürdüğü gibi olumsuz ifadelerle yer verilmiştir (7. B.Y.K.P, 1995).

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda;

“Milli eğitimde hizmet esasına göre bir yapılanmayı gerçekleştirmek; merkez örgütünü makro düzeyde stratejik planlama, müfredat programı, araştırma-geliştirme, denetim yapan ve koordinasyon işleriyle uğraşacak üst düzey karar organı haline dönüştürmek; bürokrasiyi azaltmak, gerek Bakanlık taşra birimlerine gerek yerel yönetimlere yetki ve sorumluluk devrini gerçekleştirmek; Bakanlık taşra örgütleri ile yerel yönetimler ve ailelerin eğitimde hizmet verme sürecine aktif katılımını sağlamak için 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat Kanunu'nda düzenlemeler yapılması” öngörülmüştür.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)

Bu planda eğitim sisteminin mevcut durumuyla ilgili şu ifadelerle yer verilmiştir (8. B.Y.K.P, 2001: 80):

“Bütün eğitim kademelerinde özel öğretim kurumlarının payının artırılması önemini korumaktadır.

Başta büyük kentler olmak üzere ikili öğretim uygulaması ve kalabalık sınıflar, kırsal alanlarda ise birleştirilmiş sınıf uygulaması eğitimin kalitesini olumsuz etkilemektedir.

Eğitimin bütün kademelerinde fiziki altyapı ve insan gücünün eksiklerinin devam etmesi, eğitimin kalitesini olumsuz etkilemektedir.

Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılması ve yaygınlaştırılmasında yeterli gelişme sağlanamamıştır. İlköğretimden başlamak üzere eğitimin her kademesinde bilgisayarlı eğitime geçilmesi, her okula internet erişiminin sağlanması ve müfredat programının yazılım programları olarak üretilmesi önem taşımaktadır.

Ortaöğretimde etkili bir yönlendirme sisteminin bulunmaması ve özellikle mesleki-teknik eğitim ve sanayi arasında işbirliğinin yeterince geliştirilmemesi sebebiyle yükseköğretim kurumları önündeki yığılmalar devam etmiştir.

Bütün eğitim kademelerinde özel öğretim kurumlarının artırılmasına yönelik ihtiyaçlar devam etmiştir.

Kaynak yetersizliği, mevcut kaynakların etkin kullanılamaması ve sanayi ile işbirliğinin yeterince geliştirilememesi gibi nedenlerle mesleki ve teknik eğitimde plan hedeflerinin gerisinde kalınmış, iş piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelik ve türde mesleki eğitim programları geliştirilmesinde yetersiz kalınmıştır.

Eğitim sistemi dışında kalan çocukların tamamının çıraklık eğitimi kapsamına alınması sağlanamamıştır.

Yükseköğretim kurumları bürokratik ve merkezi yapıdan kurtulamamış; üniversite içinde olduğu kadar üniversiteler

arasında da rekabet ortamı oluşturulamamış; üniversite ve fakülte yönetimlerinin yetkileri artırılmamış; öğretim üyesi ve araştırma görevlilerinin yönetime katılımı, gerekli olan bilimsel özerklik ve üniversite-sanayi işbirliği yeterince sağlanamamıştır.”

Eğitim sisteminin mevcut durumuyla ilgili yapılan bu saptamalarda, insan gücünün eğitim ve niteliğinin geliştirilmesinin ülkemizin uluslar arası rekabet gücünü artırması bakımından gerekli olduğu ve eğitim alanındaki eşitsizliklerin, kaynak israfının en kısa zamanda giderilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda eğitim sisteminin amacı; *“Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, demokratik, özgürlükçü ve manevi değerlere bağlı, yeni fikirlere açık, kişisel sorumluluk duygusuna sahip, milli kültürü özümsemiş, farklı kültürleri yorumlayabilen ve çağdaş uygarlığa katkıda bulunabilen, bilim ve teknoloji üretimine yatkın ve beceri düzeyi yüksek, üretken ve yaratıcı bilgi çağı insanını yetiştirmektir.”* olarak belirlenmiştir (8.B.Y.K.P,2001: 82).

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda eğitim sistemiyle ilgili şu hedeflere yer verilmiştir:

- Uzun vadede zorunlu temel eğitimin 12 yıla çıkarılması hedefi doğrultusunda gerekli altyapının hazırlanması,
- Eğitimin her kademesinde teknolojinin sağladığı imkanlardan özellikle bilgisayar teknolojisinden azami ölçüde yararlanılması, uzaktan eğitim ve ileri eğitim teknolojileri kullanan yeni eğitim yöntemlerinin uygulamaya konulması,
- Eğitim kurumlarının ihtiyacı olan öğretmen ve öğretim üyeliğinin cazip hale getirilerek nitelikli öğretmen ve öğretim üyesi yetiştirilmesi,
- Eğitimin her kademesinde öğretmen ve öğretim üyesi ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla sözleşmeli statüde eğitim personeli istihdamı konusunda çalışmalar başlatılması,

- Eğitim kurumlarının başarı değerlendirmesi için toplam kalite yönetimini de dikkate alan, performans ölçümüne dayalı bir model geliştirilmesi ve bölgeler arası dengesizliklerin giderilmesi,
- Eğitimin kalitesini doğrudan etkileyen fiziki altyapı, donanım, müfredat, öğretmen ve öğretim üyesi istihdamı açısından eğitim kurumlarının yeterli düzeye getirilebilmesi için finansman imkanlarının geliştirilmesi,
- Eğitimin yaygınlaştırılmasında merkezi idarenin yanı sıra mahalli idarelerin, gönüllü kuruluşların ve özel sektörün katkılarının sağlanması,
- Plan döneminde kalabalık sınıfların mevcudunun düşürülmesi ve ikili eğitim uygulamasının azaltılması,
- Yükseköğretimin bürokratik ve merkeziyetçi yapıdan kurtarılarak üniversitelerin idari, mali ve bilimsel özerkliklerinin güçlendirilmesi,
- Merkez teşkilatında hizmet esasına dayalı bir yapılanmaya gidilmesi ve Bakanlık taşra teşkilatlarına yetki ve sorumluluk devredilmesi amacıyla 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat Kanununda düzenlemeler yapılması.

HÜKÜMET PROGRAMLARINDA EĞİTİM YÖNETİMİ

Hükümet programları da kalkınma planları gibi kamu yönetimi ve onun alt sistemi olan eğitim yönetimi alanında hedefler ortaya koyan önemli belgelerdir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmasından bugüne kadar 59 hükümet kurulmuştur. Bu bölümde tüm hükümet programlarına yer vermek mümkün olmadığından öncelikle 1995 yılından önce kurulan hükümetlerin programları incelenmiştir. Daha sonra son 10 yılda kurulan hükümetlerin programlarının eğitim yönetimi ile ilgili hedefleri ortaya konulmuştur.

Cumhuriyetin ilanından önceki dönemde kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi hükümetlerinin programlarında mevcut eğitim kurumlarının iyi

yönetilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca ilköğretimin zorunlu olması, ilköğretim okullarının yaygınlaştırılması, kadınların eğitime önem verilmesi, Maarif Vekaletinin ıslahı ve eğitim politikalarını belirleyecek bir bilim kurulunun oluşturulması hedeflenmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulan hükümetlerin programlarında eğitim politikaları üzerinde durulduğu, eğitimin nitelik ve nicelik yönünden geliştirilmeye çalışıldığı görülmektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarından son 10 yıla gelinceye kadar kurulan hükümetlerin programlarında genel olarak idari yapıyla ilgili düzenlemelere, merkeziyetçilik yerine taşrada yeni bir örgütlenmeye gidilmesi ve taşra örgütlerine yetki devri, bürokrasi ve kırtasiyeciliğin ortadan kaldırılması konularına yer verilmiştir. Ayrıca bu programlarda eğitimde sayısal hedeflere ulaşılması, zorunlu eğitim seviyesinin artırılması hedeflenmiştir.

53. Hükümet Programı (1996)

Mesut Yılmaz'ın başbakanlığında kurulan koalisyon hükümetinin programında eğitim yönetimi ile ilgili olarak YÖK'ün yeniden yapılandırılarak koordinasyonu sağlayan bir birime dönüştürülmesi hedeflenmiştir. Ayrıca orta öğretimin yeniden yapılanması da bu programda yer alan hedefler arasındadır.

54. Hükümet Programı (1996)

Necmettin Erbakan'ın başbakanlığında kurulan koalisyon hükümetinin programı 53. hükümet programıyla benzerlik göstermektedir. Bu hükümet programında da orta öğretimin yeniden düzenlenmesi ve YÖK'ün yeniden yapılandırılması hedeflenmiştir.

55. Hükümet Programı (1997)

Mesut Yılmaz'ın başkanlığında kurulan 55. hükümet programında kamu yönetimi alanının yeniden yapılandırılması, yerel ve merkezi yönetim arasında yetki ve kaynak paylaşımının düzenlenmesi hedeflenmiştir.

58. ve 59. Hükümet Programı (2002)

2002 yılında kurulan 58. hükümetin programı ile devamı niteliğinde kurulan 59. hükümetin programında benzer ifadeler yer verilmiştir. Bu hükümetlerin programlarında kamu yönetimi ve onun alt sistemi olan eğitim yönetimi alanında yeniden yapılandırmaya yönelik hedefler belirlenmiştir. Bu hedefler aşağıda özetlenmiştir:

- Kamu yönetimi sisteminin çağdaş bir yönetim anlayışına uygun bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir. Bu kapsamda, merkeziyetçi ve hantal yapıların aşılması bakımından, katılımcı ve çoğulcu demokrasi ve yönetimde etkinlik ilkeleri doğrultusunda, kapsamlı bir yerel yönetim reformu gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir.
- Ulusal öncelikler ile yerel farklılıklar barıştırılarak kamu hizmetlerinin yerinden karşılanmasının temel ilke olması, merkezî yönetim tarafından yürütülmesi zorunlu olmayan hizmetlerin, kaynaklarıyla birlikte yerel yönetimlere devredilmesi hedeflenmiştir.
- Yerel Yönetim reformu çerçevesinde, merkezî idare ile yerel idareler arasında görev, yetki ve kaynak paylaşımının, üniter devlet anlayışına dayalı olarak, etkinlik, verimlilik ve çağdaş yönetim ilkelerine uygun olarak yeniden belirlenmesi hedeflenmiştir.
- İl idareleri yeniden yapılandırılarak; Bakanlıkların taşradaki görev ve yetkilerinin, valiliklere ve il özel idarelerine devredilmesi düşünülmektedir. Yerel tercihler dikkate alınarak, eğitim hizmetlerinin il düzeyinde karşılanması hedeflenmiştir.
- Merkezî yönetimdeki gereksiz kuruluşların elenmesi, benzer işlevler gören yapıların birleştirilmesi ve kuruluş içi yönetim kademelerinin azaltılarak işlemlerin basitleştirilmesi hedeflenmiştir.

- Kırtasiyecilik, şekilcilik ve verimsizliğin azaltılması bakımından; vatandaşa doğrudan hizmet sağlayan alanlarda mevzuat ve idarî usullerin sadeleştirilmesi hedeflenmiştir.
- Eğitim alanında köklü bir reform hareketine girişilmesi, her alanda olduğu gibi, Türk Millî Eğitim sisteminde de insan merkezli, nitelikli bir eğitim modeline geçmek üzere, toplumun ihtiyaçlarına ve çağdaş uygarlığın gereklerine göre yeniden yapılanmanın sağlanması hedeflenmiştir.
- Üniversitelerin çağdaş anlamda öğretim ve araştırma kurumu olmalarını sağlayacak düzenlemelerin gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Yüksek Öğretim Kurumunun (YÖK), üniversiteler arasında koordinasyon sağlayan, standartlar belirleyen bir yapıya kavuşturulması ve üniversitelerin, idarî ve akademik özerkliği olan, öğretim elemanları ve öğrencilerin serbestçe bilimsel faaliyette bulunduğu, araştırma ve öğretim kurumları düzeyine çıkarılması hedeflenmiştir.
- Meslekî ve teknik eğitime talebi düşüren, haksız ve adaletsiz uygulamalara sebep olan mevcut üniversiteye yerleştirme sisteminin, yarışmayı teşvik edecek ve adaleti sağlayacak şekilde değiştirilmesi ve meslek eğitimi veren meslek yüksek okullarının meslek standartlarına uyumlu niteliklere sahip insangücü yetiştirecek bir şekilde yeniden ele alınması hedeflenmiştir.

MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRALARINDA EĞİTİM YÖNETİMİ

Milli Eğitim Şûraları, Türk Milli Eğitim sistemini geliştirmek amacıyla düzenlenmektedir. Milli Eğitim Şûralarına öğretmenler, eğitimciler, bilim adamları, alan uzmanları, bakanlık üyeleri Kamu ve özek kurum ve kuruluşların temsilcileri, sendika, dernek, vakıf temsilcileri, diğer bakanlıkların temsilcileri katılmaktadır (Milli Eğitim Şûraları, 1995: III).

Milli Eğitim Şûralarının Türk Eğitim Sistemine yaşanan sorunların geniş bir katılımı ile görüşülerek çözüm üretilmesinde ve bu sorunların kamuoyuna maledilmesinde önemli bir yeri vardır. Bu nedenle Milli Eğitim Şûraları Milli

Eğitim Bakanlığının en yüksek danışma organıdır (Milli Eğitim Şûraları, 1995: III).

Milli Eğitimi Şûralarının kurulması için 1926 yılında bir yönetmelik hazırlanarak şûra üyeleri ve görevleri belirtilmiştir. 1933 yılında 2287 Sayılı bir kanunla Milli Eğitim Şûrası ve Talim ve Terbiye Kurulu, Milli Eğitim Bakanlığının düzenlenmesiyle ilgili hizmetleri yürütmekle görevlendirilmiştir (Milli Eğitim Şûraları, 1995: 17). Bu kanunda şûralarda alınan kararların Milli Eğitim Bakanının onaylamasıyla kesinleşeceği ve şûraların üç yılda bir toplanması esası getirilmiştir (Milli Eğitim Şûraları, 1995: 17). Milli Eğitim Şûralarında alınan kararların Milli Eğitim bakanının onayı ile uygulanması nedeniyle Milli Eğitim Şûralarında alınan pek çok tavsiye kararının ancak bir kısmı uygulanabilmiştir. Ayrıca kanunla üç yılda bir toplanması hükme bağlanan şûralar çeşitli nedenlerle toplanamamıştır.

I. Milli Eğitim Şûrası 1939 yılında toplanmıştır. Bu şûradan günümüze kadar zaman zaman on altı Milli Eğitim Şûrası toplanmıştır. Bu şûralarda eğitim sorunlarıyla ilgili önemli kararlar alınmıştır. Bu kararlardan bir kısmı uygulanırken bir kısmının uygulanmaya geçirilmesi daha sonraki zamanlara bırakılmıştır.

Milli Eğitim Şûralarından önce, Milli Eğitim Sisteminin esaslarını belirlemek amacıyla çalışmalar başlatılmıştır. Bu çalışmaların planlanması ve eğitim sisteminin geliştirilmesi amacıyla 1921 ve 1925 yılları arasında üç Maarif Kongresi ve üç Heyet-i İlmiye toplantısı düzenlenmiştir.

Maarif Kongrelerinde, ilköğretim ve ortaöğretim ile ilgili bazı önemli kararlar alınmıştır. Maarif Kongreleri, Kurtuluş Savaşı'nın devam etmesi nedeniyle yeterince uzun süre toplanamamış, gündemindeki konuları gereğince ele alamamıştır. Maarif Kongreleri; savaş döneminde öğretmenlerin bir araya getirilmesi ve eğitim amaçlarının ele alınması, yeni kurulan bir devletin eğitim ilkelerinin ortaya konulması bakımından önemli bir yeri vardır (Milli Eğitim Şûraları, 1995: 6).

Eğitim alanında gerçek anlamıyla ilk teşkilatlanma 1933 yılında başlatılmıştır. Buna göre; eğitim teşkilatı ilmî ve idari olmak üzere iki birime ayrılmıştır.

Heyet-i İlmiye çalışmalarında; eğitim sisteminin yapılandırılmasına yönelik kararlar alınmıştır. İlkokul yapılması yetki ve sorumluluğunun Maarif Vekaletinde olması, yabancı okulların denetiminin Maarif Vekaleti tarafından yapılması, yatılı köy okullarının açılması, öğretim sürelerinin düzenlenmesi, Talim ve Terbiye Dairesi'nin kurulması, ilkokul programlarının geliştirilmesi, Heyet-i İlmiye toplantılarında alınan kararlardan bazılarıdır. Heyet-i İlmiye toplantılarında alınana kararlara uygun olarak 1926 yılında 789 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Kanunu hazırlanmıştır. Bu kanun ile birlikte Telif ve Tercüme Heyeti kaldırılarak Dil Heyeti ve Milli Eğitim ve Terbiye Dairesi kurulmuştur (Milli Eğitim Şûraları, 1995: 10).

Eğitim yönetimi ile ilgili karar alınan Milli Eğitim Şûraları ve bu şûralarda alınan kararlar aşağıda özetlenmiştir.

Yedinci Milli Eğitim Şûrası'nda (5-15 Şubat 1962); Milli Eğitim Bakanlığının hizmetleri ve bunlarla ilgili taşra örgütünün çok genişlediği belirtilmiştir. Milli eğitim Bakanlığı merkez örgütünün her kademededen eğitim kuruluşlarına hizmetlerin götürülmesinde rehberlik yapabilmesi, işbirliğinin sağlanması ve eğitim hizmetlerinin bir bütün halinde yürütmek amacıyla bu örgütte gerekli birimlerin kurulması ve günün ihtiyaçlarına göre düzenlenmeleri tartışılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde işbölümünü mümkün kılan, koordinasyonu sağlayan, gereksiz havaleciliği önleyen, uzmanlık gücünü verimli kullanmaya imkan tanıyan bir düzenleme yapılması ilke olarak kabul edilmiştir (Yedinci Milli Eğitim Şûrası Yönetim Örgütü Komisyon Raporu, 1962).

Sekizinci Milli Eğitim Şûrası'nda (28 Eylül-3 Ekim 1970); Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra örgütünün bu şûrada kabul edilen sistemin bütünlüğüne cevap verecek biçimde yeniden düzenlenmesi önerilmiştir.

Ayrıca teşkilat kanunu tasarısının hazırlanması için bir komisyon kurulması kararlaştırılmıştır (Milli Eğitim Şûraları, 1995: 57).

Dokuzuncu Milli Eğitim Şûrası'nda (24 Haziran-4 Temmuz 1974); Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra örgütünün ortaöğretim sistemindeki dikey kuruluşlara paralel olarak düzenlendiği belirtilmiştir. Bu şûrada ortaöğretim sisteminde yatay kuruluşların oluşturulması kararlaştırılmıştır. Bu nedenle bu şûrada, bakanlık merkez ve taşra örgütünün yeni sistemin bütünlüğüne cevap verecek biçimde yeniden düzenlenmesi önerilmiştir. Bu amaçla bir kanun taslağının hazırlanması kararlaştırılmıştır (Dokuzuncu Milli Eğitim şûrası karar: 130), (Milli Eğitim Şûraları, 1995: 117).

Dokuzuncu Milli Eğitim Şûrası'nda; okullarda ve programlarda akılcı bir biçimde çalıştırılması amacıyla il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinde görev ve yetkilerin her derece ve türdeki eğitim yöneticilerinin yetkilerinin artırılması ve görevin önem ve sorumluluğuna uygun olarak yeteri kadar yardımcı eleman, konut ve taşıt verilmesi, yan ödeme yapılması kararlaştırılmıştır (Dokuzuncu Milli Eğitim şûrası karar: 131), (Milli Eğitim Şûraları, 1995: 118)

Onuncu Milli Eğitim Şûrası'nda (23-26 Haziran 1981); eğitim yönetimi ile ilgili şu kararlar alınmıştır (Milli Eğitim Şûraları, 1995: 125):

- Türk eğitim örgütünün, alt sistemleriyle ve ilişkili olduğu çevre sistemlerle bütünlüğünü sağlayacak şekilde ele alınması,
- Eğitim hizmetlerinin ülke düzeyinde dengeli ve etkili yayılması için bir örgütlenmeye gidilmesi,
- Yetki ve sorumlulukların, Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra örgütü arasında dengeli olarak dağıtılması,
- Örgütlenmenin işlevsel bir yaklaşımla ele alınması,
- İlçe örgütünün üstünde il örgütünün ve Milli Eğitim Bakanlığı yönetim kademelerinin yer alması.

- İlçe milli eğitim müdürlüğünün eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde ve eğitim alanındaki yatırımların gerçekleştirilmesinde etkin bir yönetim birimi haline getirilmesi.
- Okulların, eğitim örgütünde temel yönetim düzeyi olarak ele alınması.
- Okulun etkinliğini artırmanın, örgütlenmenin hedefi olarak görülmesi ve bu hedefe ulaşmak için her okulun en uygun büyüklükte olması.
- Kırsal bölgelerde ya da nüfusu yetersi olan yörelerde yerleşim yerlerinin bir temel eğitim bölgesi olarak olacak biçimde örgütlenmesi.

On ikinci Milli Eğitim Şûrası'nda (18-22 Haziran 1988); öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının Milli Eğitim Bakanlığı bünyesine alınması kararlaştırılmıştır (On ikinci Milli Eğitim Şûrası, karar: 4). Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde “Öğretmen Eğitimi Genel Müdürlüğü”nün kurulması kararlaştırılmıştır (Milli Eğitim Şûraları, 1995: 203).

On dördüncü Milli Eğitim Şûrası'nda (27-29 Eylül 1988); eğitim sisteminin o günkü durumu şu şekilde ifade edilmiştir:

“Milli eğitim sistemi merkeziyetçidir. Bu sebeple eğitim yönetiminde merkez teşkilatında yetki yığılması mevcuttur. Yetki ve sorumluluk dağılımında çatışmalar, birimler arasında haberleşme ve eşgüdüm sorunları vardır. İşlevsel bir örgütlenme yapısı yoktur. Bu sebeple örgüt düzenini yapısal işlevsel ve birimler arası işbölümü ve haberleşme açısından inceleyerek örgüt yapısına işlerlik, verimlilik, sürat ve tasarruf sağlayıcı bir düzenleme gerekmektedir.”

Bu şûrada; Milli Eğitim Bakanlığı merkez, taşra ve yurt dışı örgütlerinin yeniden gözden geçirilerek işlevsel bir yapıya kavuşturulması, bu örgütlerde çalışan yönetici ve uzmanların niteliği, unvanı, atama ve yer değiştirmeleriyle ilgili düzenlemelerin yapılması önerilmiştir (Milli Eğitim Şûraları, 1995: 229).

On beşinci Milli Eğitim Şûrası'nda (13-17 Mayıs 1996); eğitim yönetimi ile ilgili şu kararlar alınmıştır.

- Eğitim sisteminde yeniden yapılanma çalışmaları tamamlandıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü yeniden yapılandırılmalıdır.
- Bakanlık içinde ana hizmet birimleri ve destek birimlerinin görev sorumlulukları yeniden tespit edilmelidir. Bu yönde yürütülecek çalışmalar bir plan dahilinde sürdürülmelidir.
- Merkez örgütünün kapsam ve büyüklüğü daraltılarak eğitim hizmetlerine yerel yönetimlerin katılım ve katkılarının sağlanması için yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Türk eğitim sisteminin yönetim boyutu ile ilgili pek çok araştırma yapılmıştır. Bu bölümde eğitim sisteminin yerelleştirilmesi ve yerel örgütlere yetki aktarılması konusuna ilişkin daha önce yapılmış araştırmalar ele alınmıştır.

1. Fatma BARKÇİN:

BARKÇİN, 1994 yılında eğitim yönetiminde yetki devri konusunda bir doktora çalışması yapmıştır. Araştırmada aşırı bürokrasi ve merkeziyetçi yapı nedeniyle insan gücünün yetiştirilmesi konusunda nitelik kaybının yaşandığı, bu nitelik kaybından ekonominin olumsuz etkilendiği belirtmektedir. Eğitim sisteminde yaşanan sorunlarının çözümü için tasarrufun merkezi yönetimde olduğu için ortaya konulan çözümlerin akılcı olmadığını ancak bu konuda arayışların başladığını belirtmiştir. Eğitim alanında merkezi yönetim ile yerel yönetim arasında işbirliğinin geliştirilmesi ve yetki devri için adım atılması gerektiğini belirtmiştir (Barkçin, 1995).

2. Yasemin KOÇAK USLUEL:

Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü yöneticilerinin yerelleşmeye ilişkin görüşlerinin konu edildiği 1995 yılında yapılan doktora tezinde eğitimde yerelleşmenin yarar ve sakıncaları konusunda Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü yöneticilerinin görüşleri ortaya konulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre bakanlık merkez örgütü yöneticileri genel yerelleşmeyi yararlı olarak değerlendirirken yerel nüfuz sahibi kişilerin yerel düzeydeki eğitim örgütü yöneticilerini etkilemeleri, ulusal bütünlüğü bozulması, ulusal kıstasların sağlanamaması gibi endişeleri taşımaktadırlar (Koçak, 1995).

3. Kemal KÖKSAL:

1997 yılında eğitim hizmetlerinin yerelleşmesi konusunda hazırlanan doktora tezinde ortaya konan modelde Milli Eğitim Bakanlığının ülke düzeyinde eğitimi geliştirmekle, politika belirlemekle görevli olması, taşra örgütünde ise il ve ilçelerde yetki ve sorumluluk üstlenen eğitim kurullarının seçilmesi önerilmiştir. Köksal'ın ortaya koyduğu modele ilişkin değerlendirmelerin çoğunluğunun olumlu olduğu ancak yerel örgüt yöneticilerinin yandaşlarına taraflı davranacağı, bölücü örgütlerin yerel örgütlerle işbirliği yapabileceği gibi endişelerle olumsuz değerlendirmelerin de yapıldığı belirtilmiştir (Köksal, 1997).

4. Esengül BALCI BUCAK:

Eğitimde yerelleşme konusunda 2000 yılında yapılan araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra örgütü yöneticilerinin yetki devrine ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir. Araştırmada Milli Eğitim Bakanlığının eğitim sisteminin amaç, politika ve genel ilkelerini saptama konusunda yetkili olması görüşü ortaya konulmuştur. Taşra örgütünün ise okul açma, seçmeli derslerin belirlenmesi, okul bina ve tesislerin yapım ve onarımı konularında yetkili olması görüşü ortaya konulmuştur (Bucak, 2000) .

5. İsmail BİRCAN:

Küreselleşme, Gümrük Birliği ve Eğitimde Yeniden Yapılanma süreci konulu 1996 yılında yazılan makalede Türkiye'de merkez ve taşra örgütlerinin işlevsel bir biçimde örgütlenmediği bu nedenle sınırlı olan kaynakların israf edildiği ifade edilmiştir. Küreselleşme sürecinde Türkiye'nin çağdaş gelişmeleri dikkate alması ve görev esasına dayanan bir yapılanmaya gidilmesi gerektiği belirtilmiştir.

6. Ahmet DUMAN:

Eğitimin Yerinden Yönetimi konulu 1998 yılında yazılan makalede yerinden yönetim kavramının iyi anlaşılması gerektiği ve eğitim sorunlarından

hangilerinin yerinden yönetim kapsamına alınmasının belirtilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur (Duman, 1998).

7. İrfan ERDOĞAN:

Eğitim Sisteminin Yerelleşmesi konulu 1996 yılında yazılan makalede merkezi örgütlerde okulların kalıplaşmış ve çeşitliliği olmayan programları uyguladığı belirtilmiştir. Eğitimde yerelleşmenin eğitim sistemi üzerindeki kontrolün merkezden çok bölgesel organlara doğru aktarılması anlamına geldiği belirtilmiştir (Erdoğan, 1996).

8. Ömer PEKER:

Eğitimin Yerelleşmesi ya da Özerkleşmesi konulu 1995 yılında yazılan makalede insanlar arasındaki farklılığın eğitime de yansıdığı bu yüzden insanlara merkeziyetçi bir biçimde standart programlar uygulanmasının yanlış olduğu belirtilmiştir.

Eğitim sorunun bir yönetim sorunu olduğu, merkezi yönetimin alt kademelerdeki birimlere güvensizliği nedeniyle yetkilerini ısrarcı bir biçimde elinde tuttuğu belirtilmiştir.

9. Mahmut BOZAN:

2002 yılında doktora tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, Türk eğitim sisteminde yaşanan sorunların temel nedeninin yönetimin merkeziyetçi bir anlayışla uygulanmasından kaynaklandığı belirtilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün bütün yetkileri elinde toplaması böylece taşra örgütü tarafından yapılabilecek hizmetleri de kendi üstlenmesi nedeniyle asıl görevlerini yapamadığı, bu yüzden de eğitim hizmetlerinin aksadığı belirtilmiştir.

Merkez örgütünün bir kısım yetkilerini taşra örgütleri ile paylaşmasının bir zorunluluk haline geldiği, ancak taşra örgütlerine yetki devredilirken il milli eğitim müdürlüklerinin öncelikli olması gerektiği ortaya konulmuştur (Bozan, 2002).

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, araştırmada kullanılan veri toplama aracının geliştirilmesi, araştırmada kullanılan veri toplama aracının geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, veri toplama aracının uygulanması, verilerin toplanması, elde edilen verilerin çözümlenmesi ve kullanılan istatistikî yöntemler açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütü yöneticileri ve denetçilerinin aşağıda belirtilen konulardaki görüşlerine yöneliktir:

- 1.** Milli Eğitim Bakanlığı merkeziyetçi yapısıyla işlevlerini etkili bir biçimde yerine getirip getirmediği,
- 2.** Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yetkilerinin yerel örgütlere devredilmesi ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasının gerekliliği,
- 3.** Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yetkilerini yerel örgütlere devretmesinin yararları,
- 4.** Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yetkilerini yerel örgütlere devretmesinin sakıncaları,
- 5.** Yerel düzeyde yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi ile ilgili bazı görevler,

Bu araştırmada tarama modeli izlenmiştir. Bu amaçla geliştirilen anket uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem

Evren

Bu araştırmanın çalışma evrenini 2004-2005 öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı il milli eğitim müdürlüklerinde görev yapan eğitim yöneticileri ve denetçileri oluşturmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı eğitim yöneticileri arasında; taşra örgütünde il ve ilçe milli eğitim müdürleri, müdür yardımcıları, şube müdürleri bulunmaktadır. Eğitim denetçilerinde ise taşra örgütünde ilköğretim müfettişliği ve ilköğretim müfettişleri başkanlığı kademeleri bulunmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici Atama-Değerlendirme, Görevde Yükseltme ve Yer Değiştirme Yönetmeliği, Resmi Gazete, 1999, sayı, 2368/38).

Evreni oluşturan taşra örgütü eğitim yöneticileri ve denetçilerinin sayısı incelendiğinde Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütünde 81 il milli eğitim müdürü, 243 milli eğitim müdür yardımcısı, 1709 şube müdürü, 2676 şef, 2221 ilköğretim müfettişinin görev yaptığı görülmektedir (ilsis.meb.gov.tr).

Örneklem

Evreni oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin tamamına ulaşmak güç olduğundan örnekleme yoluna gidilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütünde görev yapan eğitim denetçilerinden 28.02.2005-04.03.2005 tarihleri arasında düzenlenen “İlk Öğretim Programları Tanıtma Semineri” adlı 28 numaralı hizmetiçi eğitim programına 81 ilden katılan 400 ilköğretim müfettişi eğitim denetçileri örneklem grubunu oluşturmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütünde görev yapan eğitim yöneticilerinden 28.02.2005-04.03.2005 tarihleri arasında düzenlenen “E Özlük Atama ve Norm Modülleri Semineri” adlı 30 numaralı hizmetiçi eğitim programına katılan milli eğitim müdür yardımcısı, şube müdürü, şef

unvanlarına sahip toplam 111 eğitim yöneticisi, eğitim yöneticisi örneklem grubunu oluşturmuştur. Adı geçen hizmetiçi eğitim programına eğitim yöneticisi gönderen iller ek 2’de belirtilmiştir.

Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada anket olarak kullanılan ölçeğin geliştirilebilmesi için konu ile ilgili araştırmalar, literatür ve hukuki metinlerden yararlanılmıştır.

Anketin geliştirilmesinde; Mahmut BOZAN’ın Merkeziyetçi Yönetimden Yerinden Yönetime Geçişte Alternatif Yaklaşımlar konulu doktora tezinden, Yasemin (KOÇAK) USLUEL’in Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütü Yöneticilerinin Yerelleşme Konusundaki Görüşleri konulu doktora tezinden, Fatma BARKÇİN’in Eğitim Yönetiminde Yetki Devri konulu doktora tezinden, Esergül Balcı BUCAK’ın Eğitimde Yerelleşme konulu kitabından yararlanılmıştır.

Anketteki soru maddeleri iki bölümde toplanmıştır. Birinci bölümde araştırmaya katılan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin kişisel bilgilerine yönelik üç soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise; eğitim yöneticileri ve denetçilerinin, eğitimin yerelleştirilmesi konusundaki görüşlerinin belirlenmesine yönelik önermeler bulunmaktadır.

İkinci bölümde yer alan 20 önermeden 1. önerme Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün mevcut durumuyla işlevlerini etkili bir biçimde yerine getirip getirmediği konusunda Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütü yöneticileri ve denetçilerinin görüşlerini belirlemek amacıyla yöneltilmiştir. 2. önerme Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yetkilerini yerel örgütlere devretmesi ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılması konusunda Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütü yöneticileri ve denetçilerinin görüşlerini belirlemek amacıyla yöneltilmiştir. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15. önermeler Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yetkilerini yerel düzeydeki örgütlere devretmesi durumunda uygulamadaki yararları ve sakıncaları konusunda Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütünün yöneticileri ve denetçilerinin görüşlerini

belirlemek amacıyla yöneltilmiştir. 16, 17, 18, 19, 20. önermeler eğitim yönetiminin iş gören, eğitim programları ve öğretim, bütçe, genel hizmetler alanlarında merkez örgütünde bulunan yetkilerin yerleştirilmesi konusunda Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütü yöneticileri ve denetçilerinin görüşlerini belirlemek amacıyla yöneltilmiştir.

Ankette yer alan önermeler için Rensis LİKERT tarafından geliştirilmiş olan beşli dereceleme ölçeği tercih edilmiştir. Buna göre; ölçek hiç katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4), tamamen katılıyorum (5) olarak en olumsuz seçenekten en olumlu seçeneğe doğru artan bir biçimde puanlanmıştır. Ölçek ile elde edilen aritmetik ortalama puanlarının derecelenmesi ve yorumlanması için istatistikteki sayıların gerçek alt ve üst değer alanı kavramı dikkate alınmıştır. Bu puanlamada en olumsuz ifade (1), en olumlu ifade (5) olarak kabul edilmiş ve yorumlanmıştır. Ölçekte yer alan aralık değerlerinin eşit ve ölçek, beş sütun dört aralıktan meydana geldiği için aralık sayısı sütun sayısına bölünerek her bir aralığın aralık değeri belirlenmiştir. Anketteki önermelere katılma derecelerine verilen ağırlıklar ve bu ağırlıkların sınırları tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1
Likert Ölçeğine Göre Katılma Düzeyleri ve Puan Sınırları

Katılma Düzeyi	Puan	Puan Sınırları
Hiç Katılmıyorum	1	1.00-1.79
Katılmıyorum	2	1.80-2.59
Kararsızım	3	2.60-3.39
Katılıyorum	4	3.40-4.19
Tamamen Katılıyorum	5	4.20-5.00

Anket, araştırmacı tarafından ilgili hizmetiçi eğitim merkezleri ziyaret edilerek seminerlere katılan eğitim yöneticileri ve denetçilerine uygulanmıştır. Hizmetiçi eğitim seminerlerine katılan kişilerin bir kısmı örneklem grubuna uymadığı için araştırmaya dahil edilmemiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Hazırlanan anketin içerik düzenlemesi ve güvenilirliğini sağlamak üzere bir çok akademisyenin görüşleri alınmış ve bu görüşler dikkate alınarak ankete son şekli verilmiştir.

Anketin geçerliğini test etmek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı Kırıkkale ve Çorum İl Milli Eğitim Müdürlüklerinde görev yapan 50 eğitim yöneticisi ve denetçisine ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama ile toplanan veriler kullanılarak anketin yapı geçerliği ve güvenirlığının bir ölçütü olan iç tutarlılık katsayılarına bakılmıştır.

Ek 4'te görülen güvenirlilik katsayılarının incelenmesinden anlaşılağı gibi veri toplama aracının Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı 0.70 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Çözümlenmesi

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan alt problemlere yönelik olarak toplanan veriler üzerinden gerekli istatistiksel çözümlemeler için SPSS 10.0 (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır.

Anketin birinci bölümünde yer alan kişisel bilgilerle ilgili sorulara verilen cevapların tüm denekler için frekans (f) ve yüzde (%), dağılımları alınmıştır.

Anketin ikinci bölümünde yer alan Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütü yöneticileri ve denetçilerinin yerelleşme hakkındaki görüşlerinin; görev unvanı, eğitim durumu ve yöneticilik kıdemi değişkenleri açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için, aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (SS), tek yönlü varyans analizi (F) ve Scheffe testi uygulanmıştır.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmaya katılan eğitim yöneticileri ve denetçileri hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. Araştırmada eğitim yöneticileri ve denetçilerinden anket ile toplanan veriler, bu verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular ve yorumları yer almaktadır. Bulgu ve yorumlar araştırmanın problemlerine uygun olarak düzenlenmiştir.

Öncelikli olarak, eğitim yöneticileri ve denetçileri hakkında genel bilgilere yer verilmiştir.

İkinci olarak; eğitim yöneticileri ve denetçilerinin eğitimde yerelleşme konusundaki görüşleri genel olarak değerlendirilmiştir.

Üçüncü olarak; eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısı ve işleyişine ilişkin görüşlerini ortaya koyan önerme (1. önerme), “Milli Eğitim Bakanlığının Merkeziyetçi Yapısı ve İşleyişi” başlığı altında, ilişkisiz gruplar için tek yönlü varyans analizine tabi tutularak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Dördüncü olarak; eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün sahip olduğu yetkilerin yerelleşmesi ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasına ilişkin görüşlerini ortaya koyan önerme (2. önerme), “Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Sahip Olduğu Yetkilerin Yerelleşmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılması” başlığı altında, ilişkisiz gruplar için tek yönlü varyans analizine tabi tutularak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Beşinci olarak; eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleşmesinin yararlarına ilişkin görüşlerini ortaya koyan önermeler (3-9. önermeler), “Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleşmesinin Yararları” başlığı altında, ilişkisiz gruplar için tek yönlü

varyans analizine tabi tutularak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Altıncı olarak; eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleşmesinin sakıncalarına ilişkin görüşlerini ortaya koyan önermeler (10-15. önermeler), “Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleşmesinin Sakıncaları” başlığı altında, ilişkisiz gruplar için tek yönlü varyans analizine tabi tutularak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Son olarak; eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinliklerine ilişkin görüşlerini ortaya koyan önermeler (16-20. önermeler), “Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinlikleri” başlığı altında, ilişkisiz gruplar için tek yönlü varyans analizine tabi tutularak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmaya Katılan Eğitim Yöneticileri ve Denetçilerine Ait Genel Bilgiler

Bu kısımda; araştırma kapsamına alınan ve anketi geçerli olarak değerlendirilen eğitim yöneticileri ve denetçilerine ait bilgiler yer almaktadır.

**Tablo 2
Eğitim Yöneticileri ve Denetçilerine Ait Genel Bilgiler**

Değişken	Düzy	N	%
Görev Unvanı	İlköğretim Müfettişi	334	76.6
	Müdür Yardımcısı	22	5
	Şube Müdürü	24	5.5
	Şef	56	12.8
Eğitim Durumu	Ön Lisans	50	11.5
	Lisans	360	82.6
	Yüksek Lisans ve üzeri	26	6.0
Yöneticilik Kıdemi	1-5 Yıl	82	18.8
	6-10 Yıl	62	14.2
	11-15 Yıl	60	13.8
	16-20 Yıl	42	19.6
	21 Yıl ve Daha Çok	190	43.6

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçileri görev unvanları bakımından incelendiğinde; grubun çoğunluğunun (%76.6) ilköğretim müfettişi olduğu görülmektedir. Grubun %12.8'inin şef, %5.54'ünün şube müdürü, %5'inin ise müdür yardımcısı olduğu görülmektedir.

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçileri eğitim durumları bakımından incelendiğinde; grubun çoğunluğunun (%82.6) lisans mezunu olduğu görülmektedir. Grubun %11.5'inin ön lisans mezunu olduğu görülmektedir. Yüksek lisans ve üzerinde eğitime sahip olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ise örneklem grubunun sadece %6'sını oluşturmaktadır.

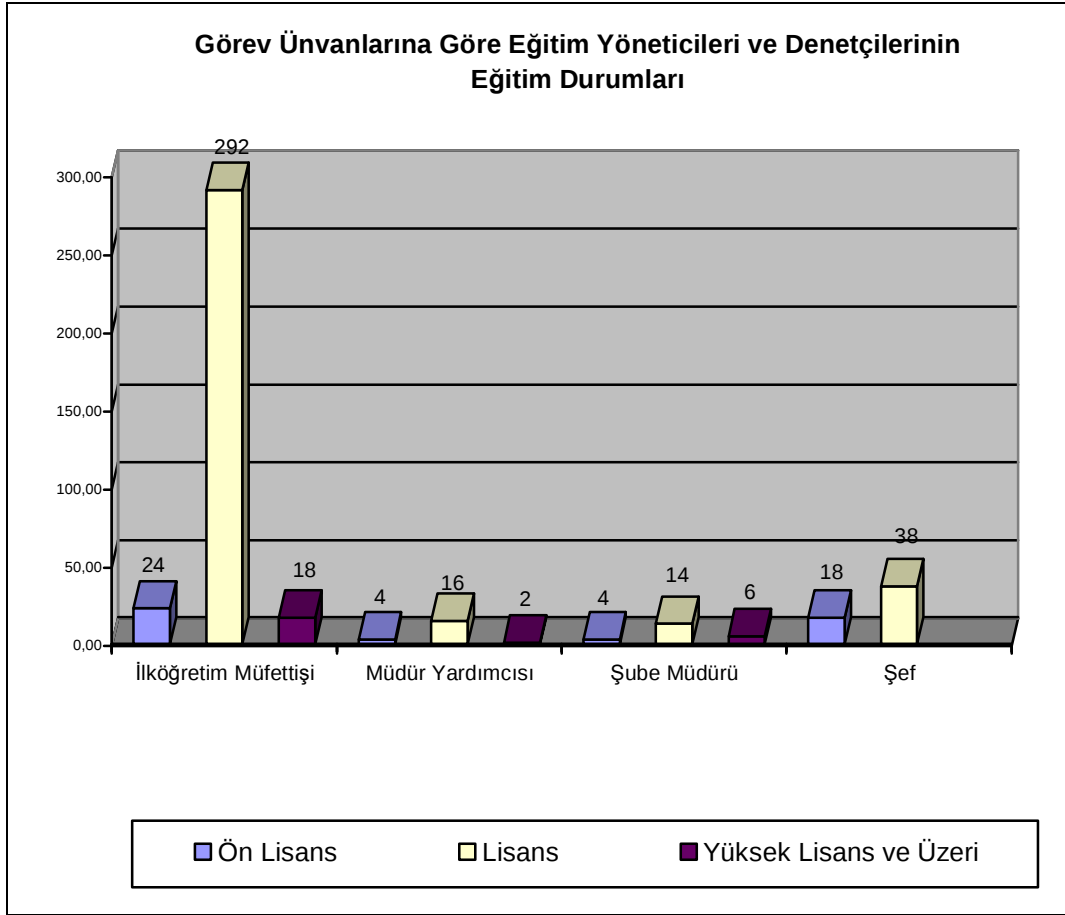
Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçileri yöneticilik kıdemleri bakımından incelendiğinde; grubun %43.6'sının 21 yıl ve daha fazla yöneticilik kıdemi olduğu görülmektedir. Grubun %19,6'sının 16-20 yıl, %18.8'inin 1-5 yıl, %14.2'sinin 6-10 yıl, %13.8'inin 11-15 yıl yöneticilik kıdemi olduğu görülmektedir.

Görev Unvanlarına Göre Eğitim Yöneticileri ve Denetçilerinin İncelenmesi

Tablo 3
Görev Unvanına Göre
Eğitim Yöneticileri ve Denetçilerinin Eğitim Durumları

Görev Unvanı	Eğitim Durumu						
	Ön Lisans		Lisans		Yüksek Lisans ve Üzeri		Toplam
	N	%	N	%	N	%	N
İlköğretim Müfettişi	24	7.2	292	87.4	18	5.4	334
Müdür Yardımcısı	4	18.2	16	72.7	2	9.1	24
Şube Müdürü	4	16.7	14	58.3	6	25	22
Şef	18	32.1	38	67.9	-	-	56
Toplam	50	11.5	360	82.6	26	6.0	436

Grafik 1

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin eğitim durumlarına bakıldığında; ilköğretim müfettişlerinin %87.4'ünün lisans, %7.2'sinin ön lisans, %5.4'ünün yüksek lisans ve üzerinde eğitim aldığı görülmektedir. Müdür yardımcılarının %72.7'sinin lisans, %18.2'sinin ön lisans, %9.1'inin yüksek lisans ve üzerinde eğitimi aldığı görülmektedir. Şube müdürlerinin %58.3'ünün lisans, %25'inin yüksek lisans ve üzeri, %16.7'sinin ön lisans eğitimi aldığı görülmektedir. Şeflerin %67.9'unun lisans, %32.1'inin ön lisans eğitimi aldığı görülmektedir.

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin büyük çoğunluğunun (%82.6) lisans mezunu olması, şube müdürlerinin ise %25'inin yüksek lisans mezunu olması dikkat çekicidir.

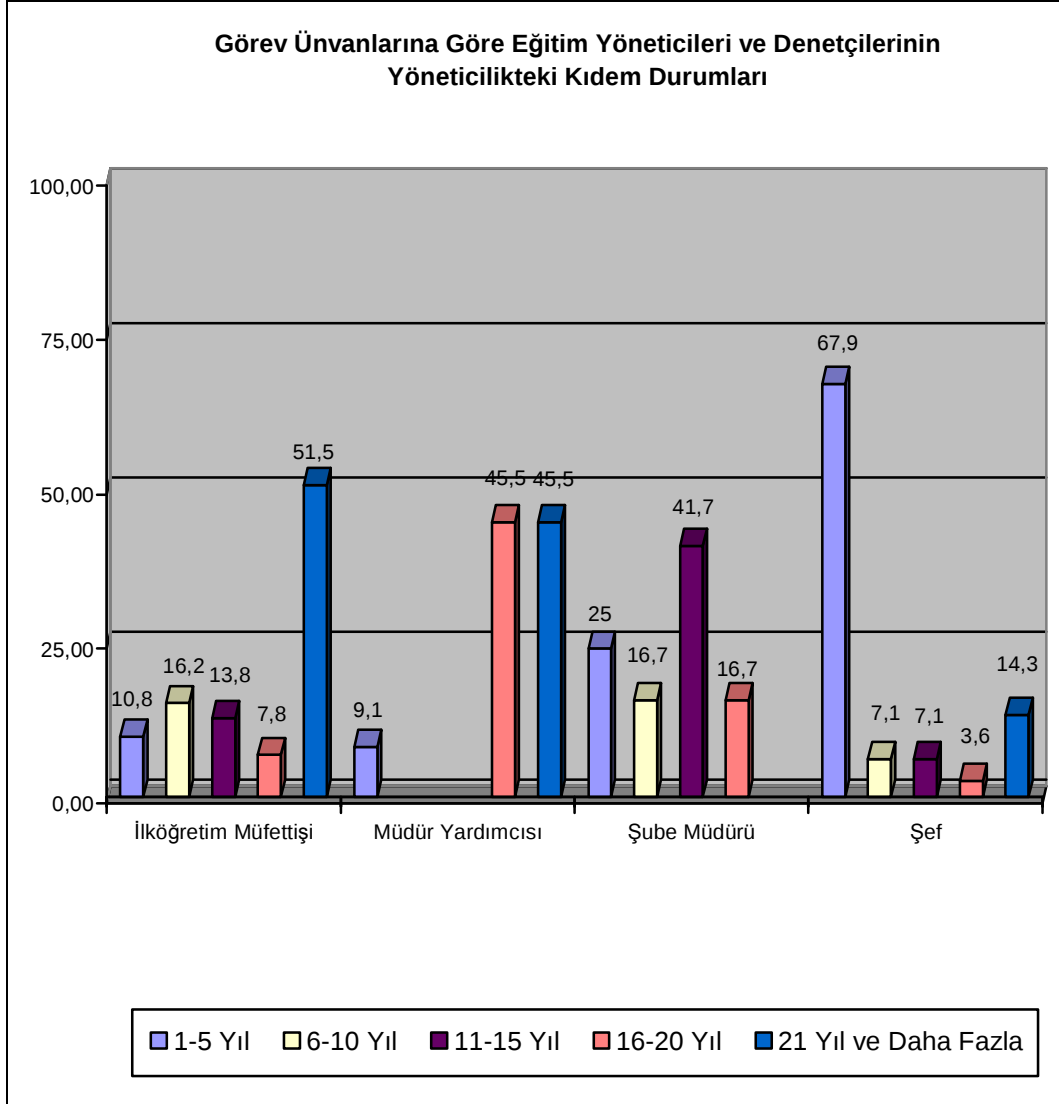
Tablo 4
Görev Unvanına Göre
Eğitim Yöneticileri ve Denetçilerinin Yöneticilikteki Kıdem Durumları

Görev Unvanı	Yöneticilik Kıdemi										Toplam
	1-5 Yıl		6-10 Yıl		11-15 Yıl		16-20 Yıl		21 Yıl ve Daha Fazla		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
İlköğretim Müfettişi	36	10.8	54	16.2	46	13.8	26	7.8	172	51.5	334
Müdür Yardımcısı	2	9.1	-	-	-	-	10	45.5	10	45.5	22
Şube Müdürü	6	25	4	16.7	10	41.7	4	16.7	-	-	24
Şef	38	67.9	4	7.1	4	7.1	2	3.6	8	14.3	56
Toplam	82	18.8	62	14.2	60	13.8	42	9.6	190	43.6	436

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yöneticilikteki kıdem durumlarına bakıldığında; ilköğretim müfettişlerinin %51.5'inin 21 yıl ve daha çok, %16.2'sinin 6-10 yıl arasında, %13.8'inin 11-15 yıl arasında, %10.8'inin 1-5 yıl arasında, %7.8'inin 16-20 yıl arasında yöneticilik kıdemine sahip olduğu görülmektedir. Müdür yardımcılarının %45.5'inin 16-20 yıl arasında, %45.5'inin 21 yıl ve daha çok, %9.1'inin 1-5 yıl arasında yöneticilik kıdemine sahip olduğu görülmektedir. Şube müdürlerinin %41.7'sinin 11-15 yıl arasında, %25'inin 1-5 yıl arasında, %16.7'sinin 6-10 yıl arasında, %16.7'sinin 16-20 yıl arasında yöneticilik kıdemine sahip olduğu görülmektedir. Şeflerin %67.9'unun 1-5 yıl arasında, %14.3'ünün 21 yıl ve daha çok, %7.1'inin 6-10 yıl arasında, %7.1'inin 11-15 yıl arasında, %3.6'sının 16-20 yıl arasında yöneticilik kıdemine sahip olduğu görülmektedir.

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin çoğunluğunun (%43.6) yöneticilik kıdeminin 21 yıldan fazla olduğu görülmektedir.

Grafik 2

Eğitimde Yerelleşme Konusuna İlişkin Görüşlerin Genel Değerlendirilmesi

Tablo 5
Eğitimde Yerelleşme Konusuna İlişkin Görüşler

Önerme NO	Önermeler	N	$\bar{X}$	SS
1	Milli Eğitim Bakanlığı karar verme yetkisinin üst yönetim birimlerinde toplandığı merkeziyetçi yapısıyla işlevlerini etkili bir biçimde yerine getirmektedir.	436	2.58	1.15
2	Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü yetkilerini yerel örgütlere devretmeli ve Türk eğitim sistemi yeniden yapılandırılmalıdır.	436	3.73	1.20
3	Yerelleşme ile yerel örgütlere yetki aktarılmasıyla merkez örgütünün iş yükü, bürokratik gecikmeler ve kırtasiyecilik azalır. Yerel düzeydeki görevlere atanan memurlar yerel sorunlara karşı daha duyarlı olur.	436	3.71	1.09
4	Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü yerel örgütlerden gelen bilgileri kullanarak daha gerçekçi ve etkili eğitim politikaları oluşturur.	436	3.82	1.05
5	Yerelleşme ile yetki devredilerek yönetim kapasitesi artırılan yerel örgütler merkez örgütünün gerçekleştiremediği görevleri yerine getirir.	436	3.51	1.02
6	Yerel düzeyde eğitimle ilgili kararlar daha çabuk alınır, yerel halkın eğitimle ilgili karar alma sürecine katılması sağlanarak demokratikleşme gerçekleştirilir.	436	3.62	1.10
7	Yerelleşme ile eğitim etkinlikleri eğitim ihtiyaçlarına ve yerel koşullara uygun olarak halkın katkıları ile daha az maliyetle yürütülür.	436	3.63	1.05
8	Yerelleşme ile yerel düzeyde bulunan eğitim araç-gereçleri, personel, bina ve diğer kaynaklar daha verimli kullanılır.	436	3.80	1.03
9	Yerelleşme ile ekonomik ve sosyal kalkınma daha hızlı gerçekleşir.	436	3.50	1.05
10	Yerelleşme ile merkez örgütünün yerel eğitim kurumlarını denetlemesi azalır.	436	3.22	1.18
11	Yerelleşme ile merkez örgütünün güç ve otoritesi azalır.	436	2.95	1.20
12	Yerelleşme ile halk arasındaki nüfuzlu kişiler kendi çıkarları yönünde eğitim yönetimini etkiler, eğitimde tarafsızlığı sağlamak zorlaşır.	436	3.56	1.22
13	Yerelleşme ile eğitimin milli birliği sağlama işlevi azalır.	436	3.19	1.26
14	Yerelleşme ile yerel düzeyde yürütülen eğitim etkinliklerinin ulusal düzeydeki eğitim standartlarına uygun olarak yürütülmesi zorlaşır.	436	3.13	1.21
15	Yerelleşme ile yerel örgütlerde eğitim yöneticilerinin halk tarafından daha çok ilgi gören hizmetlere yönelmesi eğitimin genel amaçlarından ve ilkelerinden uzaklaşılmasına neden olur.	436	3.45	1.16
16	Eğitim kurumlarında görevlendirilecek yönetici, öğretmen, sözleşmeli ve kadrolu diğer eğitim iş görenlerinin istihdam edilmesi yerel düzeyde planlanıp yürütülmelidir.	436	3.43	1.22
17	Eğitim iş görenlerinin yer değişikliği, ödül, ceza ve diğer özlük işlemleri yerel düzeyde yürütülmelidir.	436	3.22	1.21

Tablo 5'in Devamı

18	Eğitim programlarının geliştirilmesi, eğitim programlarındaki ortak ve seçmeli derslerin içeriklerinin, ders saatlerinin ve kredilerinin belirlenmesi işlemleri yerel düzeyde yürütülmelidir.	436	3.06	1.29
19	Okul yapımı için arsa, bina yapımı, binaların onarımı işleri yerel düzeyde planlanıp gerekli olan kaynak yerel kaynaklardan sağlanmalıdır.	436	3.78	1.08
20	Eğitim araç-gereçlerinin temin edilmesi bakım ve onarımı ile kurumların elektrik, su, haberleşme, ısınma vb. giderleri yerel kaynaklardan karşılanmalıdır.	436	3.66	1.13
ORTALAMA			3.43	1.15

Tablo 6

**Eğitimde Yerelleşme Konusuna İlişkin
Görüşlerin Boyutlara Göre Değerlendirilmesi**

Eğitimde Yerelleşme Boyutları	N	$\bar{X}$	SS	Ölçekteki Yeri
Milli Eğitim Bakanlığı'nın merkeziyetçi yapısı ve işleyişi	436	2,58	1,15	Katılmıyorum
Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün sahip olduğu yetkilerin yerelleşmesi ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılması	436	3.73	1.20	Katılıyorum
Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleşmesinin yararları	436	3.66	1.06	Katılıyorum
Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleşmesinin sakıncaları	436	3.25	1.21	Kararsızım
Yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinlikleri	436	3.43	1,19	Katılıyorum
ORTALAMA		3.33	1.16	Kararsızım

Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin eğitimde yerelleşme konusundaki görüşleri beş boyutta değerlendirilmiştir.

Ankette bulunan 1. önermede eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısı ve işleyişine ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir.

Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısı ve işleyişine ilişkin görüşlerinin genel aritmetik ortalaması $\bar{X} = 2.58$ olarak belirlenmiştir. Buna göre; eğitim yöneticileri ve denetçileri Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısıyla işlevlerini etkili bir biçimde yerine getirdiği görüşüne katılmamaktadır.

Ankette bulunan 2. maddede eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yetkilerinin yerel örgütlere devredilmesi ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasına ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir.

Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yetkilerinin yerel örgütlere devredilmesi ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasına ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması $\bar{X} = 3.73$ olarak belirlenmiştir. Buna göre; eğitim yöneticileri ve denetçileri Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yetkilerinin yerel örgütlere devredilmesi ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılması görüşüne katılmaktadır.

Ankette bulunan 3-9. maddelerde eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleşmesinin yararlarına ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir.

Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleşmesinin yararlarına ilişkin görüşlerinin genel aritmetik ortalaması $\bar{X} = 3.66$ olarak belirlenmiştir. Buna göre; eğitim yöneticileri ve denetçileri Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleşmesinin yararlı olacağı görüşüne katılmaktadır.

Ankette bulunan 10-15. maddelerde eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleşmesinin sakıncalarına ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir.

Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleşmesinin sakıncalarına ilişkin görüşlerinin genel aritmetik ortalaması $\bar{X} = 3.25$ olarak belirlenmiştir. Buna göre; eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleşmesinin sakıncalarına ilişkin görüşlerinde bir kararsızlık görünmektedir.

Ankette bulunan 16-20. maddelerde eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinliklerine ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir.

Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinliklerine ilişkin görüşlerinin genel aritmetik ortalaması $\bar{X} = 3.43$ olarak belirlenmiştir. Buna göre; eğitim yöneticileri ve denetçileri öngörülen eğitim yönetimi etkinliklerinin yerel örgütler tarafından yürütülmesi görüşüne katılmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığının Merkezîyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Bulgular ve Yorum

Milli Eğitim Bakanlığının merkezîyetçi yapısıyla işlevlerini yerine getirmesi konusuna ilişkin katılımcılara LİKERT tipi çoktan seçmeli bir önerme yöneltilerek eğitim sisteminin mevcut durumuna ilişkin genel bir görüş belirlenmeye çalışılmıştır. Toplanan veriler Milli Eğitim Bakanlığının Merkezîyetçi Yapısı ve İşleyişi başlığı altında değerlendirilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığının merkezîyetçi yapısıyla işlevlerinin etkili bir biçimde yerine getirip getirmediğine ilişkin görüşleri ortaya koyan 1. önermede frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (SS) gibi istatistiki ölçüm araçları kullanılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7
Milli Eğitim Bakanlığının Merkezîyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Görüşler

Önerme	1		2		3	4		5		Toplam			$\bar{X}$	SS
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%		
1. Önerme	60	13.8	220	50.5	16	3.7	124	28.4	16	3.7	436	100	2.58	1.15

Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığının merkezîyetçi yapısı ve işleyişine ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği 1. önermenin aritmetik ortalamasına bakıldığında ($\bar{X}=2.58$) eğitim yöneticileri ve denetçilerinin bu görüşe katılmadıkları görülmektedir.

“Milli Eğitim Bakanlığı karar verme yetkisinin üst yönetim birimlerinde toplandığı merkeziyetçi yapıyla işlevlerini etkili bir biçimde yerine getirmektedir.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken eğitim yöneticileri ve denetçilerinin % 50.5’i “katılmıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin %13.8’i “hiç katılmıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Aynı önermeye eğitim yöneticileri ve denetçilerinin % 28.4’ünün “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmesi dikkat çekicidir.

Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorum

Milli Eğitim Bakanlığında yetkilerin yerelleşmesi ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılması hakkında katılımcılara LİKERT tipi çoktan seçmeli bir önerme yöneltilerek eğitim hizmetlerinin yerelleşmesine ilişkin genel bir görüş belirlenmeye çalışılmıştır. Toplanan veriler Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin Yerel Örgütlere Devri ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılması başlığı altında değerlendirilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığında yetkilerin yerel örgütlere devri ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasına ilişkin görüşlerini ortaya koyan 2. önermede frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (SS) gibi istatistiki ölçüm araçları kullanılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8

Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına ilişkin Görüşler

Önerme	1		2		3		4		5		Toplam		$\bar{X}$	SS
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%		
2. Önerme	28	6.4	60	13.8	38	8.7	186	42.7	124	28.4	436	100	3.73	1.20

Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığında yetkilerin yerel örgütlere devri ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasına ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği 2. önermenin aritmetik ortalamasına

bakıldığında ($\bar{X}=3.73$) eğitim yöneticileri ve denetçilerinin bu görüşe katıldıkları görülmektedir.

“Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü yetkilerini yerel örgütlere devretmeli ve Türk eğitim sistemi yeniden yapılandırılmalıdır.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken eğitim yöneticileri ve denetçilerinin % 42.7’si “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin % 28.4’ü “tamamen katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Aynı önermeye eğitim yöneticileri ve denetçilerinin %13.8’inin “katılmıyorum” derecesinde görüş belirtmesi dikkat çekicidir.

Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleştirilmesinin yararları hakkında katılımcılara LİKERT tipi çoktan seçmeli yedi önerme yöneltilerek eğitim sisteminin yerelleştirilmesinin yararlarına ilişkin görüşler belirlenmeye çalışılmıştır. Toplanan veriler Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleştirilmesinin yararları başlığı altında değerlendirilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleştirilmesinin yararlarına ilişkin görüşleri ortaya koyan 3-9. önermelerde, frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (SS) gibi istatistiki ölçüm araçları kullanılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9
Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin
Yerelleştirilmesinin Yararlarına ilişkin Görüşler

Önerme	1		2		3		4		5		Toplam		$\bar{X}$	SS
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%		
3. Önerme	22	5	58	13.3	36	8.3	230	52.8	90	20.6	436	100	3.71	1.09
4. Önerme	18	4.1	44	10.1	48	11	216	49.5	110	25.2	436	100	3.82	1.05
5. Önerme	8	1.8	86	19.7	78	17.9	204	46.8	60	13.8	436	100	3.51	1.02
6. Önerme	22	5	68	15.6	42	9.6	224	51.4	80	18.3	436	100	3.62	1.10
7. Önerme	14	3.2	76	17.4	38	8.7	238	54.6	70	16.1	436	100	3.63	1.05
8. Önerme	10	2.3	62	14.2	38	8.7	220	50.5	106	24.3	436	100	3.80	1.03
9. Önerme	20	4.6	66	15.1	82	17.8	210	48.2	58	13.3	436	100	3.50	1.05
Ortalama													3.66	1.06

Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleştirilmesinin yararlarına ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği 3-9. önermelerin aritmetik ortalamasına bakıldığında ($\bar{X}=3.66$) eğitim yöneticileri ve denetçilerinin bu görüşe katıldıkları görülür. Aşağıda bu önermeler ortalamalarına göre büyüktен küçükçe doğru sıralanmıştır.

Önerme 4: Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü yerel örgütlerden gelen bilgileri kullanarak daha gerçekçi ve etkili eğitim politikaları oluşturur ($\bar{X}=3.82$).

Önerme 8: Yerelleşme ile yerel düzeyde bulunan eğitim araç-gereçleri, personel, bina ve diğer kaynaklar daha verimli kullanılır ($\bar{X}=3.80$).

Önerme 3: Yerelleşme ile yerel örgütlere yetki aktarılmasıyla merkez örgütünün iş yükü, bürokratik gecikmeler ve kırtasiyecilik azalır. Yerel düzeydeki görevlere atanan memurlar yerel sorunlara karşı daha duyarlı olur ($\bar{X}=3.71$).

Önerme 7: Yerelleşme ile eğitim etkinlikleri eğitim ihtiyaçlarına ve yerel koşullara uygun olarak halkın katkıları ile daha az maliyetle yürütülür ($\bar{X}=3.63$).

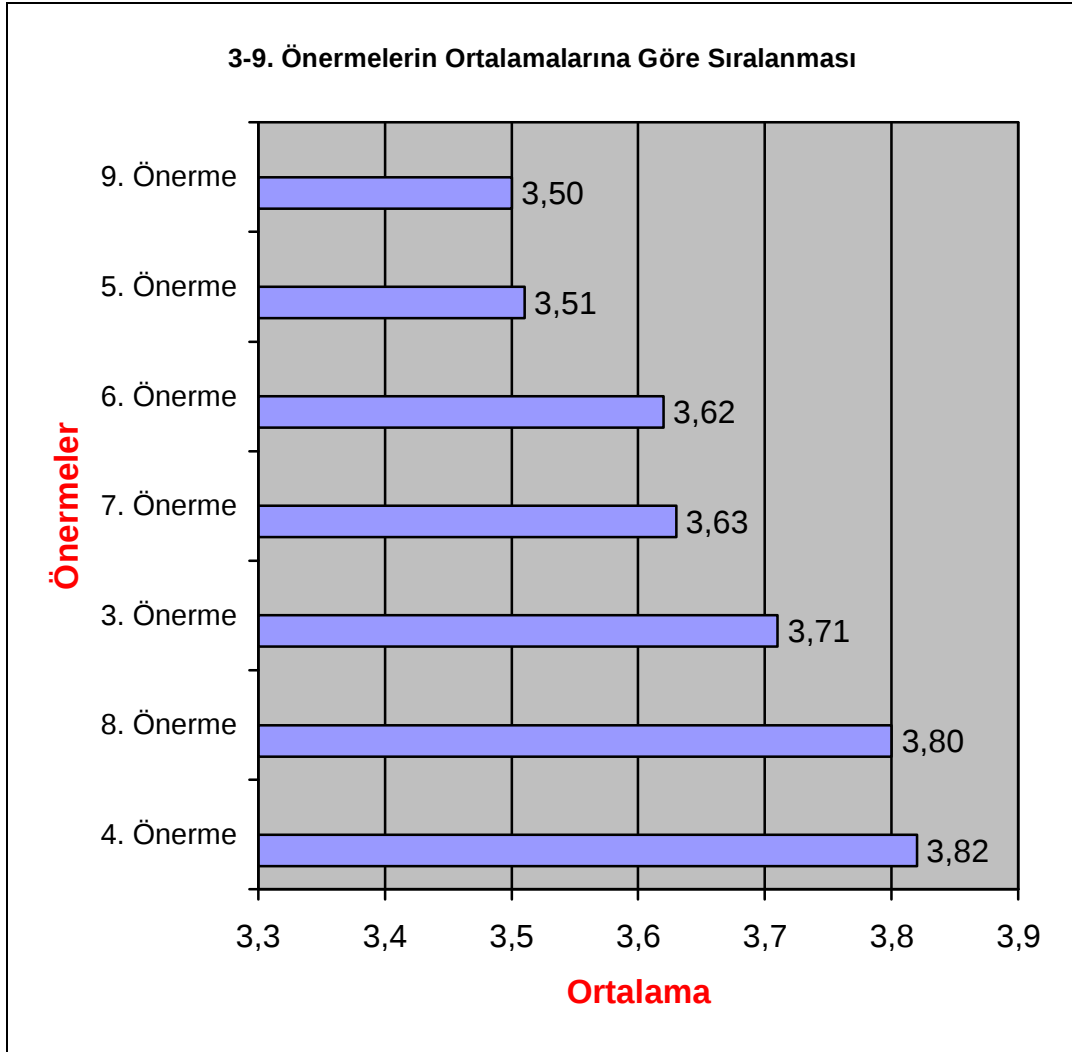
Önerme 6: Yerel düzeyde eğitimle ilgili kararlar daha çabuk alınır, yerel halkın eğitimle ilgili karar alma sürecine katılması sağlanarak demokratikleşme gerçekleştirilir ($\bar{X}=3.62$).

Önerme 5: Yerelleşme ile yetki devredilerek yönetim kapasitesi artırılan yerel örgütler merkez örgütünün gerçekleştiremediği görevleri yerine getirir ($\bar{X}=3.51$).

Önerme 9: Yerelleşme ile ekonomik ve sosyal kalkınma daha hızlı gerçekleşir ($\bar{X}=3.50$).

Yukarıdaki, veriler doğrultusunda eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerelleşme ile Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yerel örgütlerden gelen bilgileri kullanarak daha gerçekçi ve etkili eğitim politikaları oluşturacağı görüşüne katıldıkları görülmektedir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerel düzeyde bulunan eğitim araç-gereçleri, personel, bina ve diğer kaynakların daha verimli kullanılacağı görüşüne katıldıkları görülmektedir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerel örgütlere yetki aktarılmasıyla merkez örgütünün iş yükünün, bürokratik gecikmelerin ve kırtasiyeciliğin azalacağı, yerel düzeydeki görevlere atanan memurların yerel sorunlara karşı daha duyarlı olacağı görüşüne katıldıkları görülmektedir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin eğitim etkinliklerinin eğitim ihtiyaçlarına ve yerel koşullara uygun olarak halkın katkıları ile daha az maliyetle yürütüleceği görüşüne katıldıkları görülmektedir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerel düzeyde eğitimle ilgili kararların daha çabuk alınacağı, yerel halkın eğitimle ilgili karar alma sürecine katılması sağlanarak demokratikleşmenin gerçekleştirileceği görüşüne katıldıkları görülmektedir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yetki devredilerek yönetim kapasitesi artırılan yerel örgütlerin merkez örgütünün gerçekleştiremediği görevleri yerine getireceği görüşüne katıldıkları görülmektedir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin ekonomik ve sosyal kalkınmanın daha hızlı gerçekleşeceği görüşüne katıldıkları görülmektedir.

Grafik 3

Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleştirilmesinin sakıncaları hakkında katılımcılara LİKERT tipi çoktan seçmeli altı önerme yöneltilerek eğitim sisteminin yerelleştirilmesinin sakıncalarına ilişkin görüşler belirlenmeye çalışılmıştır. Toplanan veriler Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleşmesinin sakıncaları başlığı altında değerlendirilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleştirilmesinin sakıncalarına ilişkin görüşleri ortaya koyan 10-15.

önermelerde, frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (SS) gibi istatistikî ölçüm araçları kullanılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10
Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin
Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Görüşler

önerme	1		2		3		4		5		toplam		$\bar{X}$	SS
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
10. Önerme	36	8.3	114	26.1	52	11.9	188	43.1	46	10.1	436	100	3.22	1.18
11. Önerme	30	6.9	190	43.6	36	8.3	134	30.7	46	10.6	436	100	2.95	1.20
12. Önerme	24	5.5	86	19.7	62	14.2	150	34.4	114	26.1	436	100	3.56	1.22
13. Önerme	32	7.3	142	32.6	48	11	140	32.1	74	17	436	100	3.19	1.26
14. Önerme	22	5	164	37.6	48	11	140	32.1	62	14.2	436	100	3.13	1.21
15. Önerme	18	4.1	106	24.3	52	11.9	180	41.3	80	18.3	436	100	3.45	1.16
ORTALAMA													3.25	1.21

Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Millî Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleştirilmesinin sakıncalarına ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği 10-15. önermelerin aritmetik ortalamasına bakıldığında ($\bar{X}=3.25$) eğitim yöneticileri ve denetçilerinin bu görüşte kararsız oldukları görülür. Aşağıda, bu önermeler ortalamalarına göre büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır.

Önerme 12: Yerelleşme ile halk arasındaki nüfuzlu kişiler kendi çıkarları yönünde eğitim yönetimini etkiler, eğitimde tarafsızlığı sağlamak zorlaşır ($\bar{X}=3.56$).

Önerme 15: Yerelleşme ile yerel örgütlerde eğitim yöneticilerinin halk tarafından daha çok ilgi gören hizmetlere yönelmesiyle eğitimin genel amaçlarından ve ilkelerinden uzaklaşılmasına neden olur ($\bar{X}=3.45$).

Önerme 10: Yerelleşme ile merkez örgütünün yerel eğitim kurumlarını denetlemesi azalır ($\bar{X}=3.22$).

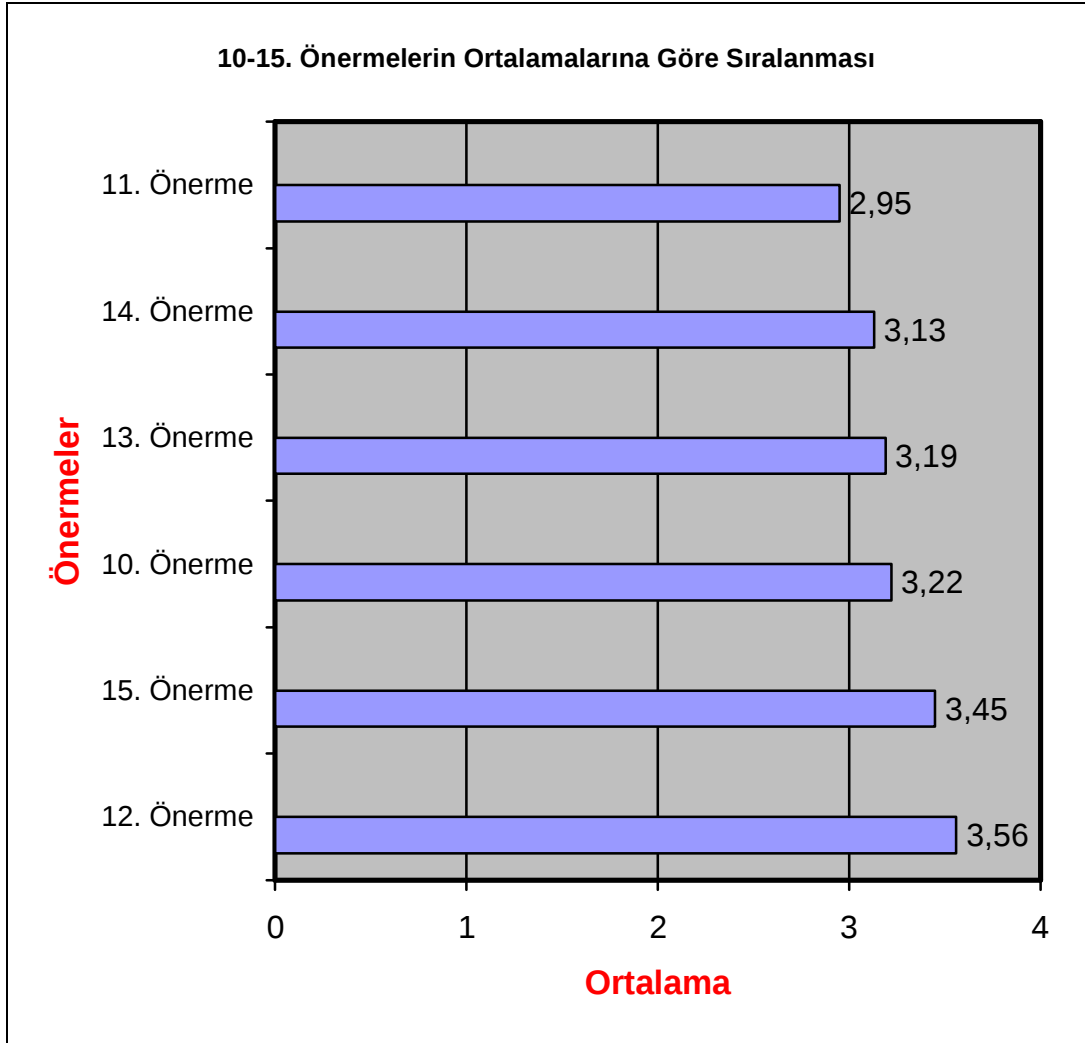
Önerme 13: Yerelleşme ile eğitimin millî birliği sağlama işlevi azalır ($\bar{X}=3.19$).

Önerme 14: Yerelleşme ile yerel düzeyde yürütülen eğitim etkinliklerinin ulusal düzeydeki eğitim standartlarına uygun olarak yürütülmesi zorlaşır ($\bar{X}=3.13$).

Önerme 11: Yerelleşme ile merkez örgütünün güç ve otoritesi azalır ($\bar{X}=2.95$).

Yukarıdaki veriler doğrultusunda eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerelleşme ile halk arasındaki nüfuzlu kişilerin kendi çıkarları yönünde eğitim yönetimini etkileyeceği, böylece eğitimde tarafsızlığı sağlamanın zorlaşacağı görüşüne katıldıkları görülmektedir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerel örgütlerde eğitim yöneticilerinin popülist tutumlar takınmasının eğitimin genel amaçlarından ve ilkelerinden uzaklaşılmasına neden olacağı görüşüne katıldıkları görülmektedir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerelleşme ile merkez örgütünün yerel eğitim kurumlarını denetlemesinin azalacağı görüşünde kararsız kaldıkları görülmektedir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin eğitimin milli birliği sağlama işlevinin azalacağı görüşünde kararsız kaldıkları görülmektedir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerel düzeyde yürütülen eğitim etkinliklerinin ulusal düzeydeki eğitim standartlarına uygun olarak yürütülmesinin zorlaşacağı görüşünde kararsız kaldıkları görülmektedir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin merkez örgütünün güç ve otoritesinin azalacağı görüşlerinde kararsız kaldıkları görülmektedir.

Grafik 4

**Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi
Etkinliklerine İlişkin Bulgular ve Yorum**

Yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinlikleri hakkında katılımcılara LİKERT tipi çoktan seçmeli beş önerme yöneltilerek eğitim yönetimi etkinliklerinin yerel örgütler tarafından yürütülmesine ilişkin görüşler belirlenmeye çalışılmıştır. Toplanan veriler yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinlikleri başlığı altında değerlendirilmiştir.

Yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinliklerine ilişkin görüşleri ortaya koyan 16-20. önermelerde, frekans (f),

yüzde (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (SS) gibi istatistiki ölçüm araçları kullanılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11
Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi
Etkinliklerine İlişkin Görüşler

Önerme	1		2		3		4		5		Toplam		$\bar{X}$	SS
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
16. Önerme	46	10.6	64	14.7	50	11.5	210	48.2	66	15.1	436	100	3.43	1.22
17. Önerme	46	10.6	98	22.5	48	11	200	45.9	44	10.1	436	100	3.22	1.21
18. Önerme	54	12.4	136	31.2	32	7.3	160	36.7	54	12.4	436	100	3.06	1.29
19. Önerme	16	3.7	58	13.3	42	9.6	210	48.2	110	25.2	436	100	3.78	1.08
20. Önerme	18	4.1	76	17.4	44	10.1	198	45.4	100	22.9	436	100	3.66	1.13
ORTALAMA													3.43	1.19

Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinliklerine ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği 16-20. önermelerin aritmetik ortalamasına bakıldığında ($\bar{X}=3.43$) eğitim yöneticileri ve denetçilerinin bu görüşe katıldıkları görülür. Aşağıda bu önermeler ortalamalarına göre büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır.

Önerme 19: Okul yapımı için arsa, bina yapımı, binaların onarımı işleri yerel düzeyde planlanıp gerekli olan kaynak yerel kaynaklardan sağlanmalıdır ($\bar{X}=3.78$).

Önerme 20: Eğitim araç-gereçlerinin temin edilmesi bakım ve onarımı ile kurumların elektrik, su, haberleşme, ısınma vb. giderleri yerel kaynaklardan karşılanmalıdır ($\bar{X}=3.66$).

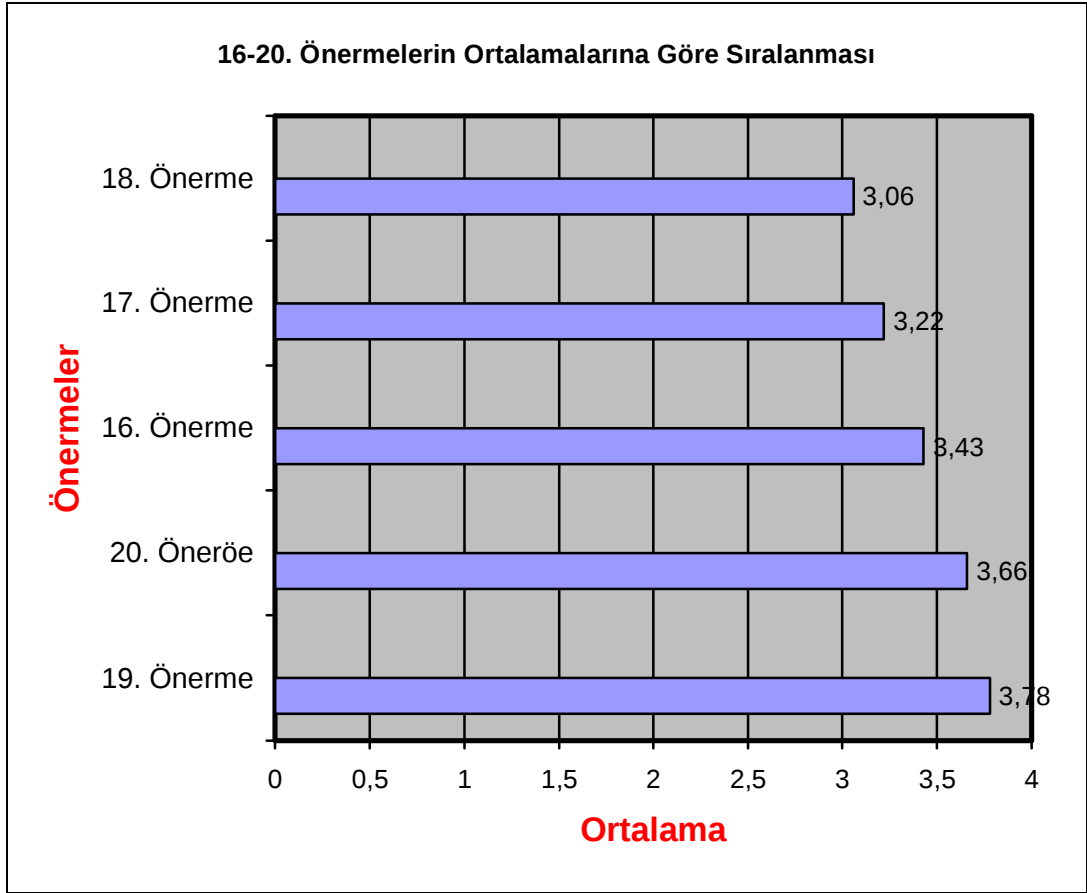
Önerme 16: Eğitim kurumlarında görevlendirilecek yönetici, öğretmen, sözleşmeli ve kadrolu diğer eğitim iş görenlerinin istihdam edilmesi yerel düzeyde planlanıp yürütülmelidir ($\bar{X}=3.43$).

Önerme 17: Eğitim iş görenlerinin yer değişikliği, ödül, ceza ve diğer özlük işlemleri yerel düzeyde yürütülmelidir ($\bar{X}$ =3.22).

Önerme 18: Eğitim programlarının geliştirilmesi, eğitim programlarındaki ortak ve seçmeli derslerin içeriklerinin, ders saatlerinin ve kredilerinin belirlenmesi işlemleri yerel düzeyde yürütülmelidir ($\bar{X}$ =3.06).

Yukarıdaki, veriler doğrultusunda eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerelleşme ile okul yapımı için arsa, bina yapımı, binaların onarımı işlerinin yerel düzeyde planlanıp gerekli olan kaynağın yerel kaynaklardan sağlanması görüşüne katıldıkları görülmektedir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin eğitim araç-gereçlerinin temin edilmesi, bakım ve onarımı ile kurumların elektrik, su, haberleşme, ısınma vb. giderlerinin yerel kaynaklardan karşılanması görüşüne katıldıkları görülmektedir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin eğitim kurumlarında görevlendirilecek yönetici, öğretmen, sözleşmeli ve kadrolu diğer eğitim iş görenlerinin istihdam edilmesinin yerel düzeyde planlanıp yürütülmesi görüşüne katıldıkları görülmektedir. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerelleşme ile eğitim iş görenlerinin yer değişikliği, ödül, ceza ve diğer özlük işlemlerinin yerel düzeyde yürütülmesi, eğitim programlarının geliştirilmesi, eğitim programlarındaki ortak ve seçmeli derslerin içeriklerinin, ders saatlerinin ve kredilerinin belirlenmesi işlemlerinin yerel düzeyde yürütülmesi görüşlerinde kararsız kaldıkları ortaya çıkmaktadır.

Grafik 5

**Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığının
Merkeziyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Bulgular ve Yorum**

Tablo 12

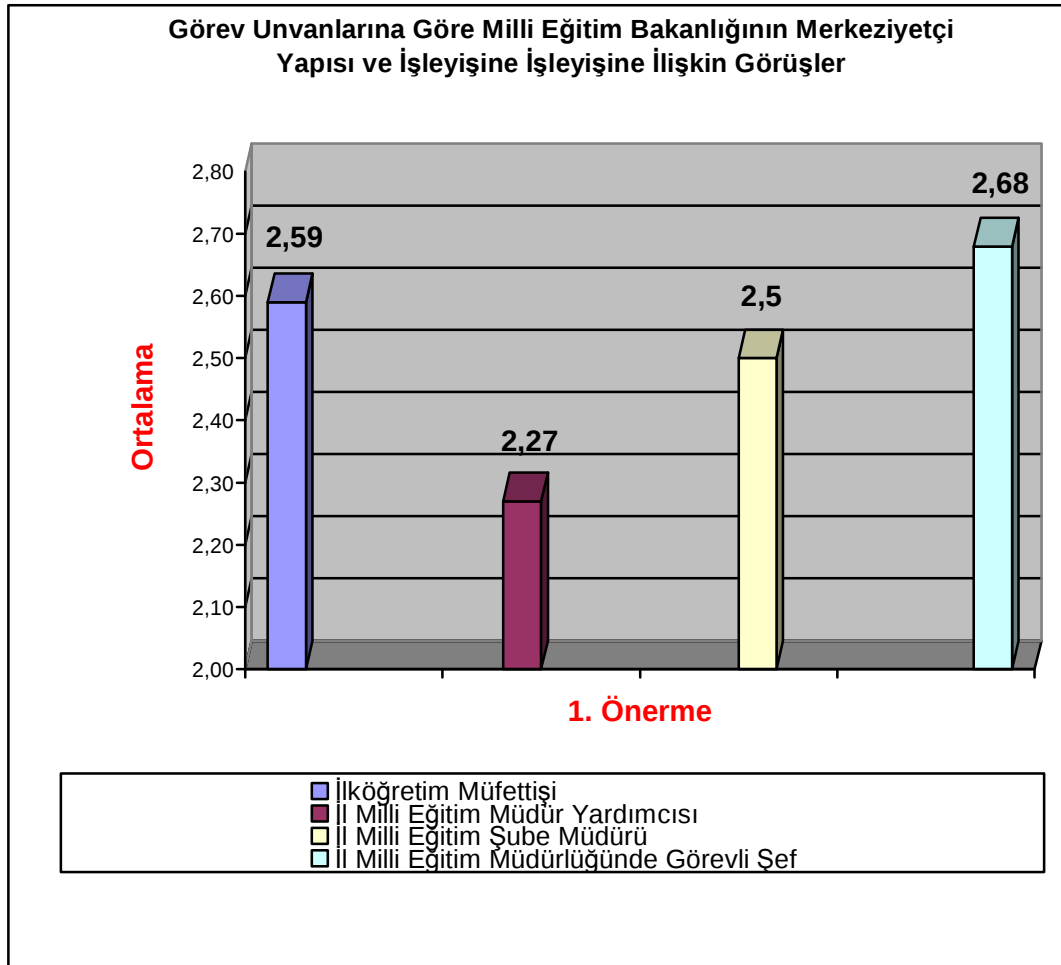
**Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığının
Merkeziyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Görüşler**

Önerme	Görev Unvanı	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
1. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	2.59	1.18	0.708	0.548	
	Müdür Yardımcısı	22	2.27	1.16			
	Şube Müdürü	24	2.50	0.88			
	Şef	56	2.68	1.01			
Toplam		436	2.58	1.15			

*p<0.05

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığının merkezîyetçi yapısı ve işleyişine ilişkin görüşlerinin görev unvanlarına göre değerlendirilmeleri tablo 12’de verilmiştir. Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda Milli Eğitim Bakanlığının merkezîyetçi yapısı ve işleyişine ilişkin görüşlerin gruplar arasında görev unvanlarına göre farklılık göstermediği görülmektedir ($F= 0.708$; $p>0.05$). Şefler $\bar{X}=2.68$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. İlköğretim müfettişleri $\bar{X}=2.59$ ile “katılmıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Şube müdürleri $\bar{X}=2.50$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Müdür yardımcıları $\bar{X}=2.27$ ile “katılmıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir.

Grafik 6

**Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin
Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına
İlişkin Görüşler**

Tablo 13

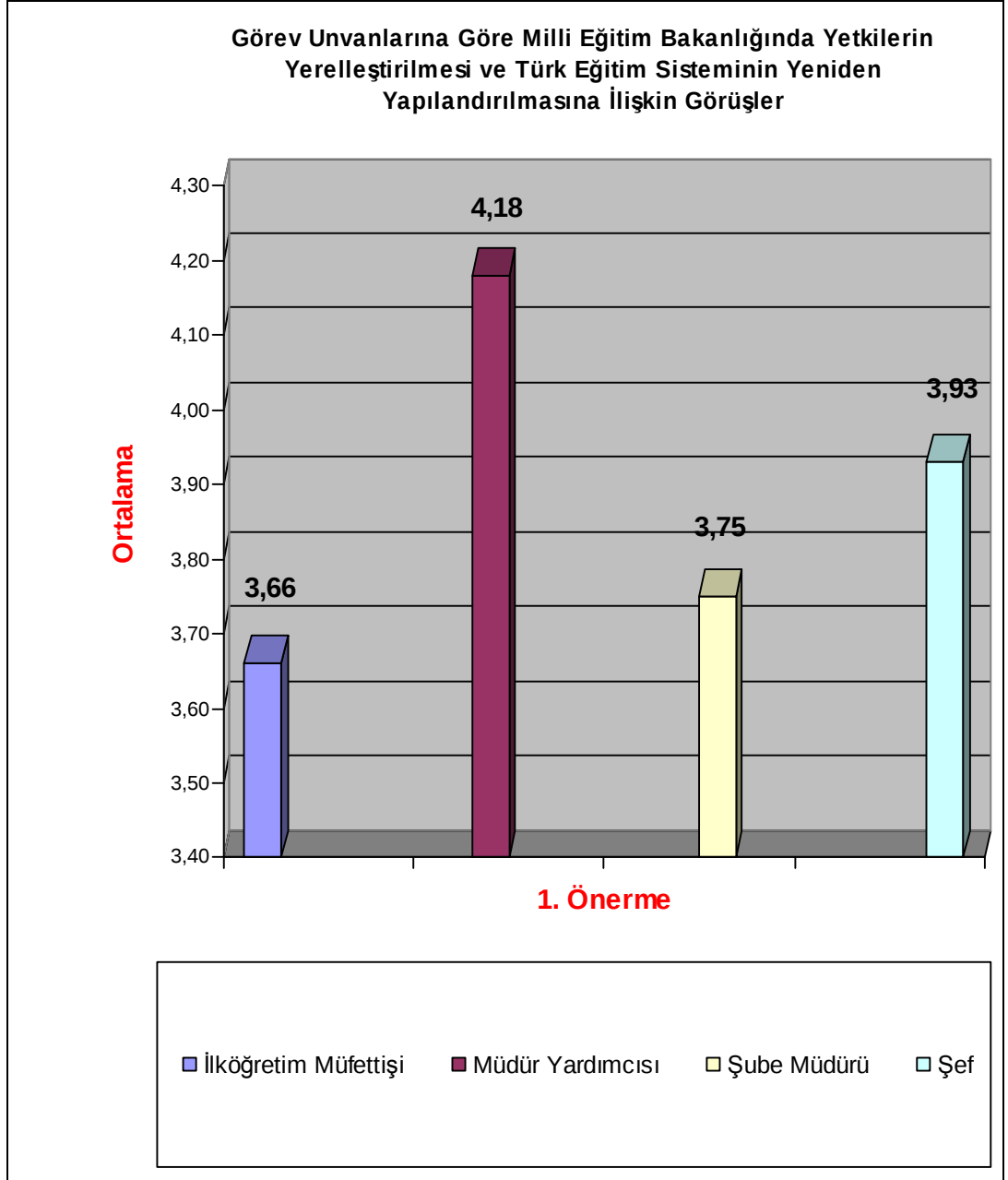
**Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin
Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına
İlişkin Görüşler**

Önerme	Görev Unvanı	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
2. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.66	1.26	1.908	0.128	
	Müdür Yardımcısı	22	4.18	0.85			
	Şube Müdürü	24	3.75	0.85			
	Şef	56	3.93	0.97			
Toplam		436	3.73	1.20			

*p<0.05

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığında yetkilerin yerel örgütlere devri ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasına ilişkin görüşlerinin görev unvanlarına göre değerlendirilmeleri tablo 13'te verilmiştir. Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda Milli Eğitim Bakanlığında yetkilerin yerel örgütlere devri ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasına ilişkin görüşlerin gruplar arasında görev unvanlarına göre farklılık göstermediği görülmektedir (F=1.908; p>0.05). Müdür yardımcıları $\bar{X}$ =4.18 ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Şefler $\bar{X}$ =3.93 ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirterek Milli Eğitim Bakanlığı’nda yetkilerin yerel örgütlere devrinin ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasının gerekli olduğunu düşünmektedir.

Grafik 7

**Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün
Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin
Bulgular ve Yorum**

Tablo 14

**Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde
Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Görüşler**

Önerme	Görev Unvanı	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
3. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.62	1.15	3.708	0.012	
	Müdür Yardımcısı	22	4.18	0.85			
	Şube Müdürü	24	4.08	0.50			
	Şef	56	3.89	0.87			
	Toplam	436	3.71	1.09			
4. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.79	1.07	1.158	0.325	
	Müdür Yardımcısı	22	4.09	1.19			
	Şube Müdürü	24	4.08	0.88			
	Şef	56	3.75	0.92			
	Toplam	436	3.82	1.05			
5. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.52	1.02	0.662	0.576	
	Müdür Yardımcısı	22	3.73	0.77			
	Şube Müdürü	24	3.42	1.06			
	Şef	56	3.39	1.06			
	Toplam	436	3.51	1.02			
6. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.66	1.09	1.495	0.215	
	Müdür Yardımcısı	22	3.82	1.22			
	Şube Müdürü	24	3.25	1.03			
	Şef	56	3.50	1.13			
	Toplam	436	3.62	1.10			
7. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.68	1.05	3.541	0.015	
	Müdür Yardımcısı	22	4.00	0.87			
	Şube Müdürü	24	3.42	0.97			
	Şef	56	3.29	1.04			
	Toplam	436	3.63	1.05			
8. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.89	1.01	7.038	0.000	1-4 2-4
	Müdür Yardımcısı	22	4.09	0.53			
	Şube Müdürü	24	3.50	1.06			
	Şef	56	3.29	1.03			
	Toplam	436	3.80	1.03			
9. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.51	1.04	7.945	0.000	1-2 1-4 2-4
	Müdür Yardımcısı	22	4.27	0.63			
	Şube Müdürü	24	3.75	0.74			
	Şef	56	3.07	1.15			
	Toplam	436	3.50	1.05			

*p<0.05

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin yararlarına ilişkin görüşlerinin görev unvanlarına göre değerlendirilmeleri tablo 14'te verilmiştir. Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin yararlarına ilişkin görüşlerin gruplar arasında görev unvanlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir.

“Yerelleşme ile yerel düzeyde bulunan eğitim araç-gereçleri, iş gören, bina ve diğer kaynaklar daha verimli kullanılır.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken müdür yardımcıları $\bar{X}=4.09$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. İlköğretim müfettişleri $\bar{X}=3.89$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Şube müdürleri $\bar{X}=3.50$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Şefler ise $\bar{X}=3.29$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir.

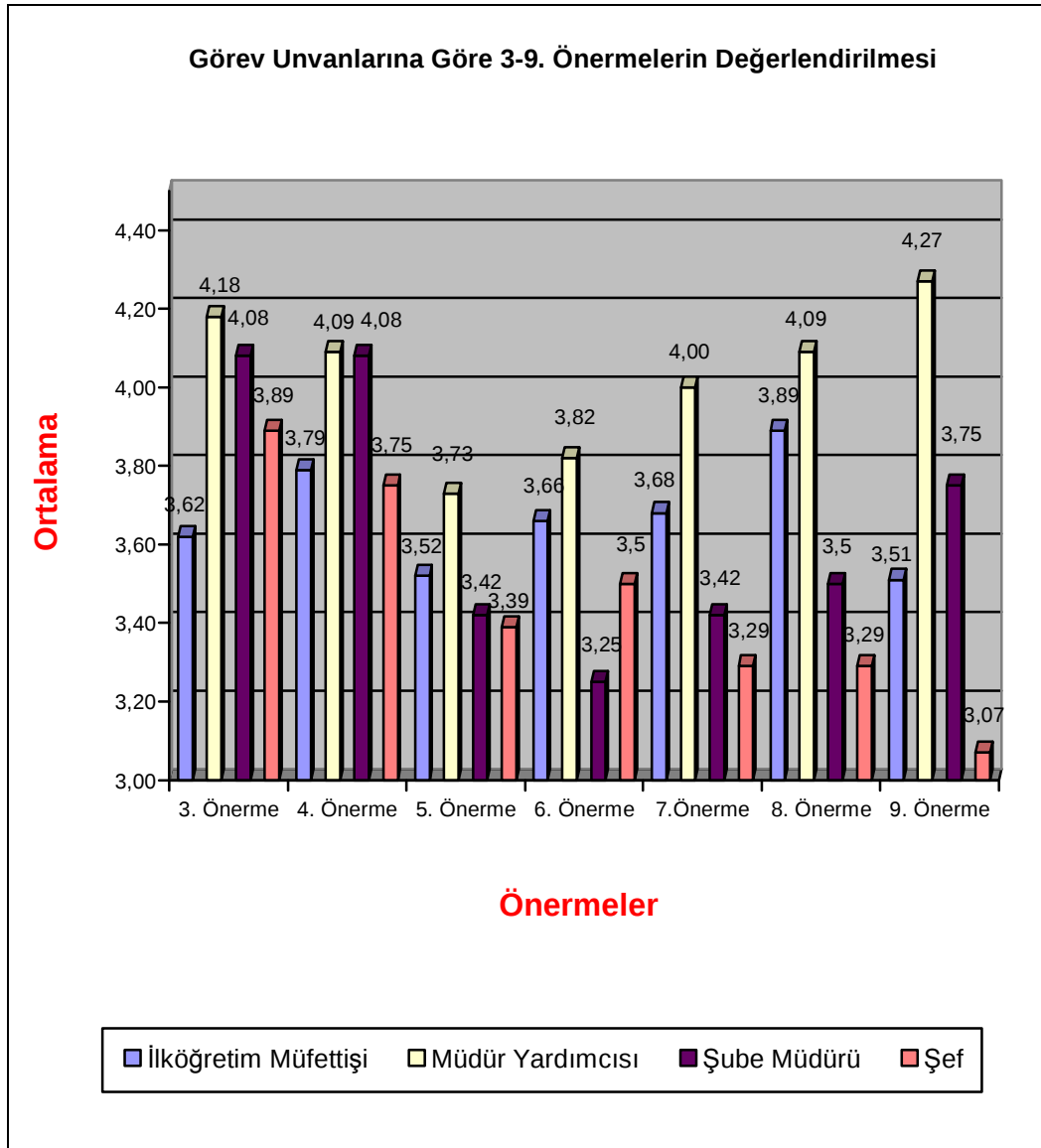
Bu önermede $F=7.038$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre ilköğretim müfettişleri ile şefler arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Müdür yardımcıları ile şefler arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Müdür yardımcıları bu görüşe, şeflere göre $\bar{X}=4.09$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. İlköğretim müfettişleri ise bu görüşe, şeflere göre $\bar{X}=3.89$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır.

“Yerelleşme ile ekonomik ve sosyal kalkınma daha hızlı gerçekleşir.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken müdür yardımcıları $\bar{X}=4.27$ ile “tamamen katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Şube müdürleri $\bar{X}=3.75$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. İlköğretim müfettişleri $\bar{X}=3.51$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Şefler ise $\bar{X}=3.07$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir.

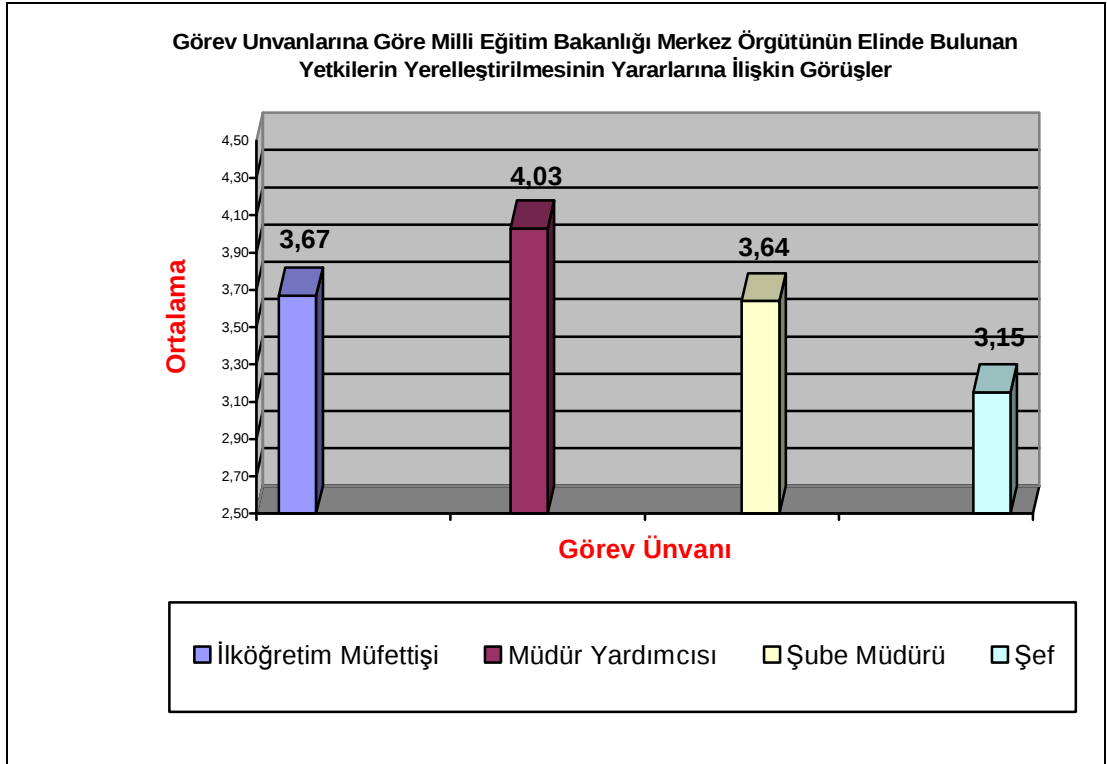
Bu önermede $F=7.945$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre ilköğretim müfettişleri ile müdür yardımcıları arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde

anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. İlköğretim müfettişleri ile şefler arasında $\alpha = 0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Müdür yardımcıları ile şefler arasında $\alpha = 0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Müdür yardımcıları bu görüşe, ilköğretim müfettişlerine ve şeflere göre $\bar{X} = 4.27$ ile “tamamen katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. İlköğretim müfettişleri bu görüşe, şeflere göre $\bar{X} = 3.51$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır.

Grafik 8

Grafik 9

Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 15

Görev Unvanlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Görüşler

Önerme	Görev Unvanı	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
10. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.20	1.20	1.506	0.212	
	Müdür Yardımcısı	22	2.82	1.44			
	Şube Müdürü	24	3.42	1.06			
	Şef	56	3.39	1.02			
	Toplam	436	3.22	1.18			
11. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.01	1.20	2.315	0.075	
	Müdür Yardımcısı	22	2.55	1.26			
	Şube Müdürü	24	2.50	0.98			
	Şef	56	2.89	1.22			
	Toplam	436	2.95	1.20			

Tablo 15'in Devamı

12. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.55	1.24	3.233	0.022	2-4
	Müdür Yardımcısı	22	2.91	1.27			
	Şube Müdürü	24	3.58	1.28			
	Şef	56	3.86	1.00			
	Toplam	436	3.56	1.22			
13. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.29	1.25	7.760	0.000	1-2 2-4
	Müdür Yardımcısı	22	2.00	0.87			
	Şube Müdürü	24	3.00	1.18			
	Şef	56	3.14	1.23			
	Toplam	436	3.19	1.26			
14. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.14	1.23	3.444	0.017	1-2 2-4
	Müdür Yardımcısı	22	2.36	1.18			
	Şube Müdürü	24	3.33	1.13			
	Şef	56	3.25	1.03			
	Toplam	436	3.13	1.21			
15. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.46	1.16	4.795	0.003	1-2 2-3 2-4
	Müdür Yardımcısı	22	2.64	1.47			
	Şube Müdürü	24	3.83	1.01			
	Şef	56	3.57	0.99			
	Toplam	436	3.45	1.16			

*p<0.05

Örnekleme grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin sakıncalarına ilişkin görüşlerinin görev unvanlarına göre değerlendirilmeleri tablo 15'te verilmiştir. Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin sakıncalarına ilişkin görüşlerin gruplar arasında görev unvanlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir.

“Yerelleşme ile halk arasındaki nüfuzlu kişiler kendi çıkarları yönünde eğitim yönetimini etkiler, eğitimde tarafsızlığı sağlamak zorlaşır.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken şefler $\bar{X}=3.86$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Şube müdürleri $\bar{X}=3.58$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. İlköğretim müfettişleri $\bar{X}=3.55$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Müdür yardımcıları ise $\bar{X}=2.91$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir.

Bu önermede $F= 3.233$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre müdür yardımcıları ile şefler arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Şefler bu görüşe, müdür yardımcılarına göre $\bar{X} =3.86$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılarak yerelleşme ile halk arasındaki nüfuzlu kişilerin kendi çıkarları yönünde eğitim yönetimini etkileyeceği, eğitimde tarafsızlığı sağlamanın zorlaşacağını düşünmektedir. Müdür yardımcıları ise bu görüşe $\bar{X} =2.91$ ile “kararsızım” derecesinde katılarak Yerelleşme ile halk arasındaki nüfuzlu kişilerin kendi çıkarları yönünde eğitim yönetimini etkileyebileceği, eğitimde tarafsızlığı sağlamanın zorlaşacağı konusunda daha dikkatli olunması gerektiğini düşünmektedir.

“Yerelleşme ile eğitimin milli birliği sağlama işlevi azalır.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken ilköğretim müfettişleri $\bar{X} =3.29$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Şefler $\bar{X} =3.14$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Şube müdürleri $\bar{X} =3.00$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Müdür yardımcıları ise $\bar{X} =2.00$ ile “katılmıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir.

Bu önermede $F= 7.760$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre ilköğretim müfettişleri ile müdür yardımcıları arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Müdür yardımcıları ile şefler arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. İlköğretim müfettişleri bu görüşe, müdür yardımcılarına ve şeflere göre $\bar{X} =3.29$ ile “kararsızım” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Şefler bu görüşe, müdür yardımcılarına göre $\bar{X} =3.14$ ile “kararsızım” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Müdür yardımcıları ise $\bar{X} =2.00$ ile “katılmıyorum” derecesinde görüş belirterek yerelleşme ile eğitimin milli birliği sağlama işlevinin azalacağını düşünmemektedir.

“Yerelleşme ile yerel düzeyde yürütülen eğitim etkinliklerinin ulusal düzeydeki eğitim standartlarına uygun olarak yürütülmesi zorlaşır.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken şube müdürleri $\bar{X} =3.33$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Şefler $\bar{X} =3.25$ ile “kararsızım”

derecesinde görüş belirtmiştir. İlköğretim müfettişleri $\bar{X}=3.14$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Müdür yardımcıları ise $\bar{X}=2.36$ ile “katılmıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir.

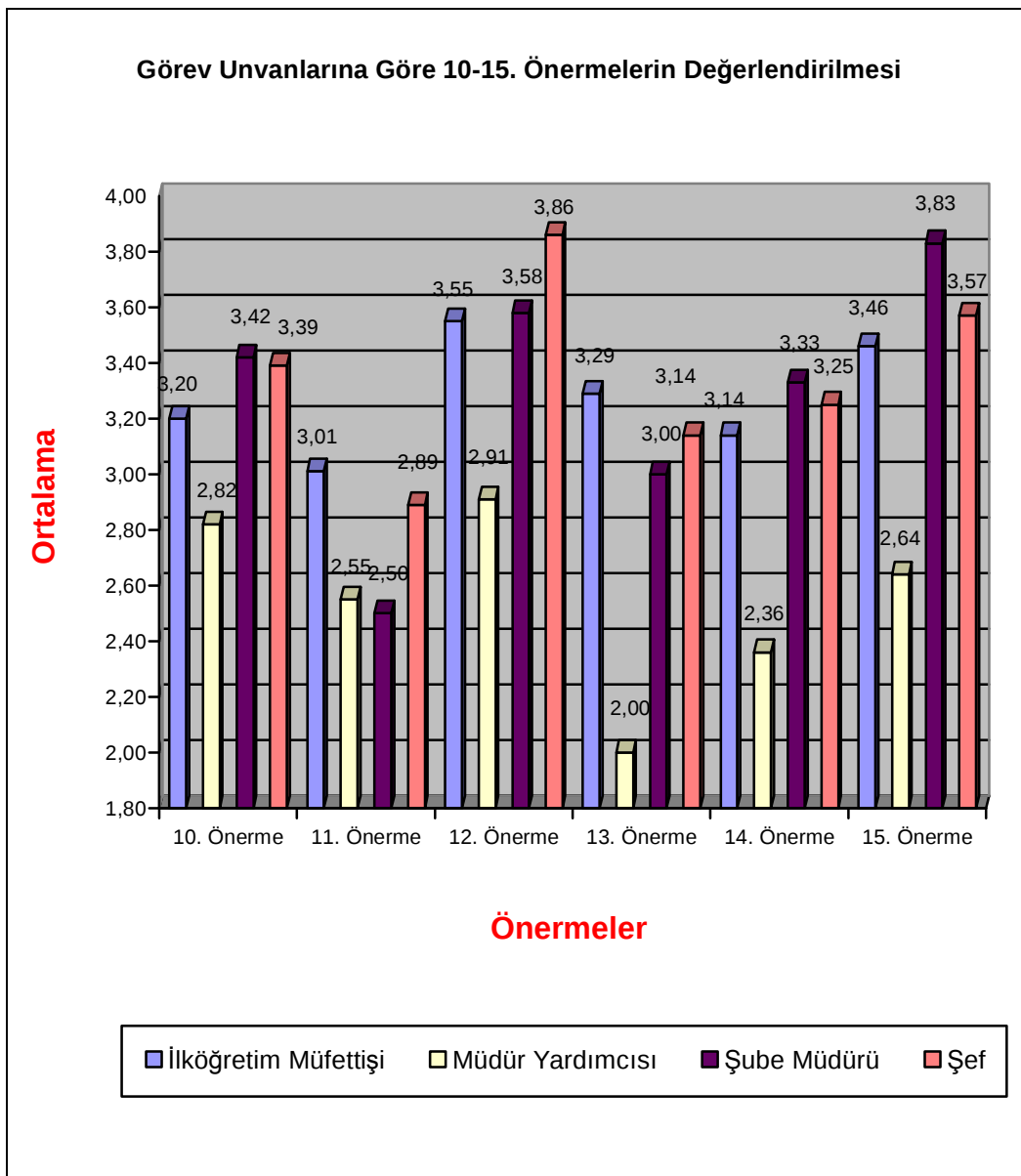
Bu önermede $F= 3.444$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre ilköğretim müfettişleri ile müdür yardımcıları arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Müdür yardımcıları ile şefler arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. İlköğretim müfettişleri bu görüşe, müdür yardımcılara ve şeflere göre $\bar{X}=3.14$ ile “kararsızım” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Şefler bu görüşe, müdür yardımcılara göre $\bar{X}=3.25$ ile “kararsızım” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Müdür yardımcıları ise $\bar{X}=2.36$ ile “katılmıyorum” derecesinde görüş belirterek yerelleşme ile yerel düzeyde yürütülen eğitim etkinliklerinin ulusal düzeydeki eğitim standartlarına uygun olarak yürütülmesinin zorlaşacağını düşünmemektedir.

“Yerelleşme ile yerel örgütlerde eğitim yöneticilerinin halk tarafından daha çok ilgi gören hizmetlere yönelmesi eğitimin genel amaçlarından ve ilkelerinden uzaklaşılmasına neden olur.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken şube müdürleri $\bar{X}=3.83$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Şefler $\bar{X}=3.57$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. İlköğretim müfettişleri $\bar{X}=3.46$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Müdür yardımcıları ise $\bar{X}=2.64$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir.

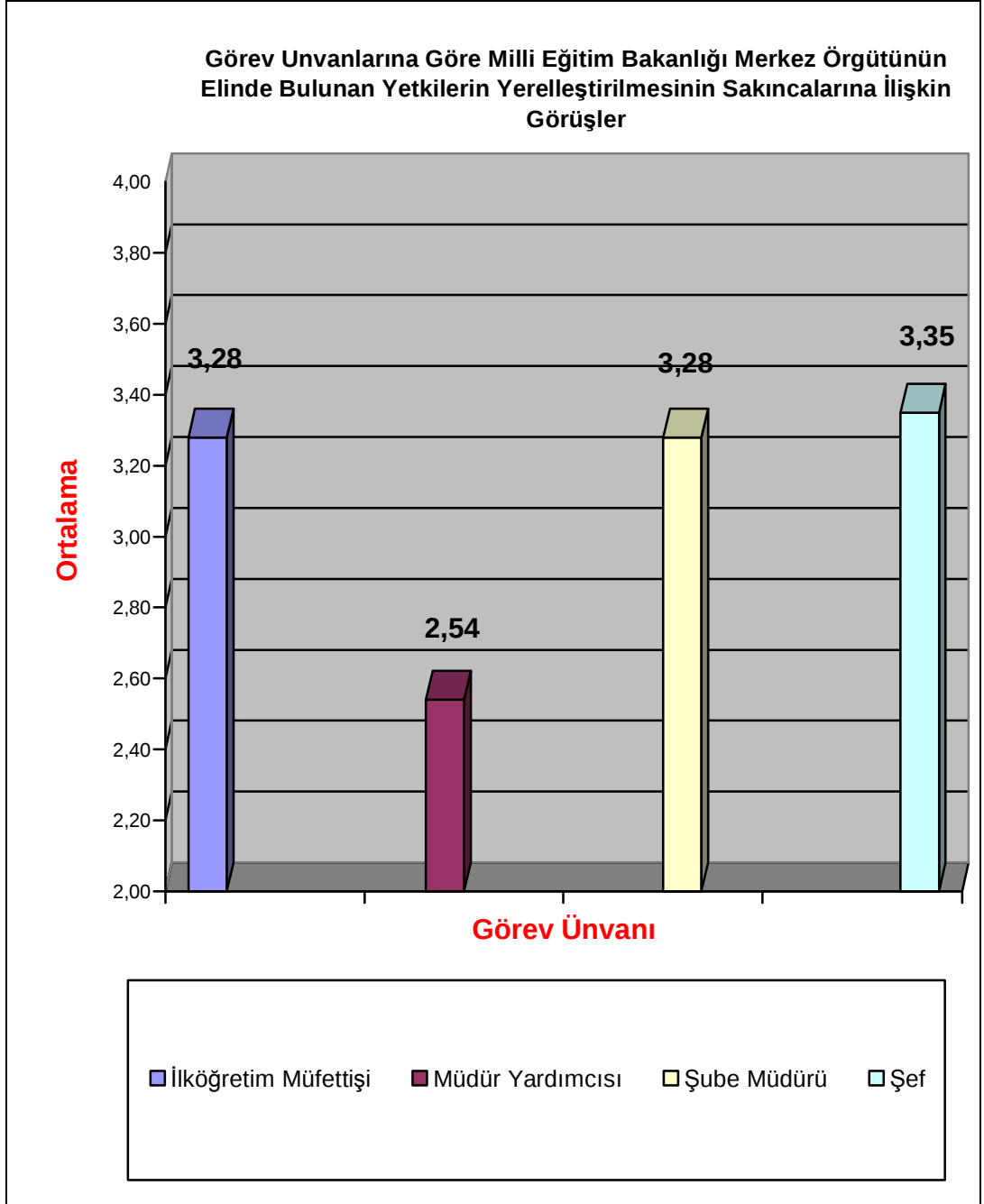
Bu önermede $F= 4.795$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre ilköğretim müfettişleri ile müdür yardımcıları arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Müdür yardımcıları ile şube müdürleri arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Müdür yardımcıları ile şefler arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. İlköğretim müfettişleri bu görüşe, müdür yardımcılara göre $\bar{X}=3.46$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Şube müdürleri bu görüşe, müdür yardımcılara göre $\bar{X}=3.83$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Şefler bu görüşe, müdür yardımcılara

göre $\bar{X} = 3.57$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Müdür yardımcıları dışındaki eğitim yöneticileri ve denetçileri yerelleşme ile yerel örgütlerde eğitim yöneticilerinin halk tarafından daha çok ilgi gören hizmetlere yönelmesinin eğitimin genel amaçlarından ve ilkelerinden uzaklaşılmasına neden olacağı görüşüne katılırken müdür yardımcıları $\bar{X} = 2.64$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirterek bu konuda daha dikkatli olunması gerektiğini düşünmektedir.

Grafik 10

Grafik 11

**Görev Unvanlarına Göre Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi
Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Bulgular ve Yorum**

Tablo 16
Görev Unvanlarına Göre Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi
Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Görüşler

Önerme	Görev Unvanı	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
16. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.37	1.23	4.873	0.002	1-3 3-4
	Müdür Yardımcısı	22	3.91	1.02			
	Şube Müdürü	24	4.17	0.56			
	Şef	56	3.25	1.25			
	Toplam	436	3.43	1.22			
17. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.11	1.22	5.311	0.001	1-2
	Müdür Yardımcısı	22	3.92	0.81			
	Şube Müdürü	24	3.75	0.94			
	Şef	56	3.39	1.22			
	Toplam	436	3.22	1.21			
18. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.00	1.32	2.858	0.037	1-2
	Müdür Yardımcısı	22	3.82	1.22			
	Şube Müdürü	24	3.17	1.01			
	Şef	56	3.04	1.16			
	Toplam	436	3.06	1.29			
19. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.83	1.07	1.547	0.202	
	Müdür Yardımcısı	22	3.73	0.98			
	Şube Müdürü	24	3.75	1.19			
	Şef	56	3.50	1.10			
	Toplam	436	3.78	1.08			
20. Önerme	İlköğretim Müfettişi	334	3.80	1.06	10.289	0.000	1-4
	Müdür Yardımcısı	22	3.45	1.26			
	Şube Müdürü	24	3.58	1.28			
	Şef	56	2.93	1.17			
	Toplam	436	3.66	1.17			

*p<0.05

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinliklerine ilişkin görüşlerinin görev unvanlarına göre değerlendirilmeleri tablo 16'da verilmiştir.

Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinliklerine ilişkin görüşlerin gruplar arasında görev unvanlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir.

“Eğitim kurumlarında görevlendirilecek yönetici, öğretmen, sözleşmeli ve kadrolu diğer eğitim iş görenlerinin istihdam edilmesi yerel düzeyde planlanıp yürütülmelidir.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken şube müdürleri $\bar{X}=4.17$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Müdür yardımcıları $\bar{X}=3.91$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. İlköğretim müfettişleri $\bar{X}=3.37$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Şefler ise $\bar{X}=3.25$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir.

Bu önermede $F= 4.873$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre ilköğretim müfettişleri ile şube müdürleri arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Şube müdürleri ile şefler arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Şube müdürleri bu görüşe, ilköğretim müfettişlerine ve şeflere göre $\bar{X}=4.17$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. İlköğretim müfettişleri $\bar{X}=3.37$ ile “kararsızım” derecesinde ve şefler $\bar{X}=3.25$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirterek bu konuda daha dikkatli olunması gerektiğini düşünmektedir.

“Eğitim iş görenlerinin yer değişikliği, ödül, ceza ve diğer özlük işlemleri yerel düzeyde yürütülmelidir.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken müdür yardımcıları $\bar{X}=3.92$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Şube müdürleri $\bar{X}=3.75$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Şefler $\bar{X}=3.39$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. İlköğretim müfettişleri ise $\bar{X}=3.11$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir.

Bu önermede $F= 5.311$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre ilköğretim müfettişleri ile müdür yardımcıları arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Müdür yardımcıları bu görüşe, ilköğretim müfettişlerine göre $\bar{X}=3.92$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla

katılmaktadır. İlköğretim müfettişleri ise $\bar{X} = 3.11$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirterek bu konuda daha dikkatli olunması gerektiğini düşünmektedir.

“Eğitim programlarının geliştirilmesi, eğitim programlarındaki ortak ve seçmeli derslerin içeriklerinin, ders saatlerinin ve kredilerinin belirlenmesi işlemleri yerel düzeyde yürütülmelidir.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken müdür yardımcıları $\bar{X} = 3.82$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Şube müdürleri $\bar{X} = 3.17$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Şefler $\bar{X} = 3.04$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. İlköğretim müfettişleri ise $\bar{X} = 3.00$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir.

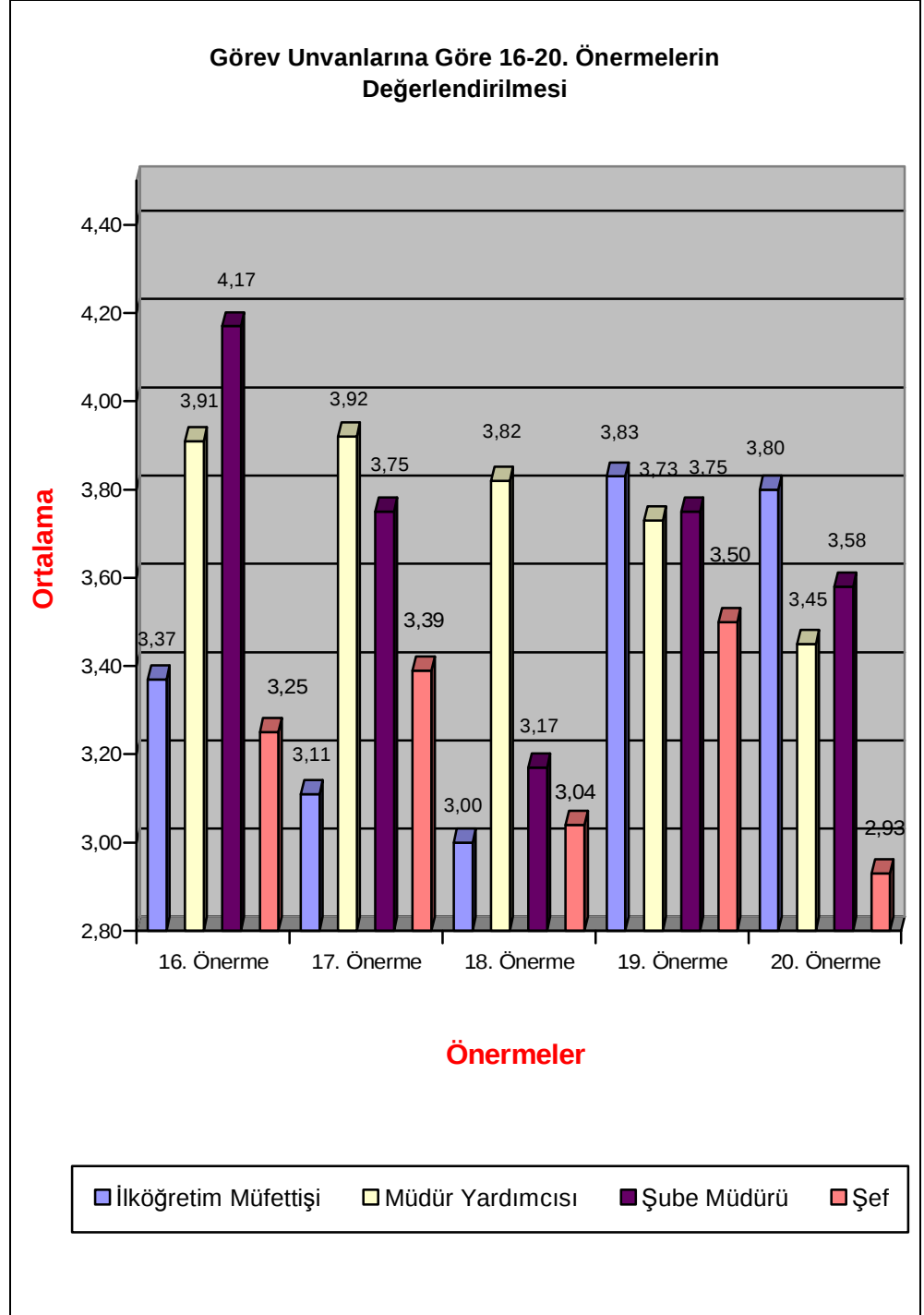
Bu önermede $F = 2.858$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre ilköğretim müfettişleri ile müdür yardımcıları arasında $\alpha = 0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Müdür yardımcıları bu görüşe, ilköğretim müfettişlerine göre $\bar{X} = 3.82$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Müdür yardımcıları dışındaki eğitim yöneticileri ve deneticileri “kararsızım” derecesinde görüş belirterek bu konuda daha dikkatli olunması gerektiğini düşünmektedir.

“Eğitim araç-gereçlerinin temin edilmesi bakım ve onarımı ile kurumların elektrik, su, haberleşme, ısınma vb. giderleri yerel kaynaklardan karşılanmalıdır.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken ilköğretim müfettişleri $\bar{X} = 3.80$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Şube müdürleri $\bar{X} = 3.58$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Müdür yardımcıları $\bar{X} = 3.45$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Şefler ise $\bar{X} = 2.93$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir.

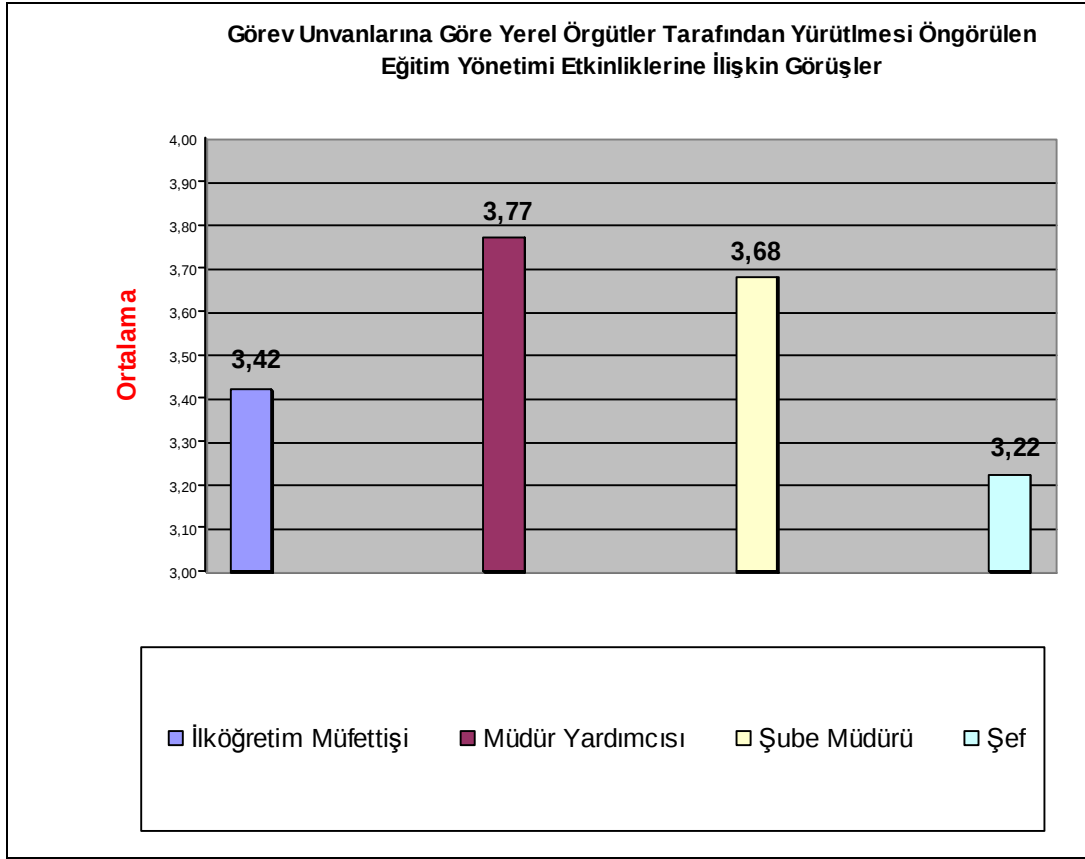
Bu önermede $F = 10.289$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre ilköğretim müfettişleri ile şefler arasında $\alpha = 0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. İlköğretim müfettişleri bu görüşe, şeflere göre $\bar{X} = 3.80$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Şefler ise $\bar{X} = 2.93$ ile

“kararsızım” derecesinde görüş belirterek bu konuda daha dikkatli olunması gerektiğini düşünmektedir.

Grafik 12

Grafik 13

**Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığının
Merkeziyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Bulgular ve Yorum**

Tablo 17

**Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığının Merkeziyetçi Yapısı
ve İşleyişine İlişkin Görüşler**

Önerme	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
1. Önerme	Ön Lisans	50	2.88	1.15	4.297	0.014	1-3
	Lisans	360	2.57	1.13			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	2.08	1.16			
Toplam		436	2.58	1.15			

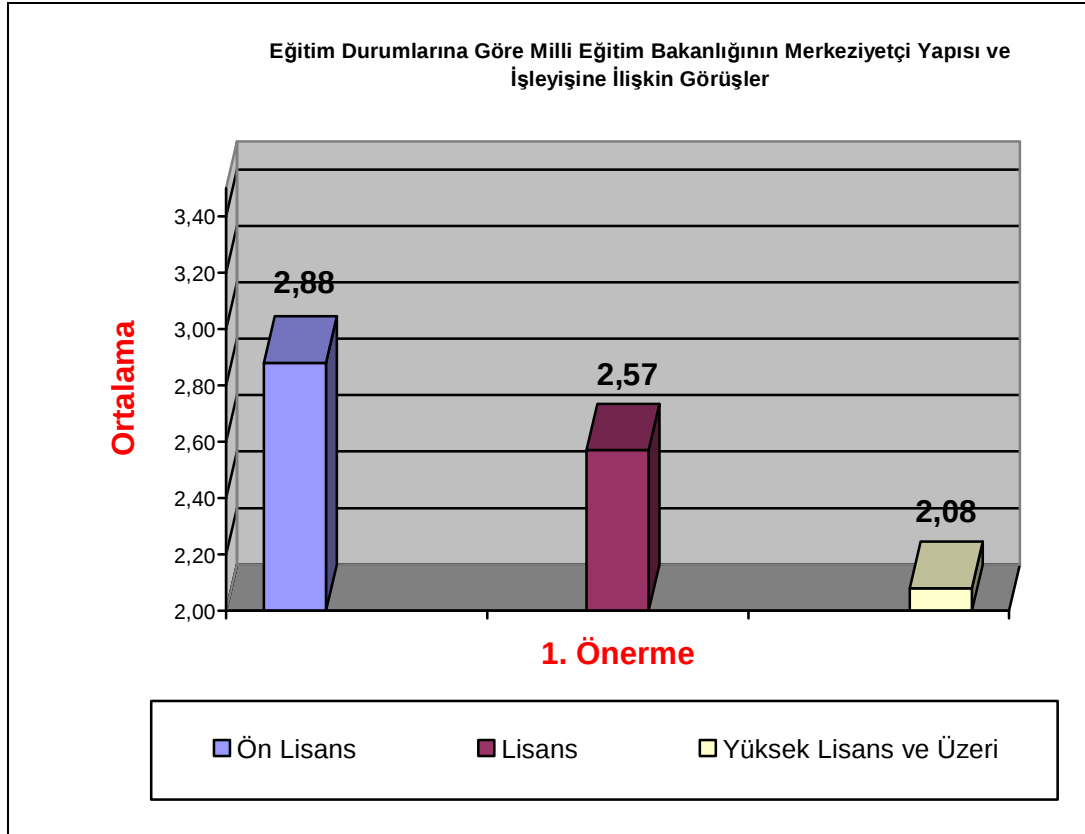
*p<0.05

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısı ve işleyişine ilişkin görüşlerinin eğitim durumlarına göre değerlendirilmeleri tablo 17’de verilmiştir. Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısı ve işleyişine ilişkin görüşlerin gruplar arasında eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir.

“Milli Eğitim Bakanlığı karar verme yetkisinin üst yönetim birimlerinde toplandığı merkeziyetçi yapısıyla işlevlerini etkili bir biçimde yerine getirmektedir.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken ön lisans mezunları $\bar{X}=2.88$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Lisans mezunları $\bar{X}=2.57$ ile “katılmıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yüksek lisans ve üzeri eğitim alanlar ise $\bar{X}=2.08$ ile “katılmıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir.

Bu önermede $F= 4.297$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre ön lisans mezunları ile yüksek lisans ve üzeri eğitim alanlar arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Ön lisans mezunları bu görüşe, yüksek lisans ve üzeri eğitim alanlara göre $\bar{X}=2.88$ ile “kararsızım” derecesinde daha fazla katılarak Milli Eğitim Bakanlığının karar verme yetkisinin üst yönetim birimlerinde toplandığı merkeziyetçi yapısıyla işlevlerini etkili bir biçimde yerine getirdiği konusunda kararsızlık içindedir. Yüksek lisans ve üzeri eğitim alanlar ise bu görüşe $\bar{X}=2.08$ ile “katılmıyorum” derecesinde katılarak Milli Eğitim Bakanlığının karar verme yetkisinin üst yönetim birimlerinde toplandığı merkeziyetçi yapısıyla işlevlerini etkili bir biçimde yerine getirdiğini düşünmemektedir.

Grafik 14

**Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığında
Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden
Yapılandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorum**

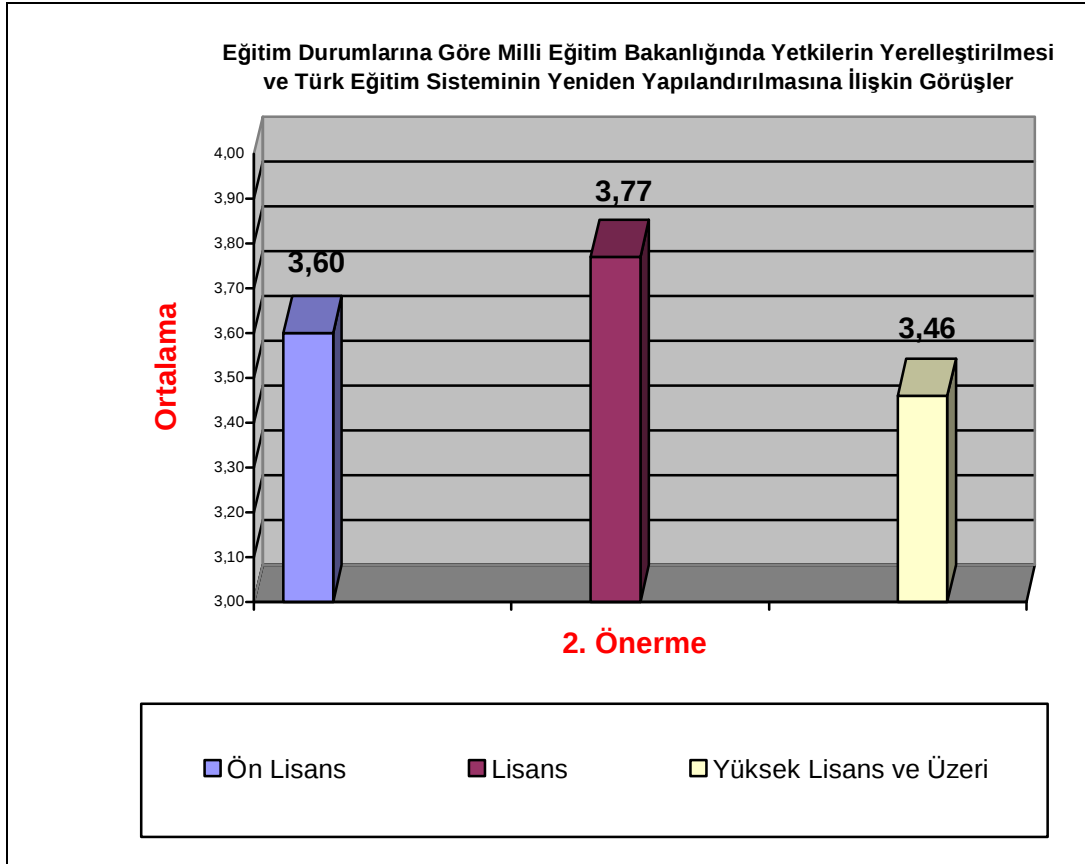
Tablo 18

**Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığında
Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden
Yapılandırılmasına İlişkin Görüşler**

Önerme	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
2. Önerme	Ön Lisans	50	3.60	1.03	1.120	0.327	
	Lisans	360	3.77	1.19			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.46	1.48			
Toplam		436	3.73	1.20			

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı'nda yetkilerin yerel örgütlere devri ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasına ilişkin görüşlerinin eğitim durumlarına göre değerlendirilmeleri tablo 18'de verilmiştir. Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda Milli Eğitim Bakanlığı'nda yetkilerin yerel örgütlere devri ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasına ilişkin görüşlerin gruplar arasında eğitim durumlarına göre farklılık göstermediği görülmektedir ($F= 1.120$; $p>0.05$). Lisans mezunları $\bar{X}=3.77$ ile "katılıyorum" derecesinde görüş belirtmiştir. Ön lisans mezunları $\bar{X}=3.60$ ile "katılıyorum" derecesinde görüş belirtmiştir. Yüksek lisans ve üzeri eğitim alanlar ise $\bar{X}=3.46$ ile "katılıyorum" derecesinde görüş belirterek Milli Eğitim Bakanlığı'nda yetkilerin yerel örgütlere devrinin ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasının gerekli olduğunu düşünmektedir.

Grafik 15

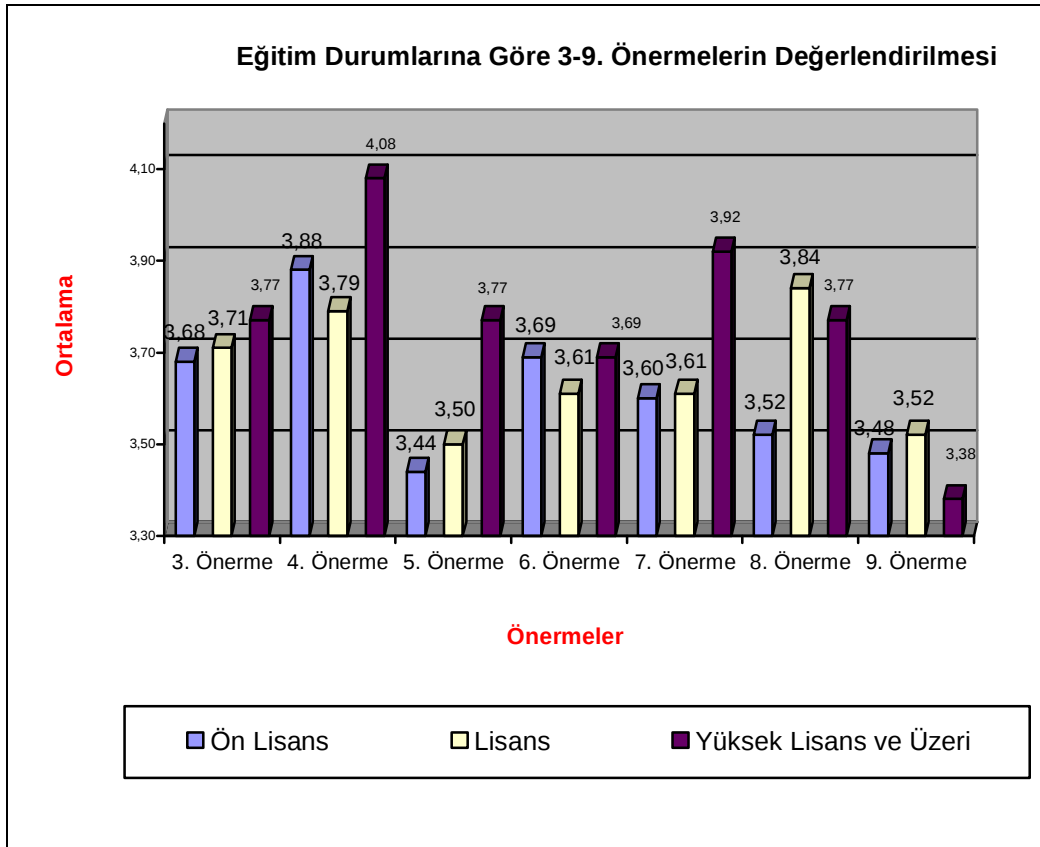
Eğitim Durumlarına Göre
Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan
Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 19
Eğitim Durumlarına Göre
Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan
Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Görüşler

Önerme	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
3. Önerme	Ön Lisans	50	3.68	1.06	0.58	0.944	
	Lisans	360	3.71	1.10			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.77	1.07			
	Toplam	436	3.71	1.09			
4. Önerme	Ön Lisans	50	3.88	0.77	1.012	0.364	
	Lisans	360	3.79	1.08			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	4.08	1.09			
	Toplam	436	3.82	1.05			
5. Önerme	Ön Lisans	50	3.44	1.03	0.982	0.375	
	Lisans	360	3.50	1.02			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.77	0.91			
	Toplam	436	3.51	1.02			
6. Önerme	Ön Lisans	50	3.69	0.98	0.138	0.871	
	Lisans	360	3.61	1.12			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.69	1.08			
	Toplam	436	3.62	1.10			
7. Önerme	Ön Lisans	50	3.60	0.99	1.096	0.335	
	Lisans	360	3.61	1.05			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.92	1.09			
	Toplam	436	3.63	1.05			
8. Önerme	Ön Lisans	50	3.52	1.28	2.188	1.113	
	Lisans	360	3.84	0.99			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.77	1.07			
	Toplam	436	3.80	1.03			
9. Önerme	Ön Lisans	50	3.48	1.15	0.208	0.813	
	Lisans	360	3.52	1.04			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.38	1.02			
	Toplam	436	3.50	1.05			

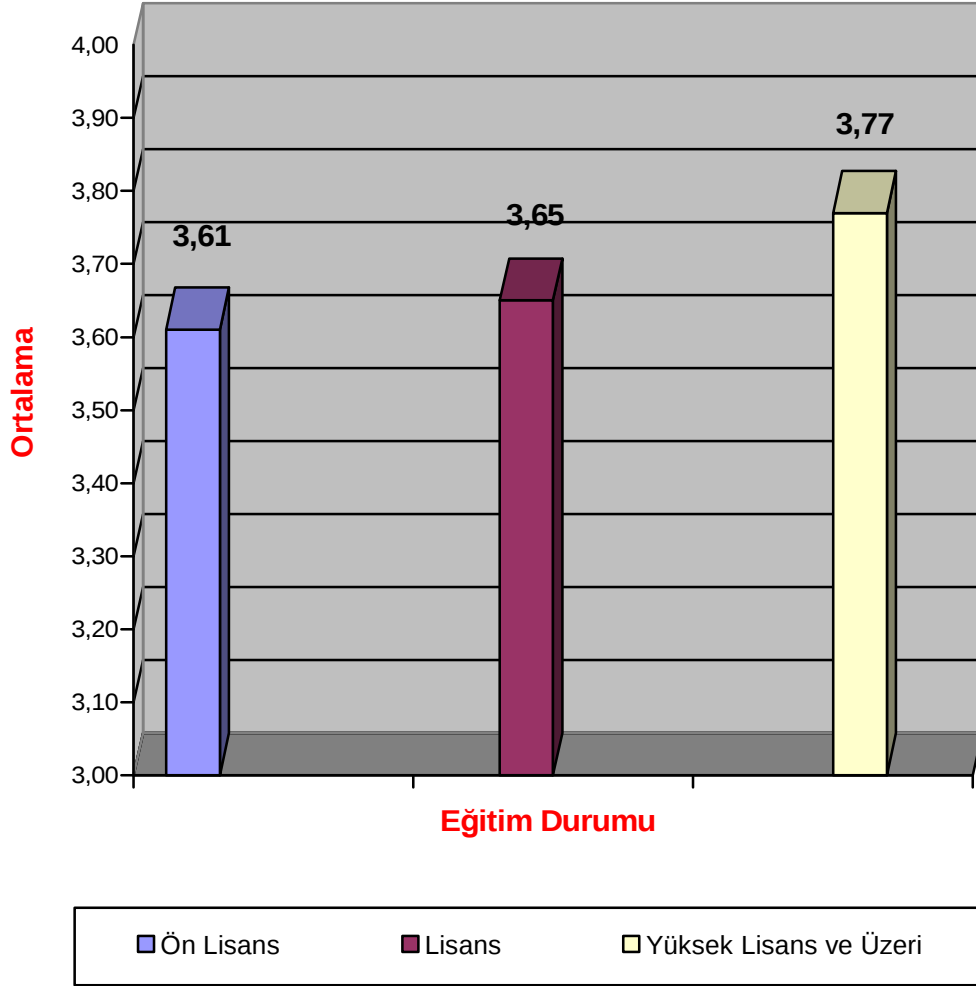
Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin yararlarına ilişkin görüşlerinin eğitim durumlarına göre değerlendirilmeleri tablo 19’da verilmiştir. Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin yararlarına ilişkin görüşlerin gruplar arasında eğitim durumlarına göre farklılık göstermediği görülmektedir. Yüksek lisans ve üzeri eğitim alanlar $\bar{X} = 3.77$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Lisans mezunları $\bar{X} = 3.65$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Ön lisans mezunları ise $\bar{X} = 3.61$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirterek Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin yararlı olacağını düşünmektedirler.

Grafik 16

Grafik 17

**Eğitim Durumlarına Göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez
Örgütünün Elinde Bulunan Yetkilerin Yerelleştirilmesinin
Yararlarına İlişkin Görüşler**

Eğitim Durumlarına Göre
Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan
Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

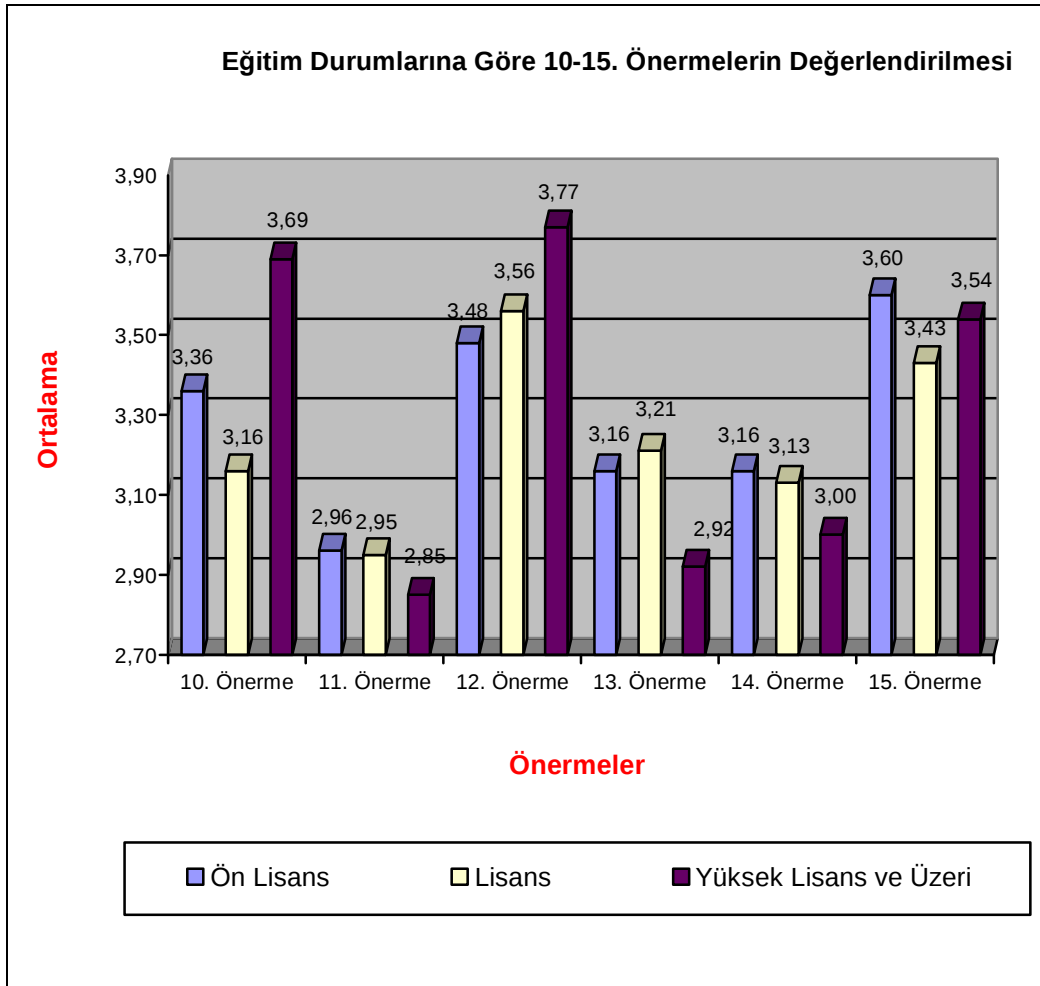
Tablo 20
Eğitim Durumlarına Göre
Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan
Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Görüşler

Önerme	Görev Unvanı	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
10. Önerme	Ön Lisans	50	3.36	0.90	2.886	0.057	
	Lisans	360	3.16	1.22			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.69	1.09			
	Toplam	436	3.22	1.18			
11. Önerme	Ön Lisans	50	2.96	1.19	0.095	0.910	
	Lisans	360	2.95	1.21			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	2.85	1.12			
	Toplam	436	2.95	1.20			
12. Önerme	Ön Lisans	50	3.48	1.03	0.488	0.614	
	Lisans	360	3.56	1.24			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.77	1.34			
	Toplam	436	3.56	1.22			
13. Önerme	Ön Lisans	50	3.16	1.27	0.647	0.524	
	Lisans	360	3.21	1.25			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	2.92	1.41			
	Toplam	436	3.19	1.26			
14. Önerme	Ön Lisans	50	3.16	1.02	0.167	0.846	
	Lisans	360	3.13	1.23			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.00	1.20			
	Toplam	436	3.13	1.21			
15. Önerme	Ön Lisans	50	3.60	1.11	0.553	0.576	
	Lisans	360	3.43	1.16			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.54	1.36			
	Toplam	436	3.45	1.16			

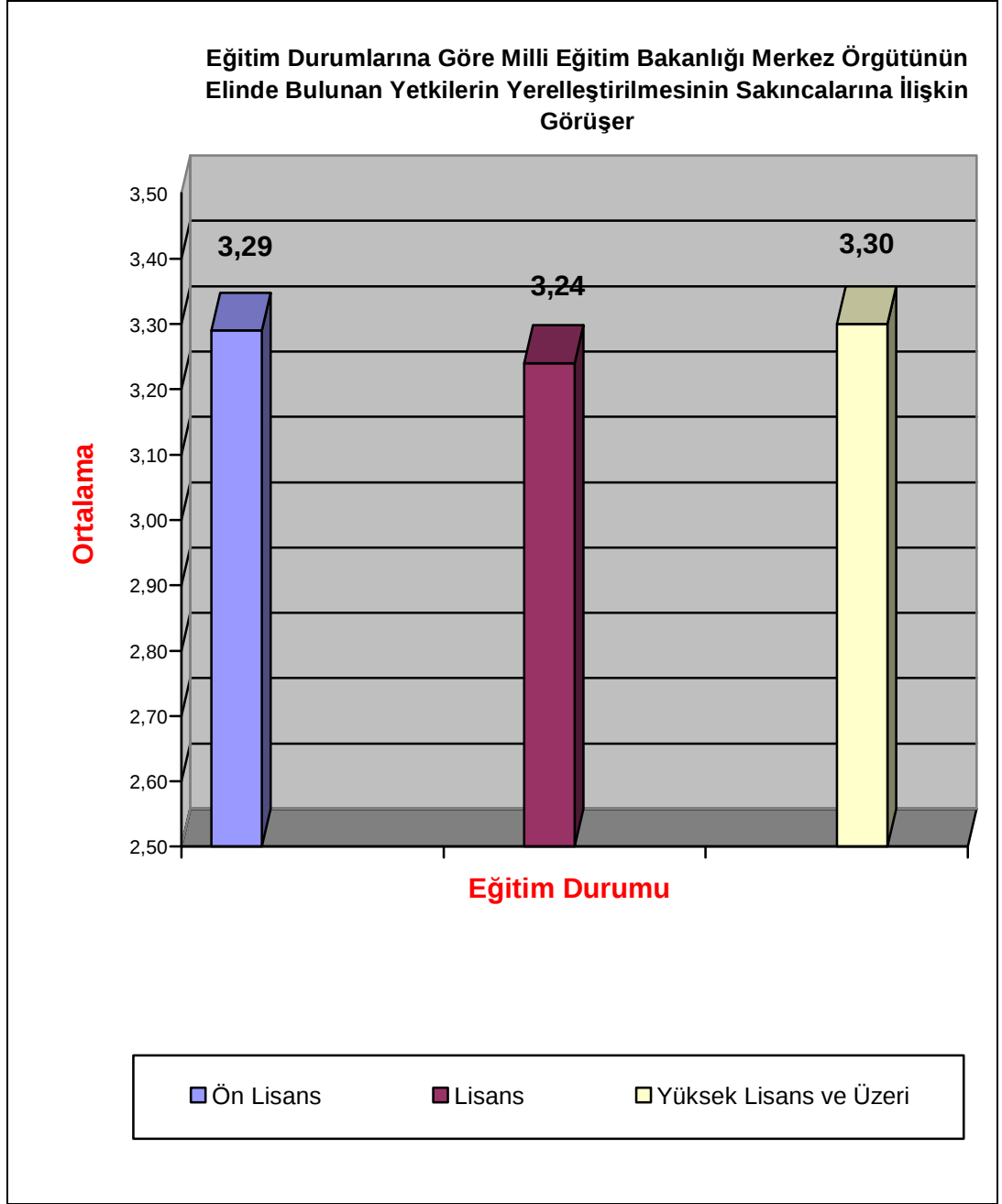
Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleştirilmesinin sakıncalarına ilişkin görüşlerinin eğitim durumlarına göre

değerlendirilmeleri tablo 20’de verilmiştir. Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin sakıncalarına ilişkin görüşlerin gruplar arasında eğitim durumlarına göre farklılık göstermediği görülmektedir. Yüksek lisans ve üzeri eğitim alanlar $\bar{X}=3.30$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Lisans mezunları $\bar{X}=3.29$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Ön lisans mezunları ise $\bar{X}=3.24$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirterek Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin sakıncaları olabileceğini düşünmektedir.

Grafik 18

Grafik 19

**Eğitim Durumlarına Göre Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi
Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Bulgular ve Yorum**

Tablo 21

**Eğitim Durumlarına Göre Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi
Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Görüşler**

Önerme	Görev Unvanı	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
16. Önerme	Ön Lisans	50	3.20	1.21	1.046	0.352	
	Lisans	360	3.45	1.22			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.54	1.17			
	Toplam	436	6.43	1.22			
17. Önerme	Ön Lisans	50	3.16	1.20	0.598	0.550	
	Lisans	360	3.25	1.22			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.00	1.06			
	Toplam	436	3.22	1.21			
18. Önerme	Ön Lisans	50	3.00	1.21	0.439	0.645	
	Lisans	360	3.08	1.30			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	2.85	1.38			
	Toplam	436	3.06	1.29			
19. Önerme	Ön Lisans	50	3.36	1.18	4.389	0.013	1-2
	Lisans	360	3.84	1.04			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.77	1.34			
	Toplam	436	3.78	1.08			
20. Önerme	Ön Lisans	50	3.24	1.15	4.367	0.013	1-2 1-3
	Lisans	360	3.69	1.12			
	Yüksek Lisans ve Üzeri	26	3.92	1.16			
	Toplam	436	3.66	1.13			

*p<0.05

Örnekleme grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinliklerine ilişkin görüşlerinin eğitim durumlarına göre değerlendirilmeleri tablo 21’de verilmiştir. Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinliklerine ilişkin görüşlerin gruplar arasında eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir.

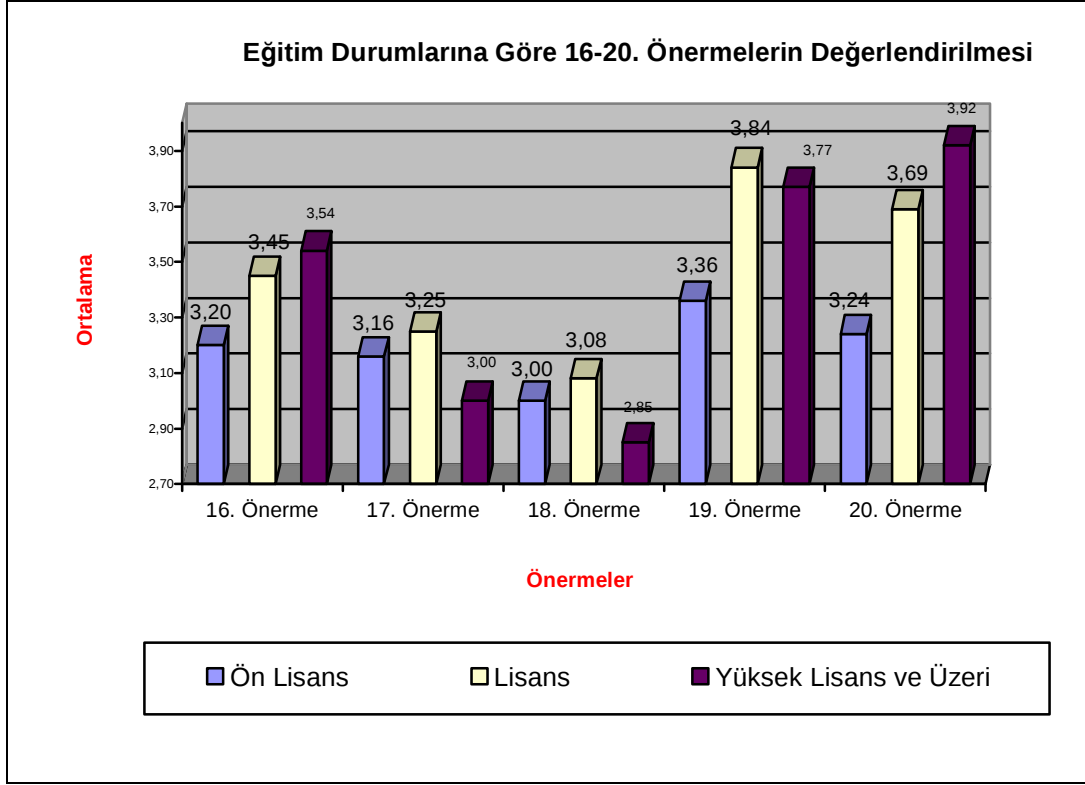
“Okul yapımı için arsa, bina yapımı, binaların onarımı işleri yerel düzeyde planlanıp gerekli olan kaynak yerel kaynaklardan sağlanmalıdır.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken lisans mezunları $\bar{X}=3.84$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yüksek lisans ve üzeri eğitim alanlar $\bar{X}=3.77$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Ön lisans mezunları ise $\bar{X}=3.36$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir.

Bu önermede $F= 4.389$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre ön lisans mezunları ile lisans mezunları arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Lisans mezunları bu görüşe, ön lisans mezunlarına göre $\bar{X}=4.84$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Ön lisans mezunları ise bu görüşe $\bar{X}=3.36$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirterek bu konuda daha dikkatli olunması gerektiğini düşünmektedir.

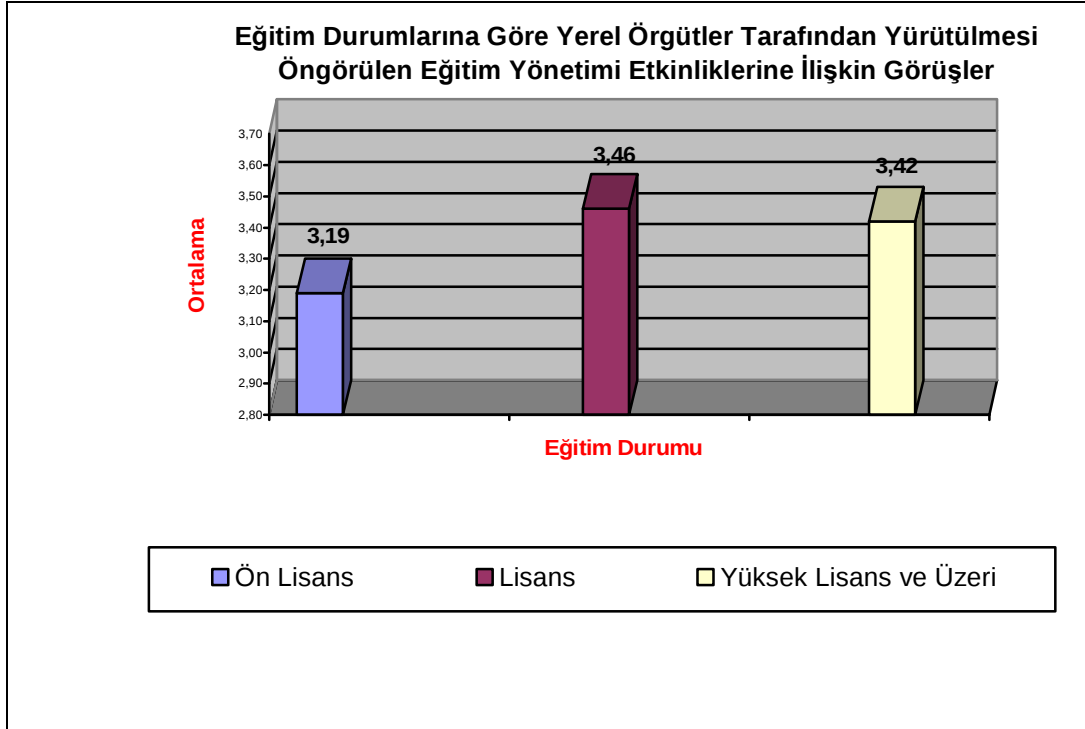
“Eğitim araç-gereçlerinin temin edilmesi bakım ve onarımı ile kurumların elektrik, su, haberleşme, ısınma vb. giderleri yerel kaynaklardan karşılanmalıdır.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken yüksek lisans ve üzeri eğitim alanlar $\bar{X}=3.92$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Lisans mezunları $\bar{X}=3.69$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Ön lisans mezunları ise $\bar{X}=3.24$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir.

Bu önermede $F= 4.367$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre ön lisans mezunları ile lisans mezunları arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Ön lisans mezunları ile yüksek lisans ve üzeri eğitim alanlar arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Lisans mezunları bu görüşe, ön lisans mezunlarına göre $\bar{X}=3.69$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Yüksek lisans ve üzeri eğitim alanlar bu görüşe, ön lisans mezunlarına göre $\bar{X}=3.92$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Ön lisans mezunları ise $\bar{X}=3.11$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirterek bu konuda daha dikkatli olunması gerektiğini düşünmektedir.

Grafik 20

Grafik 21

**Yöneticilik Kıdemlerine Göre Milli Eğitim Bakanlığının
Merkeziyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Bulgular ve Yorum**

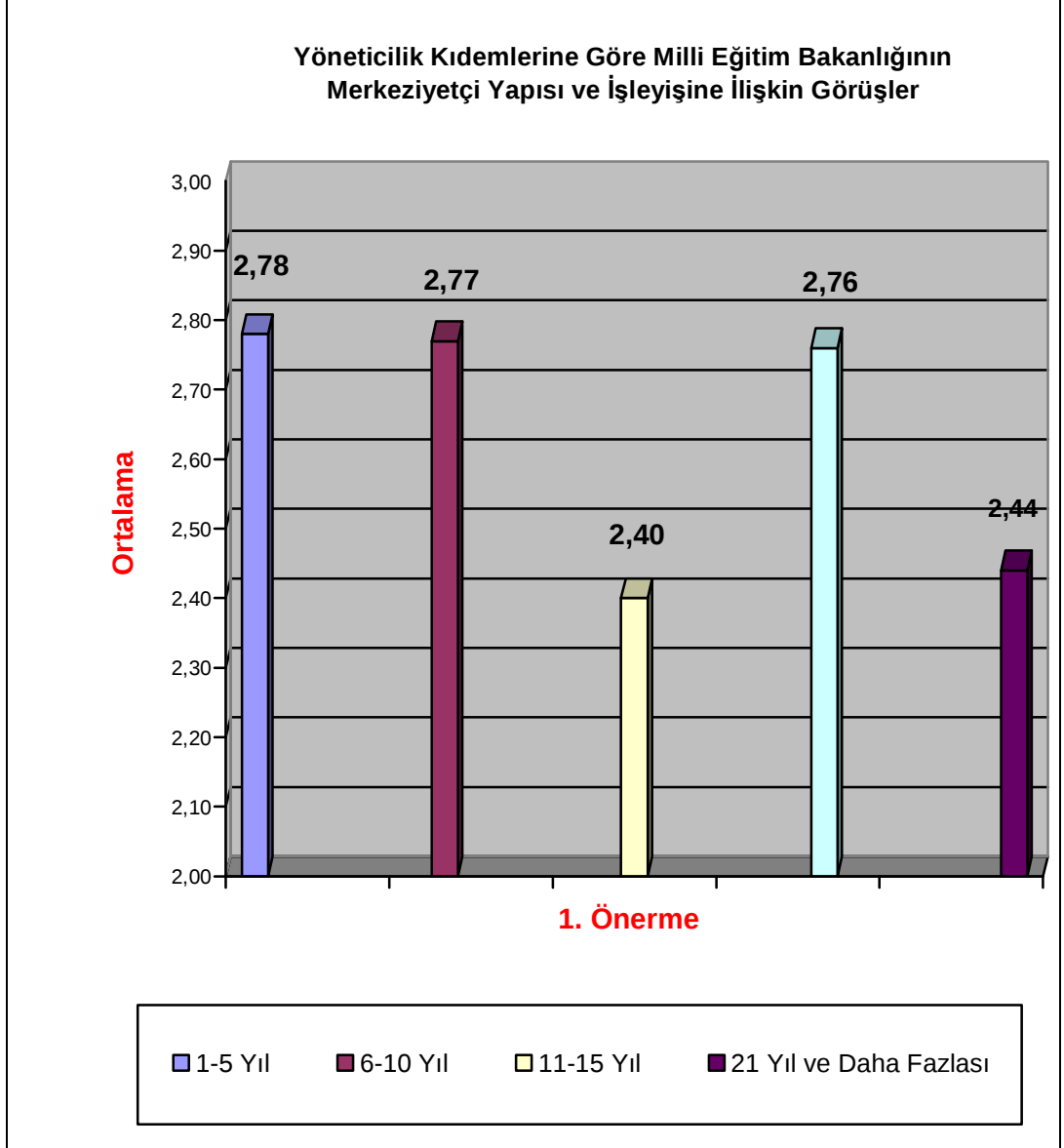
Tablo 22
Yöneticilik Kıdemlerine Göre Milli Eğitim Bakanlığının
Merkeziyetçi Yapısı ve İşleyişine İlişkin Görüşler

Önerme	Yöneticilik Kıdemi	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
1. Önerme	1-5 Yıl	82	2.78	1.03	2.430	0.047	
	6-10 Yıl	62	2.77	1.27			
	11-15 Yıl	60	2.40	1.12			
	16-20 Yıl	42	2.76	1.12			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	2.44	1.14			
Toplam		436	2.58	1.15			

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısı ve işleyişine ilişkin görüşlerinin yöneticilik kıdemlerine göre değerlendirilmeleri tablo 22’de verilmiştir. Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısı ve işleyişine ilişkin görüşlerin gruplar arasında yöneticilik kıdemlerine göre farklılık göstermediği görülmektedir ($F= 2.430$; $p>0.05$). Yöneticilik kıdemi 1-5 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=2.78$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=2.77$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=2.76$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=2.44$ ile “katılmıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=2.40$ ile “katılmıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ile yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısıyla işlevlerini etkili bir biçimde yerine getirdiğini düşünmemektedir. Bu grupların dışında kalan

eğitim yöneticileri ve deneticileri ise Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısıyla işlevlerini etkili bir biçimde yerine getirip getirmediği konusunda kararsızlık içindedir.

Grafik 22

**Yöneticilik Kıdemlerine Göre
Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim
Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorum**

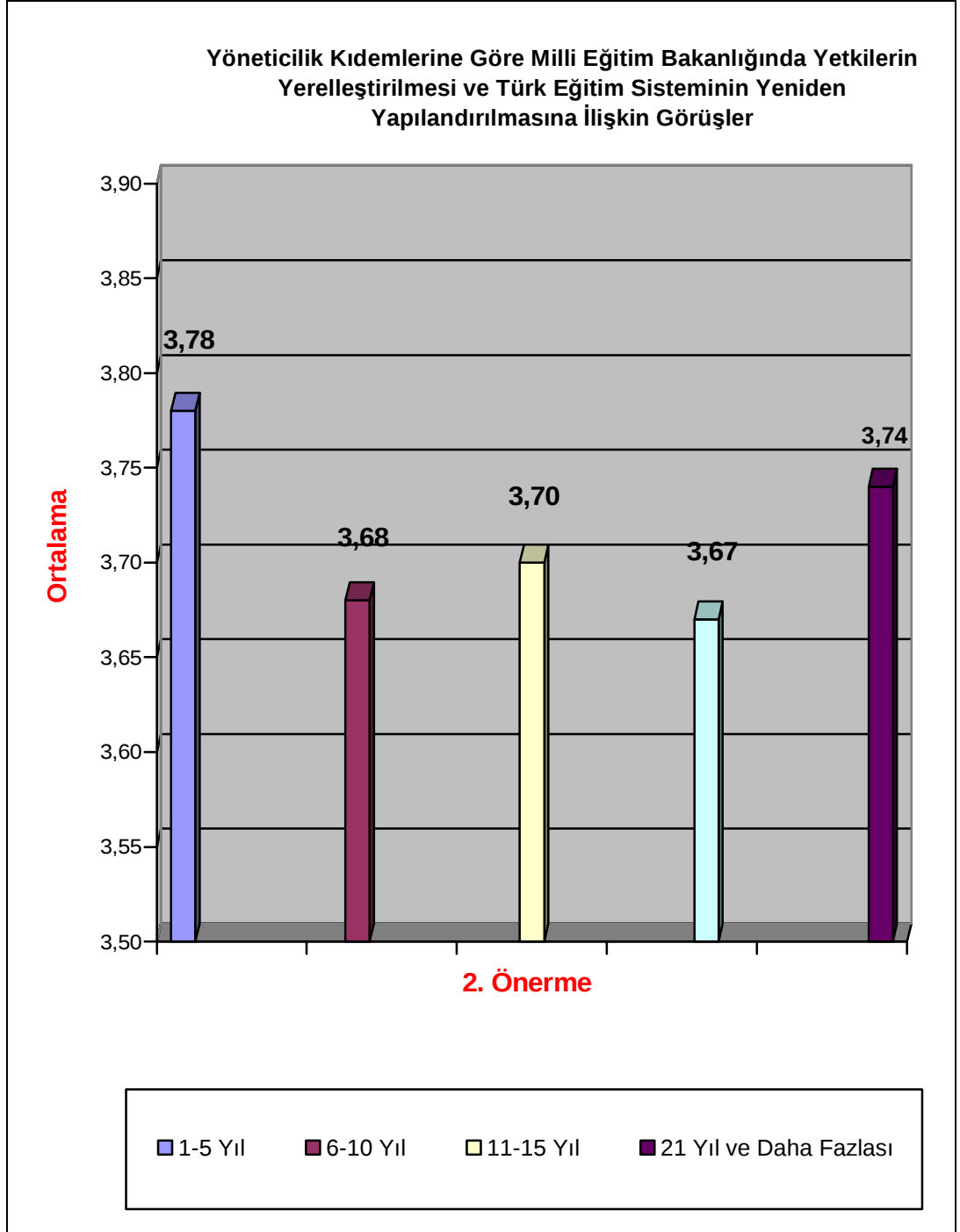
Tablo 23

**Yöneticilik Kıdemlerine Göre Milli Eğitim Bakanlığında Yetkilerin
Yerelleştirilmesi ve Türk Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına
İlişkin Görüşler**

Önerme	Yöneticilik Kıdemi	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
2. Önerme	1-5 Yıl	82	3.78	1.27	0.114	0.977	
	6-10 Yıl	62	3.68	1.13			
	11-15 Yıl	60	3.70	1.08			
	16-20 Yıl	42	3.67	1.10			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.74	1.25			
Toplam		436	3.73	1.20			

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığında yetkilerin yerel örgütlere devri ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasına ilişkin görüşlerinin yöneticilik kıdemlerine göre değerlendirilmeleri tablo 23'te verilmiştir. Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda Milli Eğitim Bakanlığında yetkilerin yerel örgütlere devri ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasına ilişkin görüşlerin gruplar arasında yöneticilik kıdemlerine göre farklılık göstermediği görülmektedir ($F= 0.114$; $p>0.05$). Yöneticilik kıdemi 1-5 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.78$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.74$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.70$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.68$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.67$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirterek Milli Eğitim Bakanlığında yetkilerin yerel örgütlere devrinin ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılmasının gerekli olduğunu düşünmektedir.

Grafik 23

Yöneticilik Kıdemlerine Göre
Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan
Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 24
Yöneticilik Kıdemlerine Göre
Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan
Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Yararlarına İlişkin Görüşler

Önerme	Yöneticilik Kıdemi	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
3. Önerme	1-5 Yıl	82	3.83	1.09	1.191	0.314	
	6-10 Yıl	62	3.65	1.13			
	11-15 Yıl	60	3.90	0.88			
	16-20 Yıl	42	3.52	1.02			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.65	1.15			
	Toplam	436	3.71	1.09			
4. Önerme	1-5 Yıl	82	3.85	0.96	0.666	0.616	
	6-10 Yıl	62	3.84	1.23			
	11-15 Yıl	60	3.67	1.17			
	16-20 Yıl	42	4.00	0.99			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.80	1.00			
	Toplam	436	3.82	1.05			
5. Önerme	1-5 Yıl	82	3.44	1.02	0.976	0.420	
	6-10 Yıl	62	3.32	1.18			
	11-15 Yıl	60	3.57	0.85			
	16-20 Yıl	42	3.48	1.02			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.59	1.00			
	Toplam	436	3.51	1.02			
6. Önerme	1-5 Yıl	82	3.68	1.03	0.577	0.680	
	6-10 Yıl	62	3.45	1.05			
	11-15 Yıl	60	3.57	1.13			
	16-20 Yıl	42	3.71	1.09			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.65	1.15			
	Toplam	436	3.62	1.10			
7. Önerme	1-5 Yıl	82	3.54	1.04	1.222	0.301	
	6-10 Yıl	62	3.45	1.08			
	11-15 Yıl	60	3.77	0.96			
	16-20 Yıl	42	3.52	0.97			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.71	1.08			
	Toplam	436	3.63	1.05			

Tablo 24'ün Devamı

8. Önerme	1-5 Yıl	82	3.44	1.20	3.784	0.005	1-5
	6-10 Yıl	62	3.71	1.12			
	11-15 Yıl	60	3.93	0.94			
	16-20 Yıl	42	3.95	0.85			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.92	0.96			
	Toplam	436	3.80	1.03			
9. Önerme	1-5 Yıl	82	3.29	1.09	4.786	0.001	2-5
	6-10 Yıl	62	3.10	1.24			
	11-15 Yıl	60	3.67	0.88			
	16-20 Yıl	42	3.62	1.06			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.65	0.96			
	Toplam	436	3.50	1.05			

*p<0.05

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin yararlarına ilişkin görüşlerinin yöneticilik kıdemlerine göre değerlendirilmeleri tablo 24'te verilmiştir. Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin yararlarına ilişkin görüşlerin gruplar arasında yöneticilik kıdemlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir.

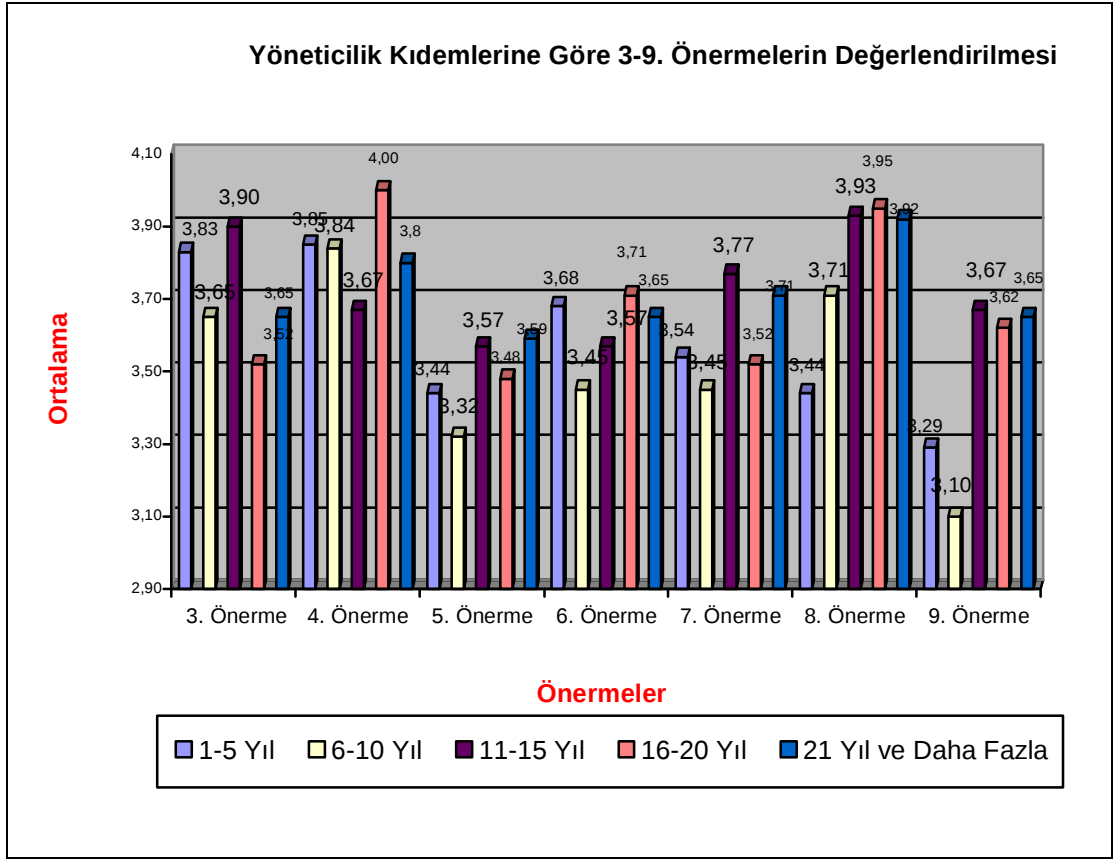
“Yerelleşme ile yerel düzeyde bulunan eğitim araç-gereçleri, personel, bina ve diğer kaynaklar daha verimli kullanılır.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.95$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.93$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.92$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.71$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 1-5 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.44$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir.

Bu önermede $F= 3.784$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre yöneticilik kıdemi 1-5 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ile yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri bu görüşe yöneticilik kıdemi 1-5 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçilerine göre $\bar{X}=3.92$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır.

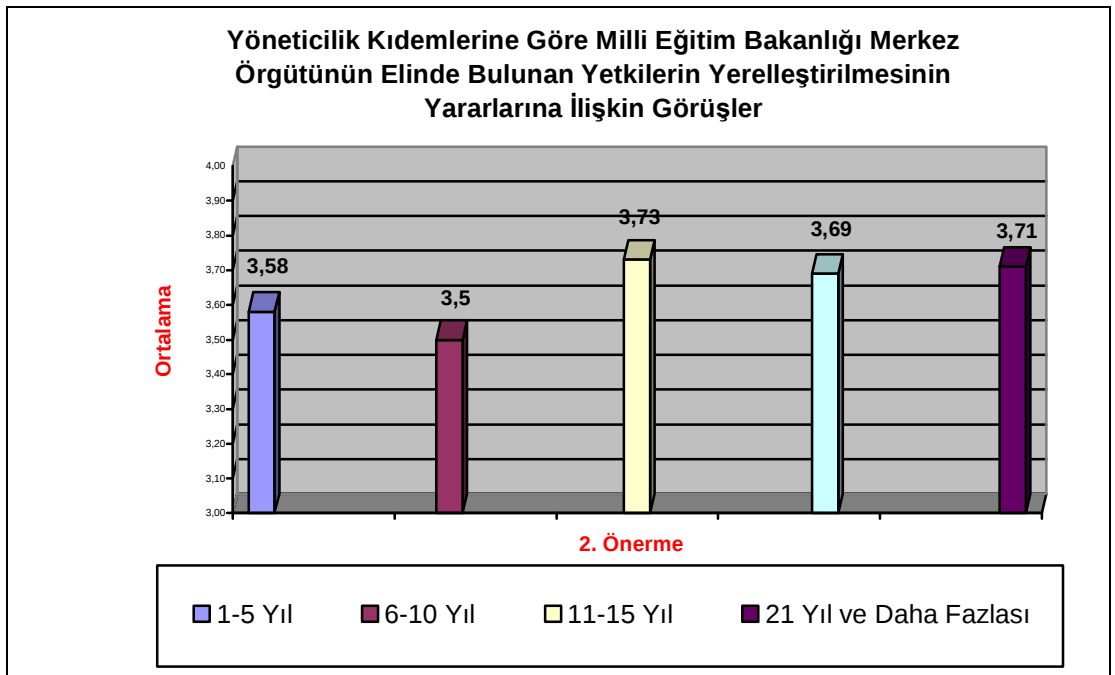
“Yerelleşme ile ekonomik ve sosyal kalkınma daha hızlı gerçekleşir.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.67$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.65$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.62$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 1-5 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.29$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ise $\bar{X}=3.10$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir.

Bu önermede $F= 4.786$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ile yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri bu görüşe yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçilerine göre $\bar{X}=3.65$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Yöneticilik kıdemi 10 yıldan fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri yerelleşme ile ekonomik ve sosyal kalkınmanın daha hızlı gerçekleşeceğini düşünmektedirler. Yöneticilik kıdemleri 10 yıldan az olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ise yerelleşme ile ekonomik ve sosyal kalkınmanın daha hızlı gerçekleşeceği konusunda kararsızlık içindedir.

Grafik 24

Grafik 25

Yöneticilik Kıdemlerine Göre
Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan
Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 25
Yöneticilik Kıdemlerine Göre
Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Elinde Bulunan
Yetkilerin Yerelleştirilmesinin Sakıncalarına İlişkin Görüşler

Önerme	Yöneticilik Kıdemi	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
10. Önerme	1-5 Yıl	82	3.29	1.14	2.796	0.026	4-5
	6-10 Yıl	62	3.29	1.12			
	11-15 Yıl	60	3.13	1.07			
	16-20 Yıl	42	2.67	1.26			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.31	1.22			
	Toplam	436	3.22	1.18			
11. Önerme	1-5 Yıl	82	2.88	1.24	2.314	0.057	
	6-10 Yıl	62	3.23	1.17			
	11-15 Yıl	60	3.03	1.12			
	16-20 Yıl	42	2.52	1.15			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	2.95	1.21			
	Toplam	436	2.95	1.20			
12. Önerme	1-5 Yıl	82	3.73	1.13	0.927	0.448	
	6-10 Yıl	62	3.58	1.35			
	11-15 Yıl	60	3.63	1.34			
	16-20 Yıl	42	3.62	1.15			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.44	1.20			
	Toplam	436	3.56	1.22			
13. Önerme	1-5 Yıl	82	3.15	1.29	4.011	0.003	2-4 3-4 4-5
	6-10 Yıl	62	3.42	1.30			
	11-15 Yıl	60	3.40	1.15			
	16-20 Yıl	42	2.52	1.19			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.21	1.24			
	Toplam	436	3.19	1.26			
14. Önerme	1-5 Yıl	82	3.07	1.25	1.064	0.374	
	6-10 Yıl	62	3.26	1.14			
	11-15 Yıl	60	3.03	1.15			
	16-20 Yıl	42	3.43	1.19			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.07	1.23			
	Toplam	436	3.13	1.21			

Tablo 25'in Devamı

15. Önerme	1-5 Yıl	82	3.51	1.11	0.451	0.772	
	6-10 Yıl	62	3.42	1.19			
	11-15 Yıl	60	3.60	1.03			
	16-20 Yıl	42	3.33	1.18			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.42	1.21			
	Toplam	436	3.45	1.16			

*p<0.05

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin sakıncalarına ilişkin görüşlerinin yöneticilik kıdemlerine göre değerlendirilmeleri tablo 25'te verilmiştir. Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin sakıncalarına ilişkin görüşlerin gruplar arasında yöneticilik kıdemlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir.

“Yerelleşme ile merkez örgütünün yerel eğitim kurumlarını denetlemesi azalır.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.31$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 1-5 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ile yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.29$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.13$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ise $\bar{X}=2.67$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir.

Bu önermede $F= 2.796$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ile yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri arasında $\bar{X}=0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri bu görüşe yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçilerine göre $\bar{X}=3.31$ ile “kararsızım” derecesinde daha fazla katılmaktadır.

Yöneticilik kıdemlerine göre örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin tamamı “kararsızım” derecesinde görüş belirterek yerelleşme ile merkez örgütünün yerel eğitim kurumlarını denetlemesinin azalacağı konusunda kararsızlık içindedir.

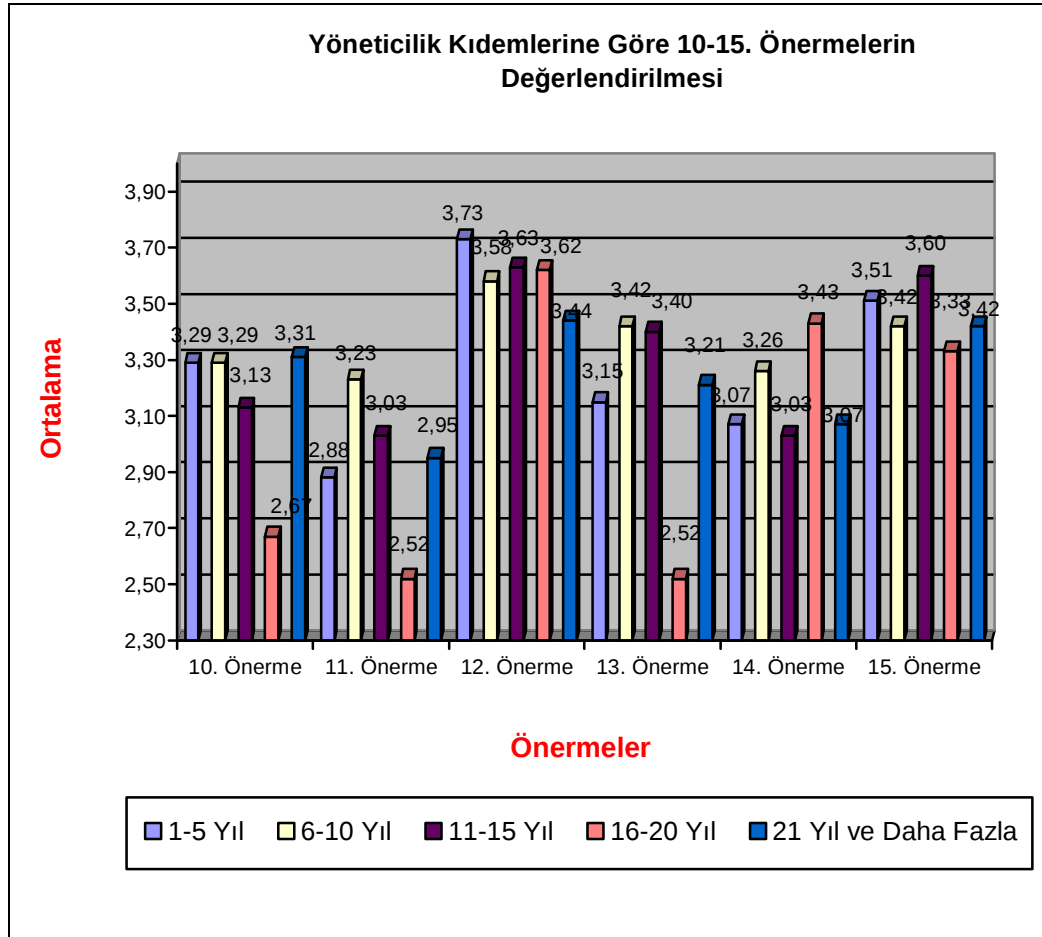
“Yerelleşme ile eğitimin milli birliği sağlama işlevi azalır.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.42$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.40$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.21$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 1-5 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.15$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=2.52$ ile “katılmıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir.

Bu önermede $F=4.011$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ile yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ile yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ile yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri bu görüşe yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçilerine göre $\bar{X}=3.42$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri bu görüşe yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçilerine göre $\bar{X}=3.40$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri bu görüşe yöneticilik

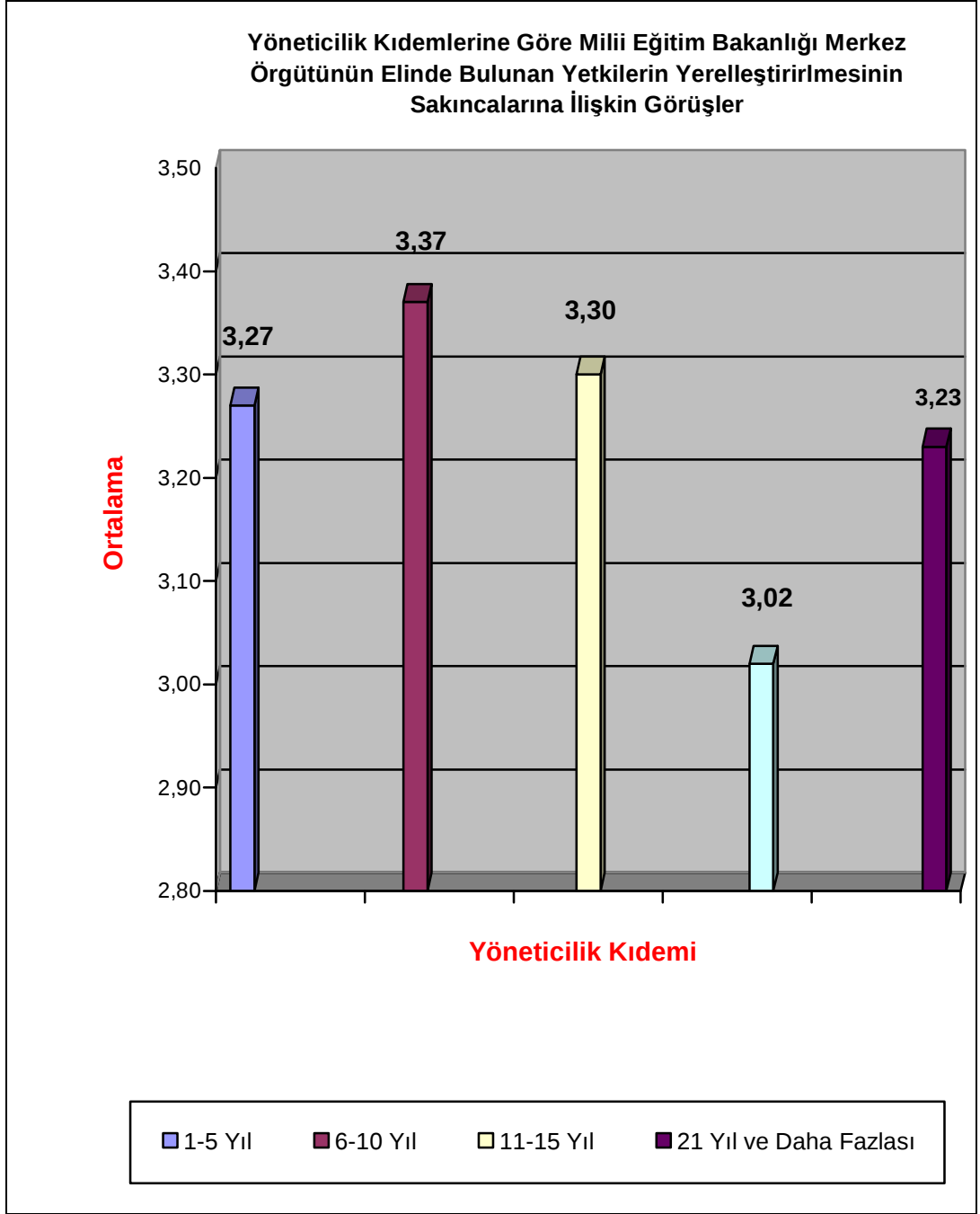
kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçilerine göre $\bar{X}=3.21$ ile “kararsızım” derecesinde daha fazla katılmaktadır.

Yöneticilik kıdemi 6-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri yerelleşme ile eğitimin milli birliği sağlama işlevinin azalacağını düşünmektedir. Buna karşılık yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri yerelleşme ile eğitimin milli birliği sağlama işlevinin azalacağını düşünmemektedir. Yöneticilik kıdemi 1-5 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ile 21 yıldan fazla yöneticilik kıdemi olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ise bu konuda kararsızlık içindedir.

Grafik 26

Grafik 27

**Yöneticilik Kıdemlerine Göre
Yerel Örgütler Tarafından Yürütülmesi Öngörülen
Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Bulgular ve Yorum**

Tablo 26
**Yöneticilik Kıdemlerine Göre Taşra Örgütü Tarafından
Yürütülmesi Öngörülen Eğitim Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Görüşler**

Önerme	Yöneticilik Kıdemi	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
16. Önerme	1-5 Yıl	82	3.34	1.27	2.745	0.028	
	6-10 Yıl	62	3.35	1.22			
	11-15 Yıl	60	3.87	0.89			
	16-20 Yıl	42	3.14	1.34			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.41	1.23			
	Toplam	436	3.43	1.22			
17. Önerme	1-5 Yıl	82	3.37	1.23	4.034	0.003	2-3
	6-10 Yıl	62	2.81	1.34			
	11-15 Yıl	60	3.53	1.10			
	16-20 Yıl	42	2.90	1.21			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.27	1.15			
	Toplam	436	3.22	1.21			
18. Önerme	1-5 Yıl	82	2.93	1.20	1.127	0.343	
	6-10 Yıl	62	2.90	1.29			
	11-15 Yıl	60	2.93	1.27			
	16-20 Yıl	42	3.29	1.33			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.15	1.33			
	Toplam	436	3.06	1.29			
19. Önerme	1-5 Yıl	82	3.66	1.21	2.261	0.062	
	6-10 Yıl	62	3.94	0.99			
	11-15 Yıl	60	4.10	0.92			
	16-20 Yıl	42	3.71	1.09			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.69	1.08			
	Toplam	436	3.78	1.08			
20. Önerme	1-5 Yıl	82	3.29	1.22	5.172	0.000	1-2 2-4
	6-10 Yıl	62	4.03	0.90			
	11-15 Yıl	60	3.73	1.25			
	16-20 Yıl	42	3.33	1.22			
	21 Yıl ve Daha Fazla	190	3.74	1.05			
	Toplam	436	3.66	1.13			

*p<0.05

Örneklem grubunu oluşturan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinliklerine ilişkin görüşlerinin yöneticilik kıdemlerine göre değerlendirilmeleri tablo 26'da verilmiştir. Yapılan tek faktörlü varyans analizi sonucunda yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinliklerine ilişkin görüşlerin gruplar arasında yöneticilik kıdemlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir.

“Eğitim iş görenlerinin yer değişikliği, ödül, ceza ve diğer özlük işlemleri yerel düzeyde yürütülmelidir.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.53$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 1-5 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.37$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.27$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=2.90$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ise $\bar{X}=2.81$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir.

Bu önermede $F= 4.034$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ile yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri bu görüşe, yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve deneticilerine göre $\bar{X}=3.53$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır. Yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri eğitim iş görenlerinin yer değişikliği, ödül, ceza ve diğer özlük işlemlerinin yerel düzeyde yürütülmesi gerektiğini düşünmektedir. Buna karşılık yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri başta olmak üzere yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri dışında kalan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin tamamı “kararsızım” derecesinde görüş belirterek eğitim iş görenlerinin yer değişikliği,

ödül, ceza ve diğer özlük işlemlerinin yerel düzeyde yürütülmesi konusunda kararsızlık içindedir.

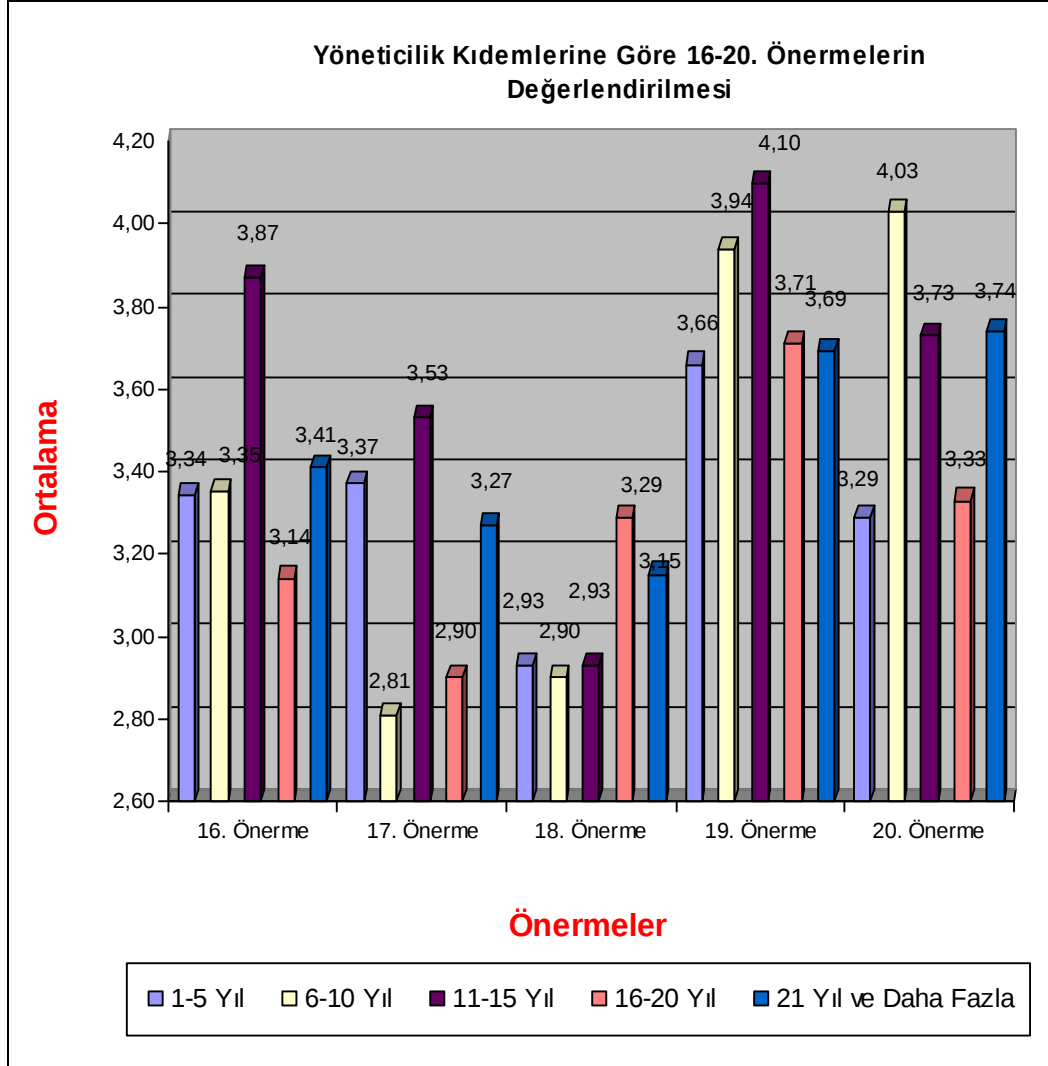
“Eğitim araç-gereçlerinin temin edilmesi bakım ve onarımı ile kurumların elektrik, su, haberleşme, ısınma vb. giderleri yerel kaynaklardan karşılanmalıdır.” önermesindeki görüşlerini değerlendirirken yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=4.03$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 21 yıl ve daha fazla olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.74$ ile “katılıyorum” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 11-15 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.73$ ile “katılıyorum” derecesinde, görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri $\bar{X}=3.33$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir. Yöneticilik kıdemi 1-5 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ise $\bar{X}=3.29$ ile “kararsızım” derecesinde görüş belirtmiştir.

Bu önermede $F= 5.172$ olarak bulunmuş, scheffe testi sonucuna göre yöneticilik kıdemi 1-5 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ile yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ile yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri arasında $\alpha =0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yöneticilik kıdemi 6-10 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri bu görüşe, yöneticilik kıdemi 1-5 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçilerine göre ve yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçilerine göre $\bar{X}=4.03$ ile “katılıyorum” derecesinde daha fazla katılmaktadır.

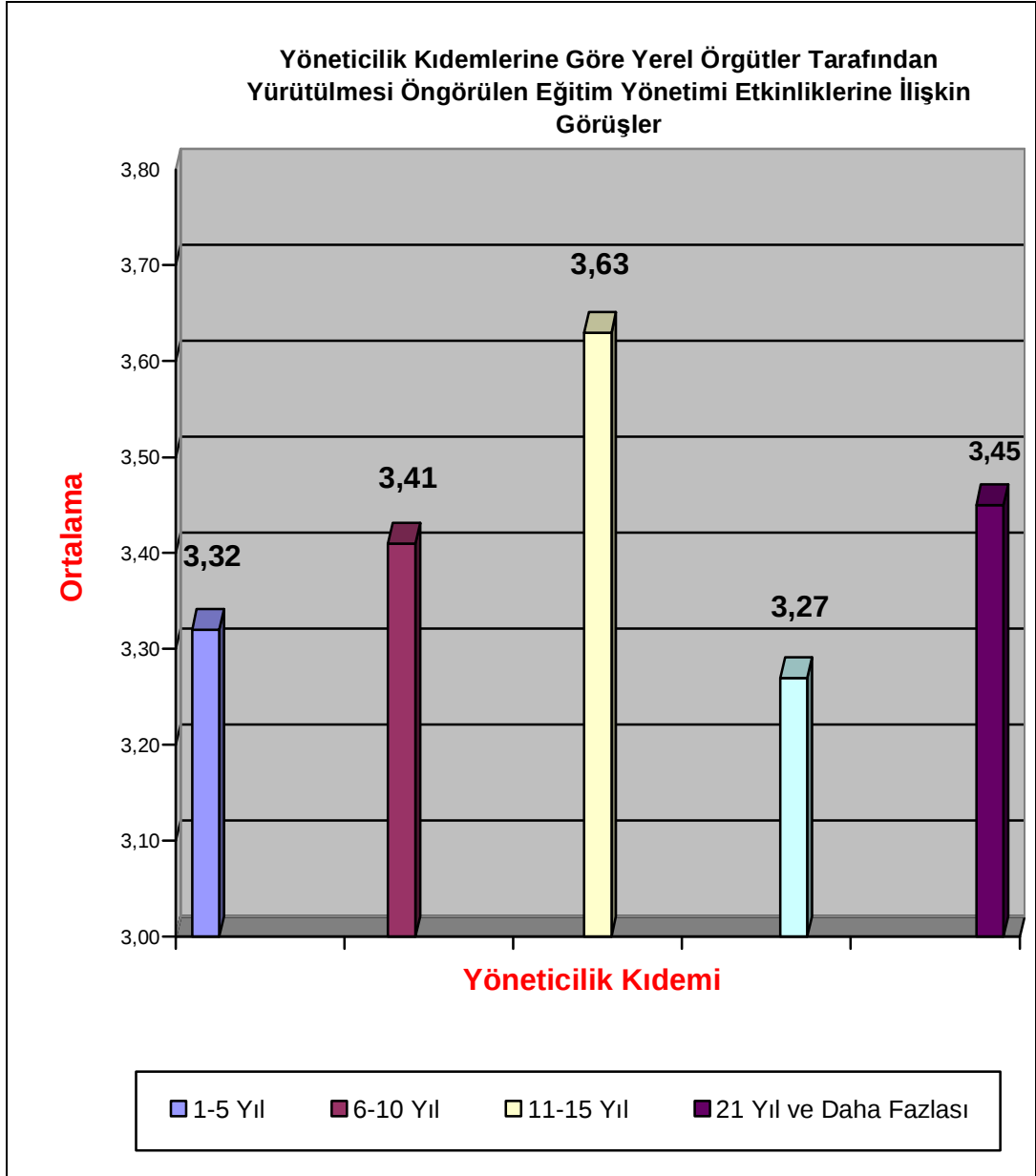
Yöneticilik kıdemi 1-5 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri ile yöneticilik kıdemi 16-20 yıl olan eğitim yöneticileri ve denetçileri eğitim araç-gereçlerinin temin edilmesi bakım ve onarımı ile kurumların elektrik, su, haberleşme, ısınma vb. giderlerin yerel kaynaklardan karşılanması konusunda kararsızlık içindedirler. Buna karşılık bu grubun dışında kalan

eğitim yöneticileri ve denetçilerinin tamamı “katılıyorum” derecesinde görüş belirterek eğitim araç-gereçlerinin temin edilmesi bakım ve onarımı ile kurumların elektrik, su, haberleşme, ısınma vb. giderlerin yerel kaynaklardan karşılanması gerektiğini düşünmektedir.

Grafik 28

Grafik 29

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma bulgularına dayalı olarak elde edilen sonuçlar ve geliştirilen önerilere yer verilmektedir.

SONUÇLAR

1. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin eğitim alanında yerelleşmenin beş boyutu ile ilgili görüşlerinin aritmetik ortalamaları $\bar{X} = 2.58$ ile $\bar{X} = 3.73$ arasında değişmektedir. Genel aritmetik ortalama ise $\bar{X} = 3.33$ ’tür. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin eğitimde yerelleşmeye ilişkin beş boyuttan en çok Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün sahip olduğu yetkilerin yerelleştirilmesi ve Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılması boyutunu olumlu olarak değerlendirdikleri görülmektedir ($\bar{X} = 3.73$, $SS = 1.20$). Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin %70’ten fazlası Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yetkilerinin bir kısmını yerel örgütlere devretmesi ve eğitim sisteminin yeniden yapılanması görüşündedirler. Dolayısıyla eğitim yöneticileri ve denetçileri eğitim sisteminde yaşanan sorunların Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde bulunan yetkilerin işin yapıldığı yerel örgütlere devredilmesi ile çözümlenebileceği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin en olumsuz değerlendikleri boyut ise Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısıyla işlevlerini etkili bir şekilde yerine getirmesi boyutudur. ($\bar{X} = 2.58$, $SS = 1.15$). Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin %64’ten fazlası Milli Eğitim Bakanlığının karar verme yetkisinin üst yönetim birimlerinde toplandığı merkeziyetçi yapısıyla işlevlerini etkili bir şekilde yerine getiremediği görüşündedirler. Dolayısıyla eğitim yöneticileri ve denetçileri Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde yeni düzenlemeler yapılarak eğitim sisteminde yaşanan yönetim sorunlarının çözümlenebileceği görüşündedirler.

2. Eğitim yöneticileri ve deneticilerinin %70'ten fazlası ankette yer alan Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin yararlarına ilişkin yedi önermenin beşinde Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün bulunan yetkilerinin bir kısmının yerleştirilmesinin yararlı olacağı görüşündedirler. Bu önermeler şunlardır:

Önerme 4: Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü yerel örgütlerden gelen bilgileri kullanarak daha gerçekçi ve etkili eğitim politikaları oluşturur ($\bar{X}=3.82$).

Önerme 8: Yerelleşme ile yerel düzeyde bulunan eğitim araç-gereçleri, personel, bina ve diğer kaynaklar daha verimli kullanılır ($\bar{X}=3.80$).

Önerme 3: Yerelleşme ile yerel örgütlere yetki aktarılmasıyla merkez örgütünün iş yükü, bürokratik gecikmeler ve kırtasiyecilik azalır. Yerel düzeydeki görevlere atanan memurlar yerel sorunlara karşı daha duyarlı olur ($\bar{X}=3.71$).

Önerme 7: Yerelleşme ile eğitim etkinlikleri eğitim ihtiyaçlarına ve yerel koşullara uygun olarak halkın katkıları ile daha az maliyetle yürütülür ($\bar{X}=3.63$).

Önerme 6: Yerel düzeyde eğitimle ilgili kararlar daha çabuk alınır, yerel halkın eğitimle ilgili karar alma sürecine katılması sağlanarak demokratikleşme gerçekleştirilir ($\bar{X}=3.62$).

3. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin %60'tan fazlası Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesi durumunda halk arasındaki nüfuzlu kişilerin kendi çıkarları yönünde eğitim yönetimini etkileyeceği, böylece eğitimde tarafsızlığı sağlamanın güçleşeceği görüşündedirler. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin bu konu ile ilgili görüşlerinin genel aritmetik ortalaması $\bar{X}=3.56$ 'dır. Dolayısıyla eğitim yöneticileri ve denetçileri yerelleşmenin bu konuda sakıncalı olacağı görüşündedirler.

4. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin %60'tan fazlası Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleştirilmesi durumunda yerel örgütlerde görevli eğitim yöneticilerinin halk tarafından daha çok ilgi gören hizmetlere yönelmesiyle eğitimin genel amaç ve ilkelerinden uzaklaşılacağı görüşündedirler. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin bu konu ile ilgili görüşlerinin genel aritmetik ortalaması $\bar{X}=3.45$ 'tir. Dolayısıyla eğitim yöneticileri ve denetçileri yerelleşmenin bu konuda sakıncalı olacağı görüşündedirler

5. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin %73'ten fazlası ankette yer alan yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinliklerine ilişkin beş önermeden üçünde yerel örgütlere yetki devredilmesinin uygun olacağı görüşündedirler. Bu önermeler şunlardır:

Önerme 19. Okul yapımı için arsa, bina yapımı, binaların onarımı işleri yerel düzeyde planlanıp gerekli olan kaynak yerel kaynaklardan sağlanmalıdır ($\bar{X}=3.78$).

Önerme 20: Eğitim araç-gereçlerinin temin edilmesi bakım ve onarımı ile kurumların elektrik, su, haberleşme, ısınma vb. giderleri yerel kaynaklardan karşılanmalıdır ($\bar{X}=3.66$).

Önerme 16: Eğitim kurumlarında görevlendirilecek yönetici, öğretmen, sözleşmeli ve kadrolu diğer eğitim iş görenlerinin istihdam edilmesi yerel düzeyde planlanıp yürütülmelidir ($\bar{X}=3.43$).

6. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin eğitimde yerelleşmeye ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Ankette bulunan 20 önermenin 12'sinde gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin eğitimde yerelleşmeye ilişkin görüşleri arasındaki farklar $p<0.05$ düzeyinde manidar bulunmuştur.

7. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin görev unvanı değişkenine göre Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleştirilmesinin yararları boyutuna ilişkin görüşlerinde gruplar arasında

anlamli farklılık bulunmuştur. Yapılan değ erlendirmelere göre ilkö ğ retim mü fettiş leri ve mü dür yardımcıları yerelleş me ile yerel düzeyde bulunan eğitim araç gereç leri, personel, bina ve diğ er kaynakların daha verimli kullanılacağını düşünürken ş efler bu konuda kararsız kalmaktadır. Yerelleş me ile ekonomik ve sosyal kalkınmanın daha hızlı gerçekleş eceğ i konusunda ise ilkö ğ retim mü fettiş leri ve mü dür yardımcıları olumlu görü ş belirtirken ş efler kararsızlık içindedir.

8. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin görev unvanı değ işkenine göre Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerelleş tirilmesinin sakıncaları boyutuna ilişkin görü şlerinde gruplar arasında anlamli farklılık bulunmuştur. Yapılan değ erlendirmelere göre ş efler yerelleş me ile halk arasındaki nüfuzlu kişilerin kendi çıkarları yönünde eğitim yönetimini etkileyeceğ ini ve eğitimde tarafsızlığı sağ lamanın zorlaşacağını düşünürken mü dür yardımcıları bu konuda kararsız kalmaktadır. Yerelleş me ile eğ itimin milli birliği sağ lama işlevinin azalacağı konusuna mü dür yardımcıları katılmamaktadır. Ş efler ve ilkö ğ retim mü fettiş leri ise bu konuda kararsız kalmaktadır. Yerelleş me ile yerel örgütlerde yürütö len eğitim etkinliklerinin ulusal düzeydeki eğitim standartlarına uygun olarak yürütö lmesinin zorlaşacağı konusuna mü dür yardımcıları katılmamaktadır. Ş efler ve ilkö ğ retim mü fettiş leri ise bu konuda kararsız kalmaktadır. Yerelleş me ile yerel örgütlerde eğitim yöneticilerinin halk tarafından daha çok ilgi gö ren hizmetlere yönelmesinin eğ itimin genel amaçlarından ve İ lkerlerinden uzaklaşılmasına neden olacağı konusuna ilkö ğ retim mü fettiş leri, ş ube mü dürleri ve ş efler katılırken mü dür yardımcıları bu konuda kararsız kalmaktadır.

9. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin görev unvanı değ işkenine göre yerel örgütler tarafından yürütö lmesi ö ngörö len eğitim yönetimi etkinlikleri boyutuna ilişkin görü şlerinde gruplar arasında anlamli farklılık bulunmuştur. Yapılan değ erlendirmelere göre eğitim kurumlarında görevlendirilecek yönetici, ö ğ retmen, sözleşmeli ve kadrolu diğ er eğitim iş gö renlerinin istihdam edilmesinin yerel düzeyde planlanıp yürütö lmesi konusuna ş ube mü dürleri katılırken ilkö ğ retim mü fettiş leri ve ş efler kararsız kalmaktadır. Eğitim iş

görenlerinin yer değişikliği, ödöl, ceza ve diğer özlük işlemlerinin yerel düzeyde yürütölmesi konusuna müdür yardımcıları katılırken ilköğretim müfettişleri kararsız kalmaktadır. Eğitim programlarının geliştirilmesi, eğitim programlarındaki ortak ve seçmeli derslerin içeriklerinin, ders saatlerinin ve kredilerinin belirlenmesi işlemlerinin yerel düzeyde yürütölmesi konusuna müdür yardımcıları katılırken ilköğretim müfettişleri kararsız kalmaktadır. Eğitim araç gereçlerinin temin edilmesi bakım ve onarımı ile kurumların elektrik, su, haberleşme, ısınma vb. giderlerinin yerel kaynaklardan karşılanması konusuna ilköğretim müfettişleri katılırken şefler kararsız kalmaktadır.

10. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin eğitim durumu değişkenine göre Milli Eğitim Bakanlığının merkeziyetçi yapısı boyutuna ilişkin görüşlerinde gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Yapılan değerlendirmelere göre yüksek lisans ve üzerinde eğitim alan eğitim yöneticileri ve denetçileri Milli Eğitim Bakanlığının karar verme yetkisinin üst yönetim birimlerinde toplandığı merkeziyetçi yapısıyla işlevlerini etkili bir şekilde yerine getirdiği konusuna katılmamaktadır. Ön lisans düzeyinde eğitim alan eğitim yöneticileri ve denetçileri ise bu konuda kararsız kalmaktadır.

11. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin eğitim durumu değişkenine göre yerel örgütler tarafından yürütölmesi öngörölün eğitim yönetimi etkinlikleri boyutuna ilişkin görüşlerinde gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Yapılan değerlendirmelere göre okul yapımı için arsa, bina yapımı, binaların onarımı işlerinin yerel düzeyde planlanıp gerekli olan kaynağın yerel kaynaklardan sağlanması konusuna lisans eğitim alan eğitim yöneticileri ve deneticileri katılırken ön lisans düzeyinde eğitim alan eğitim yöneticileri ve deneticileri kararsız kalmaktadır. Eğitim araç gereçlerinin temin edilmesi bakım ve onarımı ile kurumların elektrik, su, haberleşme, ısınma vb. giderlerinin yerel kaynaklardan karşılanması konusuna lisans düzeyinde ve yüksek lisans ve daha yüksek düzeyde eğitim alan eğitim yöneticileri ve denetçileri katılırken ön lisans düzeyinde eğitim alan eğitim yöneticileri ve denetçileri kararsız kalmaktadır.

12. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yöneticilik kıdemi değişkenine göre Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin yararları boyutuna ilişkin görüşlerinde gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Yapılan değerlendirmelere göre 21 yıl ve daha fazla yöneticilik kıdemine sahip eğitim yöneticileri ve denetçileri yerleşme ile ekonomik ve sosyal kalkınmanın daha hızlı gerçekleşeceğini düşünürken 6-10 yıl arasında yöneticilik kıdemine sahip eğitim yöneticileri ve denetçileri bu konuda kararsız kalmaktadır.

13. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yöneticilik kıdemi değişkenine göre Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün elinde bulunan yetkilerin yerleştirilmesinin sakıncaları boyutuna ilişkin görüşlerinde gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Yapılan değerlendirmelere göre yerleşme ile eğitimin milli birliği sağlama işlevinin azalacağı konusuna 6-10 yıl ve 11-15 yıl arasında yöneticilik kıdemine sahip eğitim yöneticileri ve denetçileri katılırken 16-20 yıl arasında yöneticilik kıdemine sahip eğitim yöneticileri ve denetçileri katılmamaktadır. 21 yıl ve daha fazla yöneticilik kıdemine sahip eğitim yöneticileri ve denetçileri ise bu konuda kararsız kalmaktadır.

14. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin yöneticilik kıdemi değişkenine göre yerel örgütler tarafından yürütülmesi öngörülen eğitim yönetimi etkinlikleri boyutuna ilişkin görüşlerinde gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Yapılan değerlendirmelere göre eğitim iş görenlerinin yer değişikliği, ödül, ceza ve diğer özlük işlemlerinin yerel düzeyde yürütülmesi konusuna 11-15 yıl arasında yöneticilik kıdemine sahip eğitim yöneticileri ve denetçileri katılırken 6-10 yıl arasında yöneticilik kıdemine sahip eğitim yöneticileri ve denetçileri kararsız kalmaktadır. Eğitim araç gereçlerinin temin edilmesi bakım ve onarımı ile kurumların elektrik, su, haberleşme, ısınma vb. giderlerinin yerel kaynaklardan karşılanması konusuna 6-10 yıl arasında ve 21 yıl ve daha fazla yöneticilik kıdemine sahip eğitim yöneticileri ve denetçileri katılırken 1-5 yıl arasında yöneticilik kıdemine sahip eğitim yöneticileri ve denetçileri kararsız kalmaktadır.

ÖNERİLER

1. Milli Eğitim Bakanlığında merkez örgütünün sahip olduğu bazı yetkilerin yerel örgütlere devredilmesi konusunda bakanlık taşra örgütünde görev yapan eğitim yöneticileri ve denetçilerinin dikkate alınması eğitimde yerelleşme çabalarının başarıya ulaşmasını sağlayacaktır. Milli eğitim Bakanlığının örgütsel yapısı, taşra ve merkez olarak şûra vb. çalışmalarda değerlendirilmelidir. Bu çalışmaların sonucuna yönelik olarak sistemin merkeziyetçi yapıdan kurtarılması yoluna gidilmelidir. Bu amaçla hukuki düzenleme yapılmalı, merkez ve taşra örgütleri arasında koordinasyon etkili biçimde sağlanmalıdır.
2. Yerel örgütlere yetki devredilmesi halinde ortaya çıkacak sakıncalı durumların belirlenmesinde eğitim yöneticileri ve denetçilerinin görüşlerine yer verilmesi, sakıncalı durumların daha net ortaya konulmasını sağlayacaktır. Yetkinin merkezden taşraya göçerilmesi çalışmalarında bu konunun paydaşlarının (Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra yöneticileri ve denetçileri ile il idaresi) görüşleri alınmalıdır.
3. Yerel örgütlere yetki devredilmesi halinde ortaya çıkacak sonuçların sisteme yansımalarını konu edinecek araştırmaların yapılması sağlanmalıdır.
4. Eğitim yöneticileri ve denetçilerinin en çok tedirgin olduğu halk arasındaki nüfuzlu kişilerin kendi çıkarları yönünde eğitim yönetimini etkilemesi ve eğitim yöneticilerinin halk tarafından daha çok ilgi gören hizmetlere yönelmesi hususlarına yapılacak hukuki düzenlemelerde yer verilmeli ve önleyici tedbirler alınmalıdır.
5. Yerel örgütlere yetki devredilmesinin yarar ve sakıncaları konularında eğitim yöneticileri ve denetçilerinin görüşleri arasındaki farklılıkların dikkate alınması yerelleşme çalışmalarına katkı sağlayacaktır.
6. Yerel örgütlere yetki devredilmesi konusunda yetki devrinden etkilenecek olan öğretmen ve okul yöneticilerinin de görüşlerinin alınması gerekmektedir.

7. Eğitimde yerelleşme çalışmalarının başarıya ulaşmasında konuyla ilgili birimlerin görüş birliği içinde olması ve karar sürecine katılmaları etkilidir. Bu nedenle konuyla ilgili kişilerin eğitimde yerelleşme konusunda bilgilendirilmesi gerekmektedir.

8. Eğitim hizmetlerinin yerel örgütlere devredilmesiyle birlikte ortaya çıkacak kaynak ve uzman personel ihtiyacının giderilmesi için il idaresini düzenleyen hukuki metinlerin yeniden düzenlenmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKYÜZ, Yahya. “Türk Eğitim Tarihi”. Alfa Yayınevi, İstanbul, 2001.
- ARSLAN M. Metin, ERASLAN Levent. “Milli Eğitim Yasal Dayanağı I-II”. Anıttepe Yayıncılık, Ankara, 2001.
- AYDIN, Mustafa. “Eğitim Yönetimi”. Hatipoğlu Yayınları, Ankara, 2000.
- AYTAÇ Tufan. “Okul Merkezli Yönetim”. Nobel Yayıncılık, Ankara, 2000.
- BALCI BUCAK, Esengül. “Eğitimde Yerelleşme”. Detay Yayıncılık, Ankara, 2000.
- BARKÇİN, Fatma. “Eğitim Yönetiminde Yetki Devri”. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1994.
- BAŞAR, Erdoğan. “Milli Eğitim Bakanlarının Eğitim Faaliyetleri”. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2004.
- BAŞARAN, İ. Etem. “Yönetimde İnsan İlişkileri”. Kadioğlu Matbaası, Ankara, 1992.
- BİNBAŞIOĞLU, Cavit. “Türkiye’de Eğitim Bilimleri Tarihi”. Milli Eğitim Basımevi. İstanbul, 1995
- BOZAN, Mahmut. “Merkeziyetçi Yönetimden Yerinden Yönetime Geçişte Alternatif Yaklaşımlar”. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 2002.
- BURSALIOĞLU, Ziya. “Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış”. 9. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara, 1994.
- CAN, Halil. “Organizasyon ve Yönetim”. Siyasal Kitapevi, Ankara, 1997.
- DEMİRTAŞ, Hasan. GÜNEŞ Hasan. “Eğitim Yönetimi ve Denetimi Sözlüğü”. Ankara, 2002.
- Devlet planlama Teşkilatı. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. Ankara, 2000.

- DUMAN, Ahmet. “Eğitimin Yerinden Yönetimi”. Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 2, 1998.
- Eğitimde Yansımalar VI. 2000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi Ulusal Sempozyumu. Ankara, 2001.
- ELMA, Cevat. DEMİR, Kamile. “Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar”. Ankara, 2003.
- ERDOĞAN İrfan. “Eğitim Sisteminin Yerelleşmesi”. Yeni Türkiye Dergisi, Cilt: 7, 1996.
- ERDOĞAN İrfan. “Eğitim Sistemi”. Sistem Yayıncılık. İzmir, 2002.
- EREN, Erol. “Yönetim ve Organizasyon”. Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2000.
- GÜÇLÜOL, Kemal. “John Dewey’den Bugüne Milli Eğitimimiz”. Yeni Türkiye Dergisi, Cilt: 7, 1996.
- KAPTAN, Saim. “Bilimsel Araştırma Teknikleri”. Tekışık Yayıncılık, Ankara, 1998.
- KAYA, Y.Kemal. “Eğitim Yönetimi Kuram ve Türkiye’deki Uygulama”. 4. Baskı, Ankara1991.
- KELEŞ, Ruşen. “Yerinden Yönetim ve Siyaset”. Cem Yayınevi, İstanbul, 2000.
- KOÇAK (USLU), Yasemin. “Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütü Yöneticilerinin Yerelleşme Konusundaki Görüşleri”. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1995.
- KOÇER, Hasan Ali. “Türkiye’de Modern Eğitimin Doğuşu”. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1991.
- Milli Eğitim Bakanlığı, 2002 Başında Milli Eğitim. MEB Basımevi, Ankara, 2002.
- Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. 12.015.1992/3797.
- Milli Eğitim Şûraları. Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1995
- Ondördüncü Milli Eğitim Şûrası. Milli Eğitim Basımevi. Ankara, 1993.

- ÖZDEN, Yüksel. “Eğitimde Dönüşüm Eğitimde Yeni Değerler”. Pegem Yayıncılık, 2. Baskı. Ankara, 1999.
- YAVUZ, Ata. “Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetiminde Yeniden Yapılanma... Ne Zamana Kadar ve Nasıl?”. Çağdaş Eğitim Dergisi, Ankara, Sayı 318, Mart 2005.
- Yedinci Milli Eğitim Şûrası, 1962.
- ŞİŞMAN, Mehmet. TURAN, Selahattin. “Eğitimde Yerelleşme ve Demokratikleşme Çabaları”. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, Sayı: 34, Ankara, Bahar 2003.
- TORTOP, Nuri. “Yönetim Biliminin İlkeleri”, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara, 1990.
- TÜRK, Ercan. “Milli Eğitim Bakanlığında Yapısal Değişmeler Türk Eğitim Sistemi”. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 1999.
- Türkçe Sözlük. Türk Dil Kurumu, Ankara, 2002.

İNTERNET REFERANSLARI

<http://www.dpt.gov.tr>

<http://www.meb.gov.tr>

<http://www.İdari.cu.edu.tr>

<http://ilsis.meb.gov.tr>

<http://tbmm.gov.tr>

EKLER

1. Veri Toplama Aracı
2. Araştırmaya Katılan İller
3. İzin Belgeleri
4. Güvenirlik Katsayıları
5. Özgeçmiş

EK 1

Veri Toplama Aracı

Birinci Bölüm

Kişisel Bilgiler

1. Görev Unvanınız: (.....)

2. Eğitim Durumunuz:

1. Ön lisans ()

2. Lisans ()

3. Yüksek Lisans ve Üzeri ()

3. Yöneticilik Kıdeminiz:

1. 1-5 Yıl ()

2. 6-10 Yıl ()

3. 11-15 Yıl ()

4. 16-20 Yıl ()

5. 21 Yıl ve Daha Çok ()

İkinci Bölüm

Önergeler		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katlıyorum	Tamamen Katlıyorum
		1	2	3	4	5
1	Milli Eğitim Bakanlığı karar verme yetkisinin üst yönetim birimlerinde toplandığı merkezîyetçi yapısıyla işlevlerini etkili bir biçimde yerine getirmektedir.					
2	Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü, yetkilerini yerel örgütlere devretmeli ve Türk eğitim sistemi yeniden yapılandırılmalıdır.					
3	Yerelleşme ile yerel örgütlere yetki aktarılmasıyla merkez örgütünün iş yükü, bürokratik gecikmeler ve kırtasiyecilik azalır. Yerel düzeydeki görevlere atanan memurlar yerel sorunlara karşı daha duyarlı olur.					
4	Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü yerel örgütlerden gelen bilgileri kullanarak daha gerçekçi ve etkili eğitim politikaları oluşturur.					
5	Yerelleşme ile yetki devredilerek yönetim kapasitesi artırılan yerel örgütler merkez örgütünün gerçekleştiremediği görevleri yerine getirir.					
6	Yerel düzeyde eğitimle ilgili kararlar daha çabuk alınır, yerel halkın eğitimle ilgili karar alma sürecine katılması sağlanarak demokratikleşme gerçekleştirilir.					
7	Yerelleşme ile eğitim etkinlikleri eğitim ihtiyaçlarına ve yerel koşullara uygun olarak halkın katkıları ile daha az maliyetle yürütülür.					
8	Yerelleşme ile yerel düzeyde bulunan eğitim araç-gereçleri, personel, bina ve diğer kaynaklar daha verimli kullanılır.					
9	Yerelleşme ile ekonomik ve sosyal kalkınma daha hızlı gerçekleşir.					
10	Yerelleşme ile merkez örgütünün yerel eğitim kurumlarını denetlemesi azalır.					
11	Yerelleşme ile merkez örgütünün güç ve otoritesi azalır.					
12	Yerelleşme ile halk arasındaki nüfuzlu kişiler kendi çıkarları yönünde eğitim yönetimini etkiler, eğitimde tarafsızlığı sağlamak zorlaşır.					
13	Yerelleşme ile eğitimin milli birliği sağlama işlevi azalır.					
14	Yerelleşme ile yerel düzeyde yürütülen eğitim etkinliklerinin ulusal düzeydeki eğitim standartlarına uygun olarak yürütülmesi zorlaşır.					
15	Yerelleşme ile yerel örgütlerde eğitim yöneticilerinin halk tarafından daha çok ilgi gören hizmetlere yönelmesi eğitimin genel amaçlarından ve ilkelerinden uzaklaşılmasına neden olur.					
16	Eğitim kurumlarında görevlendirilecek yönetici, öğretmen, sözleşmeli ve kadrolu diğer eğitim iş görenlerinin istihdam edilmesi yerel düzeyde planlanıp yürütülmelidir.					
17	Eğitim iş görenlerinin yer değişikliği, ödül, ceza ve diğer özlük işlemleri yerel düzeyde yürütülmelidir.					
18	Eğitim programlarının geliştirilmesi, eğitim programlarındaki ortak ve seçmeli derslerin içeriklerinin, ders saatlerinin ve kredilerinin belirlenmesi işlemleri yerel düzeyde yürütülmelidir.					
19	Okul yapımı için arsa, bina yapımı, binaların onarımı işleri yerel düzeyde planlanıp gerekli olan kaynak yerel kaynaklardan sağlanmalıdır.					
20	Eğitim araç-gereçlerinin temin edilmesi bakım ve onarımı ile kurumların elektrik, su, haberleşme, ısınma vb. giderleri yerel kaynaklardan karşılanmalıdır.					

EK 2

ARAŞTIRMAYA KATILAN İLLER

Amasya	İzmir
Artvin	Kastamonu
Batman	Kayseri
Bitlis	Kırıkkale
Bolu	Kırklareli
Burdur	Kütahya
Çankırı	Niğde
Diyarbakır	Siirt
Gaziantep	Şanlıurfa
Giresun	Tokat
Gümüşhane	Yozgat

EK 3

İZİN BELGELERİ

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.71.00.02.000 / 3761
KONU : Anket İzni

03 Mart 2005

VALİLİK MAKAMINA
KIRIKKALE

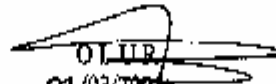
İLGİ : Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 24.02.2005 tarih ve 170/180 sayılı yazısı.

Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tez aşamasında kayıtlı olan öğrenci Hasan Hüseyin ATASAYAR'ın "Milli Eğitim Bakanlığı İaşıra Örgütü Yöneticilerinin Yerleşme Konusundaki Görüşleri" konulu alan araştırmasında yararlanmak üzere, alandaki örneklem grubuna yönelik hazırlanan bilgi formunu uygulamak istediği ilgi sayılı yazı ile belirtilmektedir.

Söz konusu anketin düzenlenmesi Müdürlüğümüzce uygun mütalaa edilmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde tevsiplerinize arz ve teklif ederim.

Ahmet Ferit ARSLAN
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
02/03/2005

Sebahattin KAPUCU
Vali a.
Vali Yardımcısı

02/03/05 Mem. : E.ÖLMEZ
02/03/05 Şef : A.ÜZER
02/03/05 Şb.Md.: İAKBULUT

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.01-01/ **1156**

2/03/2005

Konu : Araştırma İzni

HİZMETİÇİ EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 24.02.2005 tarih ve 180 sayılı yazısı.

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Hasan Hüseyin ATASAYAR'ın "Millî Eğitim Bakanlığı Taşra Örgütlü Yöneticilerinin Yerelleşme Konusundaki Görüşleri" konulu araştırma çalışmasını Yalova Hizmetiçi Eğitim Enstitüsünde 24.02.2005 – 03.03.2005 tarihleri arasında yapılacak olan 28 ve 30 numaralı kurslarda uygulama izin talebi incelenmiştir.

Söz konusu anketin uygulanması Başkanlığımızca uygun görülmüş olup, ekte bir örneği gönderilen anketin araştırmacı tarafından uygulanabilmesi için gerekli kolaylığın gösterilmesini arz ederim.

Nurettin KONAĞLI
Kurul Başkanı V.

EK _____ :

EK – 1 Anket (1 Sayfa)

EĞİTİM
%100
DESTEK

ÜCRETSİZ
444 0 632
DANIŞMA HATTI

Atatürk Bulvarı No: 98 Kızılay

06650 ANKARA

Telefon: 425 00 86 - 425 33 67

Faks : 418 64 01

e – posta : apk @ meb.gov.tr

Elektronik ağ : www.meb.gov.tr

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI :B.30.2.KKÜ.0.E1.00.00/E-170 - 180
KONU: Anket İzni

24.02.2005

İLGİLİ MAKAMA

Enstitümüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tez aşamasında kayıtlı öğrencimiz olan Hasan Hüseyin ATASAYAR'ın "Milli Eğitim Bakanlığı Taşra Örgütlü Yöneticilerinin Yerelleşme Konusundaki Görüşleri" konulu alan araştırmasında yararlanmak üzere, alandaki örnekleme grubuna yönelik hazırlanan bilgi formunu uygulayabilmesi için, Kırıkkale İl Milli Eğitim Müdürlüğünce izin verilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla arz/rica ederim.

Prof. Dr. İshail ÖZÇELİK
Enstitü Müdürü

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı

SAYI : B.08.0.HED.0.25.01.00-209.1/ 671
KONU: Araştırma İzni.

02 /03/2005

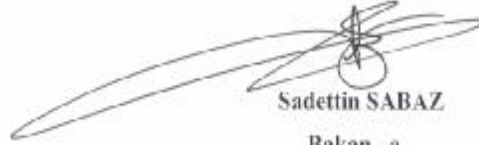
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

İLGİ: Milli Eğitim Bakanlığı'nın 02.03.2005 tarih ve Araştırma Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı B.08.0.APK.0.03.05.01-01/1156 sayılı yazısı.

Enstitünüz, Eğitim ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hasan Hüseyin ATASAYAR'ın " Milli Eğitim Bakanlığı Taşra Örgütü Yöneticilerinin Yerelleşme" konulu araştırma çalışması,ilgi yazı ile uygun görülmüştür.

Yalova-Esenköy Hizmetiçi Eğitim Enstitüsü ve Mersin Hizmetiçi Eğitim Enstitüsünde 28.02.2005-04.03.2005 tarihleri arasında düzenlenmekte olan 28 ve 30 numaralı seminerlerde, söz konusu anketin seminer saatleri dışında uygulanması Daire Başkanlığımızca uygun görülmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Sadettin SABAZ

Bakan a.

Daire Başkanı

EK 4

GÜVENİRLİK KATSAYILARI

RELIABILITY ANALYSIS-SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ÖNERME1	65,9541	79,5473	-,0604	,7233
ÖNERME2	64,8028	71,6622	,3226	,6885
ÖNERME3	64,8257	70,1029	,4556	,6768
ÖNERME4	64,7156	72,3879	,3425	,6875
ÖNERME5	65,0229	70,6156	,4672	,6771
ÖNERME6	64,9083	70,1985	,4436	,6777
ÖNERME7	64,9037	70,1746	,4756	,6758
ÖNERME8	64,7294	69,5680	,5211	,6720
ÖNERME9	65,0275	71,2728	,4103	,6816
ÖNERME10	65,3165	72,0513	,3070	,6901
ÖNERME11	65,5872	74,4039	,1825	,7022
ÖNERME12	64,9725	77,4889	,0296	,7170
ÖNERME13	65,3440	78,6078	-,0256	,7231
ÖNERME14	65,4037	78,2091	-,0019	,7196
ÖNERME15	65,0780	77,6261	,0315	,7157
ÖNERME16	65,1055	67,5245	,5318	,6668
ÖNERME17	65,3073	72,5444	,2727	,6935
ÖNERME18	65,4771	71,0914	,3149	,6892
ÖNERME19	64,7523	71,6534	,3724	,6846
ÖNERME20	64,8761	72,8536	,2837	,6924

Reliability Coefficients

N of Cases = 436,0

N of Items = 20

Alpha = ,7043

EK 5

ÖZGEÇMİŞ

Hasan Hüseyin ATASAYAR

Doğum Yeri : Kırıkkale

Doğum Tarihi : 10.01.1978

Adres : Mahmutlar Şarkısı İlk Öğretim Okulu Yahşihan / KIRIKKALE

E-posta : hhatasayar@mynet.com.tr

Eğitim Durumu

Lise : Kırıkkale Lisesi 1995.

Lisans: Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlk Öğretim Bölümü Sınıf

Öğretmenliği Programı 1997 – 2001.

Meslekî Deneyim

- 2001 yılında Kırıkkale Kızıldere İlk Öğretim Okulu'nda kadrosunda öğretmenlik görevine başladı.
- 2003 yılında Kırıkkale Yahşihan Mahmutlar Şarkısı İlköğretim Okulu'na görev yeri değişikliği yapıldı. Hâlen aynı okulda öğretmenlik görevine devam etmektedir.